

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Encs Város Önkormányzata

(2018-2023)

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	17
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	30
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	82
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	107
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	116
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	125
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződés, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	132
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	141
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	142
1. A HEP IT részletei	142
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	142
A beavatkozások megvalósítói.....	143
Jövőképünk	144
Az intézkedési területek részletes kifejtése	145
3. Megvalósítás.....	169
A megvalósítás előkészítése	169
A megvalósítás folyamata.....	169
Monitoring és visszacsatolás	170
Nyilvánosság	171
Érvényesülés, módosítás.....	172
4. Elfogadás módja és dátuma	173

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Encs Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Encs Észak-Magyarországon a Hernád folyó völgyében Miskolctól 40 kilométerre, a Miskolc-Kassa nemzetközi főút felezési pontján, Abaúj közepében helyezkedik el. A térség kulturális központja. A város lakóinak száma 6451 fő a hozzákapcsolódó településrészekkel (Encs-Füged, Encs-Abaújdevecser) együtt. A város központi része az Abaútból beköltözött fiatal családok révén "megfiatalodott", közel 1000 az általános iskoláskorúak száma a településen, az óvodáskorú népesség is közelít a 400-hoz. A városban - Magyarország északkeleti régióihoz hasonlóan - sajnálatos módon magas a munkanélküliek aránya. Régészeti ásatások igazolják, hogy már hat évezreddel ezelőtt emberlakta település működött a város mai helyén. Ezt követően is minden történelmi korszakban éltek emberek e vidéken. Birtokba vette a honfoglaló magyarság is. Az államalapítás után a terület Újvár megye része lett. Az első írásos dokumentum 1219-ből származóan az újvári ispán Lőrinc nevű poroszlójának birtokaként említi. Az írásbeliség szűk köre, az igen gyakori birtoklási cserék, s a gondos egyházi történetírás hiányában a város múltjáról szóló feljegyzések hézagosak, de fő vonalaiban körvonalazzák történetét.

A XIV. században Encs a Torna váruradalom része. A következő században már Zsigmond király, majd az ő adományozása folytán Edzegei Besenyő Pál, később Berencsi Sáfár István, utána Szapolyai István a település birtokosa. Ebben a gyorsan változó korban épült meg a falu első temploma. A történelem viharai, a tatárjárás, a török hódítás, a Habsburg hatalom ellen vívott harcok a városon is végig söpörtek. A Kassa felé vezető hadiút veszélyei elől a környező mocsarakba, mocsári erdőkbe menekült a maradék népesség, de mindig hűségesen visszatért a

lakóhelyére. A XVI. század közepétől a reformátusok uralták a falut, vele együtt templomát. Az önvédelmi berendezkedés bizonyítéka a templom erődítménnyé, a főúri lakhelyek várkastéllyá alakítása. A mostani "lapon" még fellelhető a régi várkastély néhány nyoma. 1672-ből származó írásos dokumentum alapján ismert a Lator-kerttel, vizesárokka, tapasztott palánkkal körülvev erődítmény egykori képe. Ugyancsak ismert, hogy a hozzá tartozó vízimalmot a Wesselényi-féle összeesküvésben játszott szerepe miatt a király elkoboztatta. Az encsi várkastély hadi jelentősége a XVII. század végére lassacskán elenyészett. Rákóczi-szabadságharcban a kurucok oldalán harcoló Encset jó néhány környékbeli településsel együtt az átvonuló németek 1706-ban bosszúból felégették. A XVIII. század az újjáépítés és a katolikus hatás újjá ébredésének időszaka. A falu birtokosa új, katolikus telepeseke hoz Encsre. 1773-ban templomát renoválták, egy évtized múltán pedig Gróf Keglewich Károly Szent József tiszteletére felépítette a ma is álló katolikus templomot. Ennek folytán jelentős katolikus centrumként funkcionált a település. Ebből az időből maradt fenn a II. József-kori magyarázatos katonai felmérés, valamint Encs első urbárium. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc nem befolyásolta alapvetően a vidék életét. Bár a hadak többször is végig vonultak itt, a község nem vált harcok színhelyévé. Sorsdöntő fellendülést az 1860-ban megnyitott Tisza-vidéki vasút hozott. Encs és Forró közös állomást kapott. A Hernád völgyének települései számára a fejlődés útja nyílt meg. 1880-ban postahivatal és távíró állomás, a század utolsó éveiben takarékpénztár létesült. Míg a környék többi települése stagnált, Encs lakossága 1890-ben csaknem 1000 fő. Az országos könyvtári akció keretében gazdasági népkönyvtárat kapott a falu. A világháború előtt már kereskedelmi körzetközpont, a trianoni békeszerződés alapján kettészakított Abaúj itthoni, kisebb részének közigazgatási központjává kezd fejlődni. 1930-ban 1617 lakosával Abaúj ötödik legnépesebb településévé lépett elő. Kassa ideiglenes magyar fennhatóság alá kerüléséig, 1939-ig járási székhely. 1920-ban bevezették a villanyt, majd portalanított utakat építettek. A 30-as években megindult az autóbusz-közlekedés Forró és Krasznokvajda irányába. Új, emeletes iskola épült, és mint járási székhely gyógyszerárat kapott a falu. Volt járási és helyi orvosa, állatorvosa, szülésznője. Itt székelt a járási csendőrkapitányság. A fejlődést segítette a telefonvonal kiépülése. Megtöbbszöröződött a kereskedők és iparosok száma, kialakult némi értelmiségi réteg, mozi is működött.

Encs fejlődése környezetéhez képest számottevő volt, ám országos összehasonlításban meglehetősen elmaradott maradt. Csupán a közigazgatás kényszerű változásai, kedvező földrajzi helyzete jelölték központi szerepre. II. világháború anyagi kárt nem okozott a településen. Annál nagyobb lelki sebeket ejtett a harcokban elesettek és a deportálások miatt érzett fájdalom. A háború után a mezőgazdaságból élő lakosság számára a talpra állást a földosztás jelentette. A meglehetősen szerény ipari háttérrel rendelkező járási székhely mégis megindult a fejlődés útján. 1948-ban óvoda nyílt, 1952-ben megalakult a termelőszövetkezet. A továbbiakban szépen bővült a szolgáltatások köre, Tüzép telep, Állami Biztosító fiók, Tüdőgondozó Intézet, OTP fiók, sütőüzem, bankfiók létesült. Felépült az első 12 lakásos bérház, melyet több követett. Megnyílt az új bölcsőde. A 60-as években Encs fejlődése körzetközponti szerepkörét erősítendő, felgyorsult. A környék jobb ellátásának érdekében számos jelentős fejlesztést történt az ekkor még község területén. Új mentőállomás, gépjárató üzem, gimnázium, könyvtár, tanácsai székház, állami lakások sora, közművek, kereskedelmi egységek létesültek. Átalakult a fő utca, lakóinak száma folyamatosan nőtt. Munkahelyek teremtdtek, megközelíthetősége javult.

1962-ben az abaújszántói, az encsi és a szikszói járások egyesítésekor az ország legnagyobb járásának a székhelye lett. 1966-ban a szomszédos Abaújdevecserrel, Függöddel és Gibárttal községi közös tanácsot hozott létre. 1970-ben nagyközségi rangot kapott. Ezt követően indult meg a

termelés a BUBIV 10. számú gyáregységében, ahol impozáns bútorokat készítettek. ABC áruház, óvoda, iskola és számos lakás épült. A várossá nyilvánítás küszöbén új gyógyszertár, általános iskolai diákotthon és sportcsarnok létesült. Encs fejlődő infrastruktúrája, növekvő népessége, kistérségi szerepköre eredményezte, hogy 1984-ben városi rangot kapott. Várossá válása óta felépült a Kazinczy Általános Iskola (amely jelenleg Zrínyi Ilona nevét viseli), az Abaúj Áruház, az új Postapalota, a Sportcsarnok uszodával, műfüves pályával, labdarúgó pályákkal bővült. Abaúji Gondozóház létesült, amely a térség előregedő kistelepülésein magukra maradt öregségeinek ellátását volt hivatott szolgálni. Négy templommal gazdagodott a település. A Szent Anna római katolikus, a görögkatolikus, református és evangélikus templomok építészeti is jellegzetes színfoltjai lettek a településnek.

Az infrastruktúra fejlődése töretlen. maradt A város telefon ellátottsága országos összehasonlításban is kimagasló, de a település és ezzel párhuzamosan a térség gázhálózatának kiépítése is megtörtént. A város teljes területén, köszönhetően az elmúlt évek fejlesztéseinek, pályázatainak az ivóvíz és szennyvízhálózat elérhető. Útjai rendszeresen megújulnak. Internet és kábeltévé teszi komfortosabbá az itt lakók életét.

A rendszerváltás után, mint az ország számos területén a városban is gondot okoz a lakosság foglalkoztatása. Az 1990-es évek elején a termelőüzemek sorra tönkrementek, beszüntették működésüket. A gazdasági recessziót alig néhány üzem (pl.: az Abaúj Bútoripari Rt.) vészelte át sikeresen. A kereskedelem és szolgáltatás terén az Encs és Vidéke ÁFÉSZ alapjain megalakult Abaúj Coop Zrt. nyújt színvonalas ellátást a lakosság részére. Emellett a magánvállalkozók száma is gyarapodik. Encs fejlődése körzetközponti szerepéből eredendően folyamatos.

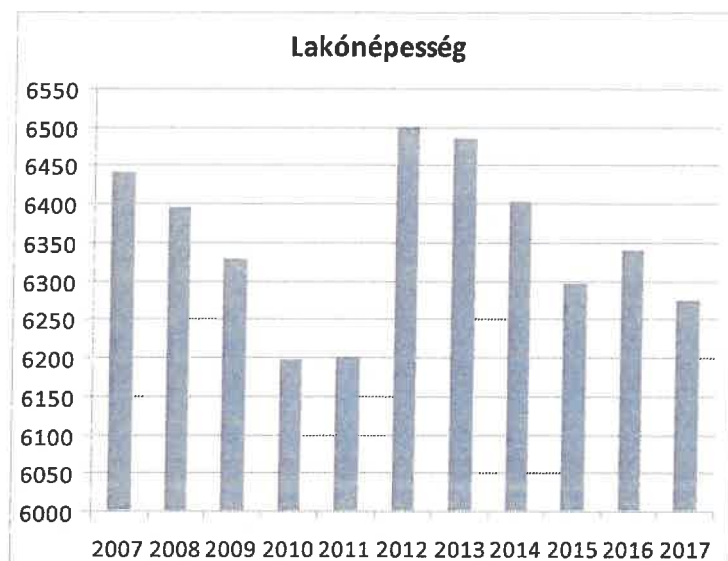
A város kulturális életét jórészt az Encsi Városi Művelődési Központ és Könyvtár szervezi. Ezen belül működik a könyvtár, számos klub és egyesület. A Városi Galéria kiállításai révén az abaúji művészek bemutatkozásának színhelye, de helyet ad országos hírű és külföldi művészek tárlatainak is. Jelentős műemlék az Encs-Abaújdevecser Csoma-kastély parkja, ami szabadtéri kulturális eseményekről (koncertek, színházi bemutatók stb.) is nevezetes.

(Forrás: www.encs.hu)

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2007	6441	
2008	6396	99,3%
2009	6328	98,9%
2010	6197	97,9%
2011	6201	100,1%
2012	6500	104,8%
2013	6484	99,8%
2014	6402	98,7%
2015	6297	98,4%
2016	6341	100,7%
2017	6276	101,2%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A város demográfia helyzete a térségi települések viszonylatában jónak mondható, annak ellenére, hogy a lakosság száma csökkenést mutat.

Ettől 2012-ben mutatkozik eltérés, amikor közel 300 fős növekedés valósult meg, amely a kibontakozó gazdasági válság hatása elől beköltöző, megélhetést kereső falusiaknak köszönhető.

A növekedés azonban megtorpant és 2013-tól újra a lakosságszám csökkenése figyelhető meg.

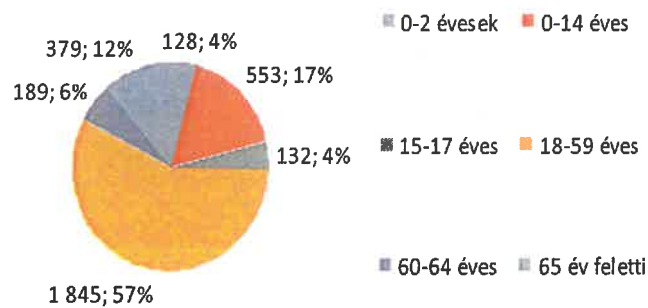
A 2014. és 2015. évi csökkenés nem érte el a 2010. évi mélypontot és a 2016. évi kis mértékű emelkedést követően újra csökkenő tendencia indult el.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

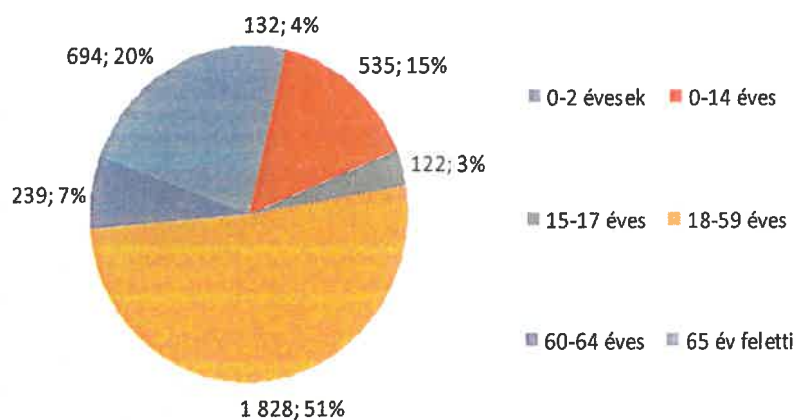
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	3 098	3 418	6 516	47,54%	52,46%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)	128	132	260	49,23%	50,77%
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	553	535	1 088	8,49%	8,21%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	132	122	254	2,03%	1,87%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	1 845	1 828	3 673	28,31%	28,05%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	189	239	428	2,90%	3,67%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	379	694	1 073	5,82%	10,65%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	na	111	
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	112	92	-20
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	109	105	-4
Összesen	221	308	87

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

A népességadatokat áttekintve látható, hogy elsősorban az alapfokú és középfokú oktatásban résztvevők, valamint a fiatal felnőtt és a nyugdíjas korosztály létszáma csökken. Az érett felnőtt korosztály és a nyugdíjhoz közelálló rétege pedig folyamatos növekedést mutat.

Megállapítható továbbá, hogy a férfiak várható élettartama jóval alacsonyabb a nőkéénél, ami országos tendencia is.

A városban a 0-2 éves korosztály, amely a népesség természetes növekedését jellemzi, mértéke nagyon alacsony, a teljes lakosság alig 4%-a. Magas a 18-59 év közötti korosztály létszáma, eléri az 54%-ot. A 60 év feletti, valamint a 14 év alattiak száma kiegyenlítődik, a lakosság körülbelül egyötöd-egyötöd részét teszik ki.

A számadatokból megállapítható, hogy a felnövekvő korosztály száma folyamatosan csökken. A város lakossága fokozatosan örepszik.

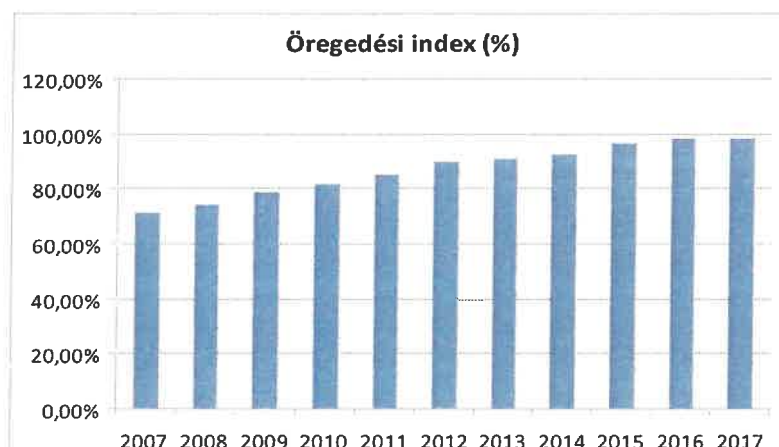
A kiskorúak számának csökkenése a társadalom fenyegető elöregedésének előfutára.

A férfiak várható élettartama aktív kor idején (18-59 év) kiegyenlítődik, majd az öregségi nyugdíjkorhatár elérését megelőző években (60-64 év) már jelentősen elmarad a nők várható élettartamától. Ennek egészségügyi, pszichikai és fizikai okai is vannak. A férfiak rendszerint nagyobb fizikai erő kifejtésével járó munkát végeznek, illetve több a vezetői beosztásban dolgozó férfi, amely a stressz károsító hatását erősíti fel a csoportban, továbbá a férfiak között több a dohányos és a rendszeres vagy alkalmi alkoholfogyasztó, mint a nők körében.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2007	900	1 260	71,43%
2008	925	1 245	74,30%
2009	959	1 209	79,32%
2010	961	1 173	81,93%
2011	967	1 133	85,35%
2012	989	1 100	89,91%
2013	986	1 079	91,38%
2014	994	1 073	92,64%
2015	1 026	1 056	97,16%
2016	1 073	1 088	98,62%
2017	1 079	1 091	98,90%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

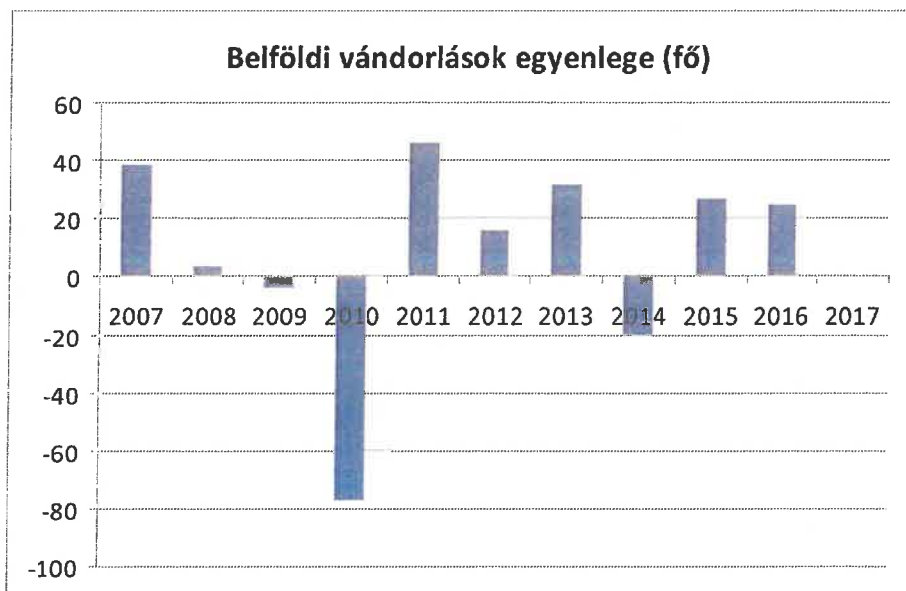

Az öregedési index fokozatosan emelkedik, de még 100 alatt maradt, azaz a népességszerkezet fiatalos. Sajnos az adatokat előre vetítve kb. 2-3 éven belül olyan mértékű változás következhet be, mely öregedő népességszerkezetet eredményez majd.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2007	226	187	39	5,75
2008	188	184	4	0,59
2009	150	154	-4	-0,59
2010	137	214	-77	-11,63
2011	178	132	46	6,94
2012	189	173	16	2,4
2013	171	139	32	4,9
2014	185	205	-20	-3,07
2015	223	196	27	4,17
2016	185	160	25	3,84
2017				

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

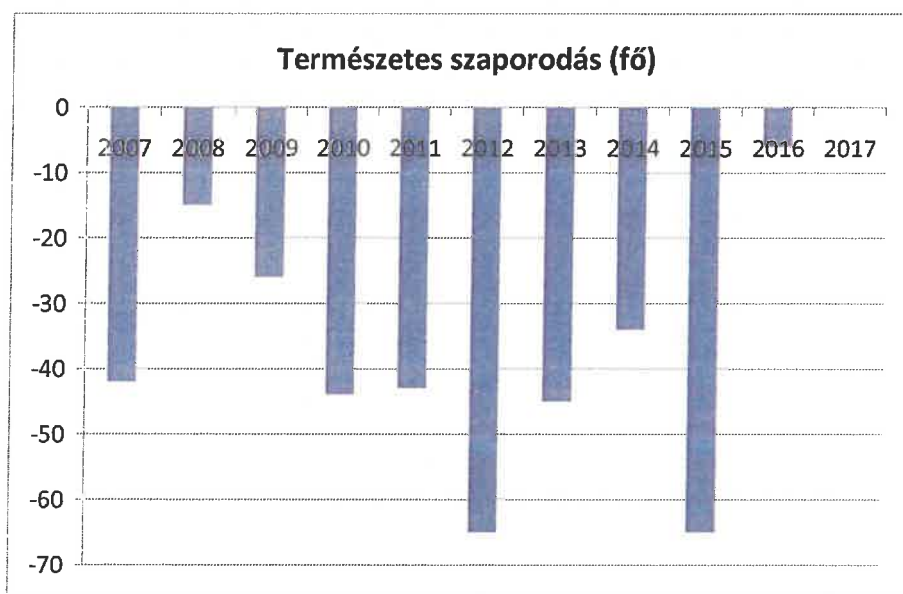

A migráció szempontjából a betelepülés a jelentősebb. A város megőrizte a környező kistépelülések irányába vonzerejét. A 2010. évi jelentős elvándorlási hullámot, odavándorlási hullám követte. A kistépelülések fiatal munkát, megélhetést kereső korosztálya települ be Encsre. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a város még őrzi fiatalos népességszerkezetét.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszülések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2007	72	114	-42
2008	79	94	-15
2009	62	88	-26
2010	70	114	-44
2011	62	105	-43
2012	68	133	-65
2013	69	114	-45
2014	87	121	-34
2015	67	132	-65
2016	100	106	-6
2017			

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A demográfiai adatok vizsgálata azt mutatja, hogy a halálozások száma 2011. év kivételével, minden évben meghaladja a születések és a beköltözések egyenlegének számát, vagyis a lakosságszám változásai elsősorban az elvándorlás és a halálozási arány növekedésének hatásait mutatják.

A születések számának 2014. évi, majd 2016. évi jelentős emelkedése azt mutatja, hogy az ország gazdasági stabilitásának növekedése, a világválság hatásainak felszámolása serkenti a gyermekvállalási kedvet.

Külön öröm, ha ez a tendencia azt fejezi ki, hogy fiataljaink helyben maradnak, és itt alapítanak családot. Arra vonatkozóan nem állnak rendelkezésre információk, hogy az emelkedésnek oka-e a gyermekeknek járó ellátásokból történő (alanyi jogú gyes, családi pótlék) megélhetési lehetőségeinek maximális kihasználása.

Bár a születések száma emelkedő tendenciát mutat, sajnos a magas halálozási számok miatt a lakosság száma tovább csökken.

A természetes szaporodás negatív egyenlegét már a belföldi vándorlásból származó népességi szaporulat sem tudja kiegyenlíteni.

Az egyes városrészek között is jelentős különbségek vannak az életkori megoszlásokban.

A születések száma alapján a gyermekkorú lakosság egyre szűkülő alapot képez a korfán, ami a jövedelemtermelő és jövedelemfogyasztó csoportok létszáma közötti különbség szélesedését vetíti előre.

A városban jelen van a tömbös szegregáció, mely a leghátrányosabb helyzetű rétegek élethelyzetét nehezíti.

Encsen és a hozzá tartozó településrészekben a szociális helyzet kedvezőtlen képet mutat. A rendszerváltást követő átrendeződések a térség mezőgazdasági és ipari termelését ellehetetlenítette. Sorra zárták be kapuikat a tradicionális vállalatok, melynek hatására ugrásszerűen megnőtt a munkanélküliek száma. A település életében a tartós keresletet biztosító, fejlődés alapját képező iparosodás elmaradt, csak néhány kisebb vállalkozás működik

Értékeink, küldetésünk

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése Magyarország és Encs Város számára is alapvető jelentőségű. A demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése, a képzettség -, és képességbeli hiányosságok orvoslása, a vállalkozások versenyképességének javítása csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el.

Az a fontos, hogy minden állampolgár számára megteremtődjék az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport- és szórakozási lehetőségek területén is.

Encs város élve a törvény adta lehetőséggel, a fent említett célok minél hatékonyabb megvalósításának érdekében megalkotja a településre vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programját. A program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél- és feladat meghatározásokat, valamint a megvalósítás ütemezését, a felmerült problémákra reagál és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

Az Önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célok az alábbiakban kerülnek meghatározásra:

1. Szolidáris, összetartó társadalom megteremtése az esélyegyenlőség biztosításával, a hátrányos megkülönböztetés visszaszorításával, s a társadalmi szakadék megszüntetésével.
2. Összehangolni az oktatási, a szociális, az egészségügyi és foglalkoztatási célokat.
3. Elősegíteni az önálló életvitel folytatását, a társadalmi beilleszkedést, az aktív részvételt a társadalmi folyamatokba, a város életébe.

4. Biztosítani a különböző juttatásokhoz és közszolgáltatásokhoz való hozzájutást.
5. Egységes rendszer kialakítása, amely a társadalom valamennyi csoportja számára egyenlő eséllyel elérhető.
6. A munkanélküliség csökkentése, az életszínvonal javítása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Encs Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A település a leghátrányosabb helyzetű térségek közé tartozik. Ez az állapot különösen demográfiai viszonyokból, a foglalkoztatásból és a meglévő szegregációból vezethető le.

A településnek nincs külön az esélyegyenlőségi csoportokra vonatkozó helyi szabályozása. Az egyes esélyegyenlőségi csoportokra vonatkozó szabályozást az alábbi helyi rendeletek tartalmazzák:

1. Az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletére vonatkozó szabályokról szóló 5/2016. (II.23.) önkormányzati rendelet
2. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 6/2015.(II.24.) önkormányzati rendelet
3. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 5/2013.(III.27.) önkormányzati rendelet
4. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátások térítési díjáról szóló 6/2013.(III.27.) önkormányzati rendelet

5. A egészségügyi alapellátás körében kialakított körzetekről szóló 27/2016.(XI.22.) önkormányzati rendelet

A lakásrendelet kimondja, hogy az önkormányzat tulajdonában lévő megüresedett vagy újonnan épült lakásokat közérdekű lakásigények kielégítésére, a szociális helyzetük miatt rászorulóknak részére és piaci alapú bérlakást igénylők részére kell fordítani.

A szociális rendelet szabályozza a szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások (települési támogatás, tanulmányi támogatás) nyújtásának feltételeit, valamint a természetben nyújtott szociális ellátások (települési támogatás és köztemetés) igénybevételének szabályait. A települési támogatáson belül biztosít az önkormányzat többféle igénybevételi jogcímet a rászorultak részére, így pénzbeli ellátásként irányulhat a lakásfenntartási terhek csökkentésére, az elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásra, illetve rendkívüli élethelyzet esetén rendkívüli támogatásra.

Meghatározza továbbá az önkormányzat intézményei által biztosított személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakellátások körét (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgáltatás, nappali ellátást nyújtó intézmény (idősek klubja), gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatás, ápolást, gondozást nyújtó intézeti ellátás (szociális otthon). Felállításra kerül rendelkezései által a szociális kerekasztal.

Szociális ellátások térítési díjáról szóló rendelet hatálya kiterjed a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatási formák közül az étkeztetésre, a házi segítségnyújtásra, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra, az idősek klubjára, az idősek otthonára, a támogató szolgálatra. Ezen személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért térítési díjat kell fizetnie a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Sztv.) 114.§ (2) bekezdésében meghatározott személyeknek. Az ingyenes ellátásban részesülők körét az Sztv. 114.§ (3) bekezdése alapján határozza meg a képviselő-testület.

Az intézményi térítési díj megállapításának alapja az önköltségszámítás, de egyes ellátási formák esetében a képviselő-testület az igénybevevői kör anyagi körülményeire tekintettel az önköltségi árak alatt marad. A személyi térítési díjat pedig az érvényben lévő jogszabályok alapján mindig az intézmény vezetője állapítja meg, konkrét összegben.

A személyes gondoskodást nyújtó bölcsődei ellátásért a rendelet értelmében a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt) 147.§ (2) bekezdése alapján, a Gyvt. 151.§ (4) bekezdés szerint megállapított étkeztetési térítési díjat és a Gyvt. 148.§ (2) bekezdés szerint megállapított gondozási térítési díjat kell fizetni. Az ingyenes ellátásban részesülők körét a képviselő-testület a Gyvt. 150.§ (5) bekezdése szerint határozza meg.

Az intézményi térítési díj megállapításának alapja az önköltségszámítás, de a képviselő-testület által az igénybe vevői kör anyagi körülményeire tekintettel megállapított gondozási intézményi térítési díj ettől jelentősen elmarad.

A személyi térítési díjat pedig az érvényben lévő jogszabályok alapján itt is minden esetben az intézmény vezetője állapítja meg, konkrét összegben.

2017. január 01. napjától a 2015. szeptember óta működtetett családi napközik átalakultak és mini bölcsődeként folytatják tevékenységüket.

A szolgáltatási önköltségek 2017-ben az alábbiak szerint változtak:

Szolgáltatás intézményi önköltsége a bölcsődében 1 főre: 1 706.-Ft/nap.

Megállapított gondozási intézményi térítési díj továbbra is: 100 Ft/fő/ nap

Szolgáltatás intézményi önköltsége a minibölcsődékben 1 főre: 3 184.-Ft/nap.

Megállapított gondozási intézményi térítési díj továbbra is: 200 Ft/fő/ nap

Egy ételmezési napra jutó önköltség mindkét bölcsőde típus esetében: 890 Ft/nap/fő.

Az igénybe vevő által fizetendő térítési díj 441 Ft/nap (347 Ft nyersanyagnorma + Áfa), mely a kötelező 4 étkezést tartalmazza (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna).

Az egészségügyi alapellátási körzetekről szóló rendelet hatálya kiterjed Encs város közigazgatási területén területi ellátási kötelezettséggel, működtetési jog alapján tevékenységet végző háziorvosokra, házi gyermekorvosokra, valamint fogorvosokra. A település valamennyi utcáját beosztja az egyes körzetekbe, így biztosítva a minél kiegyenlítettebb leterheltséget, illetve a szolgáltatások igénybevételének lehetőségét a város valamennyi lakosa számára.

A rendelet kiterjed továbbá a védőnői szolgálat, a sürgősségi ügyeleti ellátást, a fogorvosi ügyeleti ellátás körzetesítésére, továbbá az iskolaorvosi ellátás intézményenkénti beosztására is.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

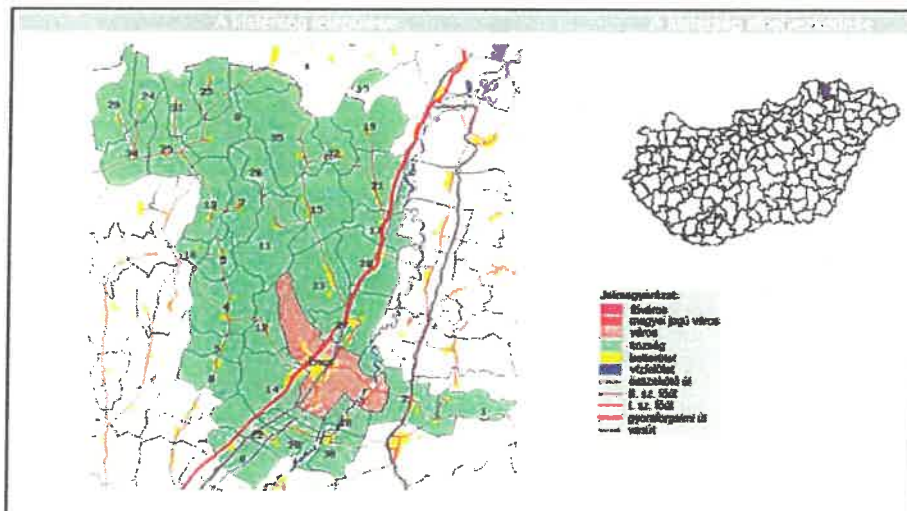
Fontos megemlíteni azokat a koncepciókat, programokat és terveket, melyek, jóllehet egy-egy szektor konkrét célkitűzéseit és terveit határozzák meg, mégis szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódnak az esélyegyenlőség kérdésköréhez. A teljesség igénye nélkül:

- Encs Város Gazdasági programja
- Encs Város Egészségterve
- Encs Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója
- Encs Város Közoktatási Esélyegyenlőségi programja
- Encs Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve
- Encs Város sportfejlesztési terve
- Encs Város Településrendezési terve
- Encs Város Településfejlesztési koncepciója
- Szociális szolgáltatásszervezési koncepció
- A képviselő-testület ciklusprogramja és éves várospolitikai feladattervei

A Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Intézkedési Terv, valamint az Integrált Városfejlesztési Stratégia Antiszegregációs Terve részét képezi a helyi esélyegyenlőségi programnak. A közoktatási esélyegyenlőségi terv a kistérségi társulás koordinálásában elkészült, de antiszegregációs tervvel sajnos nem rendelkezünk.

Az esélyegyenlőség eszméjének egyre mélyebb és szélesebb körű társadalmi tudatosulása következtében Encs Város Önkormányzata a következőkben felvázolt települési esélyegyenlőségi programot alkotja meg.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az Encsi kistérség 2004. június 29-i alakuló ülésén az adott kistérséghez tartozó valamennyi települési önkormányzat, szám szerint: 36 önkormányzat nyilvánította ki együttműködési készségét és - a Kormány programja alapján- célul tűzte ki, hogy javítja a lakossági szolgáltatások színvonalát és egyben hatékonyabbá teszi azok ellátását, továbbá mikrokörzeti szinten összehangolja a közszolgáltatási, igazgatási feladatokat, valamint az önkormányzati lakossági igények alapján újabb közszolgáltatások ellátását biztosítja.

Ezzel összhangban kiemelt cél volt a feltételrendszer megteremtése, a kistérségben korábban kialakult társulások tevékenységének integrálása, az évek során kialakult együttműködés pozitív tapasztalatainak hasznosítása, a közszolgáltatási feladatok szakmailag magasabb színvonalú, hatékonyabb szervezésének elősegítése.

Az encsi kistérség Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi részén terül el, Szlovákiával határos. Három mikrorégióra osztható, úgymint Belső Cserehát, Kegyetlen és Hernád-völgyi (Encsi) mikrorégió. A kistérség központja Encs város.

A 3503-as Encsi statisztikai kistérség alakulásakor az alábbi táblázatban található településekből tevődött össze:

Település neve	Területe (ha)	Lakónépessége (fő)	Népsűrűsége (fő/km ²)
Alsógagy	628	86	13,70
Baktakék	1885	772	41,00
Beret	682	264	38,70
Büttös	1822	175	9,60
Detek	972	270	27,80
Felsőgagy	1447	195	13,50
Gagyapáti	326	16	4,90
Csenyété	1000	390	39,00
Kány	925	48	5,2
Keresztéte	401	44	11,00
Krasznokvajda	1144	447	39,10
Pamlény	1243	45	3,60
Perecse	1257	27	2,1
Szászfa	1213	134	11,00
Fáj	1932	367	19,00
Fulókércs	1863	380	20,40
Garadna	978	398	40,70
Hernádpetri	1711	229	13,40

Hernádvécse	1694	971	57,30
Litka	670	31	4,60
Novajdrány	1435	1404	97,80
Pusztaradvány	718	255	35,50
Szalaszend	1826	1070	58,60
Szemere	2630	372	14,10
Abaújalpár	848	79	9,30
Abaújkér	1727	768	44,50
Csobád	1186	679	57,30
Encs	2580	6344	245,90
Fancsal	981	303	30,90
Forró	1903	2485	130,60
Hernádbúd	591	133	22,50
Hernádszentandrás	704	414	58,80
Ináncs	1098	1214	110,60
Méra	1511	1740	115,20
Pere	957	317	33,10
Gibárt	533	358	67,2
Mindösszesen	45021	23224	51,6

Forrás: KSH- 2011. évi népszámlálás

A települések átlag létszáma 645,11 fő (23224 fő / 36 település), ami elég alacsonynak mondható. A kistérség népsűrűsége (51,6 fő/km²) ennek megfelelően jóval a megyei (94,7 fő/km²) és az országos átlag alatt van.

A társulás 2014. évi újjáalakulása során Pamlény község kivételével valamennyi tagönkormányzat megerősítette társulási szándékát. A 2015. évi adatok alapján a társulás területe 43778 ha, lakónépessége 23 179 fő, népsűrűsége 52,95 fő/km² volt.

2016. december 31. napjával Szászfa község is kilépett a társulásból, így a 2017. január 01-jei adatok alapján –az alábbi változások láthatók:

Település neve	Területe (ha)	Lakónépessége (fő)	Népsűrűsége (fő/km ²)
Alsógagy	628	106	16,9
Baktakék	1885	764	40,5

Beret	682	290	42,5
Büttös	1822	164	9,0
Detek	972	272	28
Felsőgagy	1447	225	15,5
Gagyapáti	326	20	6,1
Csenyéte	1000	468	46,8
Kány	925	64	6,9
Keresztéte	401	28	7
Krasznokvajda	1144	491	42,9
Gibárt	533	318	59,7
Perecse	1257	27	2,1
Fáj	1932	445	23
Fulókerész	1863	412	22,1
Garadna	978	379	40,6
Hernádpetri	1711	241	14
Hernádvécse	1694	1079	63,7
Litka	670	47	7
Novajdrány	1435	1368	95,3
Pusztaradvány	718	237	33
Szalaszend	1826	1032	56,5
Szemere	2630	403	15,3
Abaújalpár	848	64	7,5
Abaújkér	1727	624	36,1
Csobád	1186	670	56,5
Encs	2580	6337	245,6
Fancsal	981	302	30,8
Forró	1903	2529	132,8
Hernádbűd	591	122	20,6
Hernádszentandrás	704	413	58,7
Ináncs	1098	1213	110,5
Méra	1511	1671	110,6

Pere	957	342	35,7
Mindösszesen	42565	23167	54,4

Forrás: MÁK-2017

A kistérség jellegzetesen aprófalvas terület, a települések közül csupán hét lakosság száma haladja meg az ezer főt (Encs, valamint Forró, Ináncs, Méra, Novajidrány, Szalaszend, Hernádvécse), a többi település lakónépessége 1000 főnél kevesebb, sőt hat település esetében még a 100 főt sem éri el (Abaújalpár, Alsógagy, Gagyapáti, Kány, Keresztéte, Litka, Pamlény, Perecse). Nagy azon települések aránya is, amelyek lakónépességének létszáma 500 fő alatt marad. A térségben a települések átlagléttszáma 2015-ben 662,3 fő (23179 fő/35 település) volt, amely még mindig jelentősen a megyei és országos átlag alatt marad.

A 2017-es adatok alapján bár a kisebb települések jelentős részénél (16 település esetében) lakosság szám emelkedés tapasztalható, a 7 db ezer fő feletti településből 4 esetében a lakosság szám csökken, míg az előző időszakban a 7-ből 5 esetében növekedés volt megfigyelhető. Csenyété község lakosság számának csökkenése következtében az 500 fő feletti települések száma háromra csökkent.

Sajnos mindez arra enged következtetni, hogy a térség nagyobb települései veszítettek vonzerőjükből. Az életszínvonal terén, főleg a munkalehetőségek hiányában nem tudnak jobb lehetőségeket nyújtani a térség lakóinak. A tovább tanuló fiatalok nem térnek haza, illetve a költözés mellett döntő lakosság az ország, illetve a megye nagyobb városait keresi a megélhetés reményében.

A települések átlagléttszáma (23167 fő/34 település) nőtt (681,4 fő/település) ugyan, de a népsűrűség számottevően nem változott.

A népsűrűség a térségen belül is jelentős eltéréseket mutat, összefüggés figyelhető meg a 3-as főúttól (valamint a nemzetközi vasútvonaltól) való távolság és a települések népsűrűségének alakulása között. A várostól, az intézményeitől, szolgáltatásaitól, a munkahelyektől való távolság növekedésével csökken a települések lakónépessége.

Az encsi kistérség tehát alacsony lélekszámú települések közössége, klasszikus aprófalvas térség, alacsony népsűrűséggel, ahol egyetlen kisváros található a kistérségben, a központi feladatokat ellátó Encs.

A Társulásban résztvevő települési önkormányzatok négy közszolgáltatás közös ellátását, szervezését vállalták. Ezek a:

1. közoktatási,
2. szociális/gyermekjóléti intézményi és szociális/gyermekjóléti alapellátási,
3. egészségügyi feladat – ellátási,
4. területfejlesztési

feladatok.

A Társulás, a társulási megállapodásban részletezett további igazgatási, közszolgáltatási feladatok ellátását fokozatos bevezetéssel, a feltételek megteremtésének függvényében vállalta fel.

Ennek értelmében, a Társulásban résztvevő önkormányzatok Képviselő-testületei a 2014-es alakuló ülésen a közös céloknak megfelelő hatékony és eredményes tevékenység érdekében az alábbi feladatok közös ellátására vállaltak kötelezettséget:

- oktatás és nevelés,
- sürgősségi orvosi ügyeleti ellátás,
- belső ellenőrzés,
- nem kiemelt építésügyi feladatok,
- felnőttoktatás,
- szolgáltatás-szervezési feladatok,
- közös társulási, kistérségi ágazati pályázatok készítése, megvalósítása
- környezet- és természetvédelem, hulladékkezelés,
- esélyegyenlőségi program megvalósítása,
- közfoglalkoztatás,
- vízgazdálkodás, vízkárelhárítás, bel- és csapadékvíz elvezetés,
- közszolgáltatások szervezésének elősegítése,
- településfejlesztési, településrendezési feladatok segítése
- máshová nem sorolt egyéb közösségi, társadalmi tevékenység.

2017-től a társulási feladatellátás a térségi önkormányzatok igényei alapján további feladatokkal bővült. Közös került megszervezésre a kistérségi társulás keretében a térfigyelő kamerarendszer üzemeltetését biztosító közterület-felügyelet, továbbá a fogászati ügyeleti ellátás, valamint az 58 tagönkormányzat részvételével működő hulladékkezelési társulás keretében a hulladékkezelési közszolgáltatás.

Demográfia, életszínvonal

A népesség száma alapján egyes településeken az elöregedés és a lélekszám fogyása a meghatározó (Keresztéte, Perecse, Abaújalpár, Kány, Gagyapáti, Hernádbúd, Litka és Büttös). A „legfiatalabb” települések: Forró, Fáj és Csenyété községek. Ez utóbbiakban a roma populáció nagy, a 60 év felettiek száma az egyéb populációkhoz képest jelentősen alacsony.

A 2015-ös adatok szerint a térség négy településén 25% -ot meghaladó a 66 év feletti lakónépesség aránya, miközben a 18 év alatti népesség ezen településeken 3,7-10% között mozog. További 9 településen 15%-ot meghaladó a 66 év felettiek aránya, ezek között mindössze 5 olyan település van, ahol a 18 év alattiak száma ezt meghaladja.

A „legidősebb” település: Litka, ahol a 66 év feletti lakosság aránya 29,8%.

16 település esetében a kiskorú lakosság meghaladja a 25%-ot, miközben a 66 év felettiek aránya ennek csak töredéke.

A „legfiatalabb” település: Fáj, ahol a kiskorúak a lakosság 44,9%-át teszik ki. Őt követi: 38,9%-kal Hernádvécse, 38,8%-kal Pusztaradvány, 38,6 %-kal Hernádpetri, 37,6%-kal Fulókércs.

Munkaerőpiac

A stagnálás jellemezte gazdasági viszonyok mellett a munkaerőpiac is stagnál. Olyan gazdasági környezetben, ahol a munkahely megtartása is jelentős áldozatot követel a munkáltatótól és munkavállalóktól egyaránt, a foglalkoztatottsági szint tekintetében nem várható jelentős javulás.

A munkanélküliek létszámának alakulását emiatt elsősorban nem a gazdaságban bekövetkező pozitív változások mozgatják, hanem az aktív munkaerő-piaci eszközök, ezen belül is a közfoglalkoztatás nagyságrendje.

Az abaúji régió munkaerő-piaci helyzetének mindenfajta jellemzése nélkül, a főbb mutatók ismeretében továbbra is azt kell mondani, hogy a megye, a régió és egyben az ország legsúlyosabb munkaerő-piaci feszültségekkel terhelt része. Aki a térségben egyszer munkanélkülivé válik, az nagy valószínűséggel tartósan kiszorul a munka világából.

A meglévő foglalkoztatáspolitikai eszközök láthatóan nem elegendők a leszakadások megakadályozására. A különbségek a fejlett és elmaradott részek között nem mérséklődnek, inkább nőnek.

Szembetűnő változás a szakmai végzettség tekintetében a lakosság körében nem tapasztalható. Továbbra is kiemelkedően magas a képzetlenek száma, ami a munkaerő-piaci (re)integrációjuk legfőbb akadálya.

Magas a 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők aránya. A szakmával rendelkezők közül a megfelelő felkészültséggel és kellő motivációval bírók általában munkába állnak, még akkor is, ha nem a tanult szakmájukban helyezkednek el. A felsőfokú végzettségűek, ha nem találnak maguknak munkahelyet, saját vállalkozás keretén belül igyekeznek gondoskodni megélhetésükről.

A 2011-es népszámlálási adatok szerint a 23 224 fős kistérségi lakónépességből 8204 fő végezte el a 8 osztályt, 3588 főnek volt érettségije, 4191 esetben regisztráltak érettségi nélküli szakmai oklevelet és 1432 fő rendelkezett felsőfokú végzettséggel. Ez azt jelenti, hogy a teljes népesség 35,3%-a végezte el az általános iskolát, 15,45% érettségizett, 18% szerzett szakmát szakiskolában, és 6,2% folytatott főiskolai, egyetemi tanulmányokat.

A fiatalabb és az idősebb munkavállalók lényegében hasonló nagyságrendben (21-23 %) fordulnak elő. A két legveszélyeztetettebb korosztály a pályakezdők, illetve a kevés munkatapasztalattal rendelkezők és a 45 éven felüliek.

Az Encsi kistérség roma lakosságának aránya becslések szerint **25-30%-os**.

A periférikus településeken élő egyébként is hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű embereknek további leszakadással, kirekesztődéssel kell számolniuk.

Ennek okai a következők:

- Az Encsi kistérségben élők jelentős hányada segélyekből, szociális juttatásokból él.
- Egyre többen élnek elkülönülő településrészekben, cigánytelepeken, ami erősíti a kirekesztettségüket, hátrányos megkülönböztetésüket.
- Aluliskolázottak, képzetlenek.
- A romák között a gyermekkorúak aránya a kutatók szerint legalább 40-45%. Az egészségi állapotuk rosszabb az országos és megyei átlagnál, a roma népesség várható élettartama átlagosan tíz évvel rövidebb, mint a nem roma népességé.

A fő betegségek közül sok kiugróan magas gyakorisággal fordul elő a cigányság körében. Az egyes betegségek kiváltó okai a romák életkörülményeivel és életmódjával magyarázhatók. Szintén a szociális helyzettel függ össze az, hogy a romák a betegségeikkel jóval később fordulnak orvoshoz,

mint a nem romák, s jóval alacsonyabb a gyógyszerbeszedési fegyelmiük is; a felírt gyógyszereket nem váltják ki, vagy hanyagságból, vagy azért, mert nem tudják kiváltani.

A romák aluliskolázottságában lassú javulás figyelhető meg, mind többen fejezik be az általános iskolát, de ez ma már nem esélynövelő tényező. Hozzá kell tenni, hogy az alapfokú iskolát gyakran nem nyolc év alatt végzik el a tanulók. A munkaerőpiacról való kiszorulás nem átmeneti, hanem tartós állapot. Alkalmi munkavégzési lehetőségek vannak, ezek általában nehéz fizikai (építőipari vagy mezőgazdasági), sok esetben a lakóhelytől távol elvégzendő illegális – fekete munkák. A romák számára nyitott munkalehetőségek nagyon alacsony jövedelmet biztosítanak. Legtöbbjük ideig-óráig közfoglalkoztatottként dolgozik, ami nem oldja meg a munkába való visszavezetésüket, sem a munkahelyi szocializálódást, a rendszeres életvitelt, sem az anyagi szükségletek biztosítását. Jelentős probléma a harmadik generációs munkanélküliség, ami azt jelenti, hogy a legfiatalabb generációnak már a szülője, de a nagyszülője sem dolgozott, így nem a munkára szocializálódnak. A roma munkanélküliek nagy hányada számára a szociális "háló" nem ad megfelelő biztonságot. A cigány emberek az átképzési programok jelentős részébe nem tudnak, vagy nem akarnak bekapcsolódni. A munkahellyel rendelkező roma emberek túlnyomó hányada alkalmazott, vállalkozót alig találunk közöttük. A nők inaktivitási aránya meghaladja a férfiakét.

Intézményi ellátottság

A megyei, vagy országos közigazgatási intézményekhez kötődő hivatalok, intézmények a kistérség központjában, Encsen vannak.

Bíróság, Ügyészség, Rendőrkapitányság mellett megtalálható itt a B-A-Z Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Encsi Katasztrófavédelmi Kirendeltsége is, amely a tűzvédelem, polgári védelem és iparbiztonsági feladatokat egyesítve magába olvasztotta a Tűzoltóságot és a Polgárvédelmi Kirendeltséget, továbbá a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala keretein belül a korábbi szakigazgatási szervek feladatát átvéve működik az okmányirodai osztály, hatósági és gyámügyi osztály, élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi osztály, foglalkoztatási osztály, földhivatali osztály és népegészségügyi osztály.

Fekvőbeteg ellátás nincs a városban, de magas színvonalú a járóbeteg szakorvosi ellátás.

A kistérségben nem minden település tart fenn önállóan iskolát, óvodát, orvosi rendelőt és gyógyszerterápiát. Pénzintézet szintén nem minden településen van jelen.

Ezek az adatok azt is mutatják, hogy a térségen belüli gyors elérhetőségnek nagy jelentősége lenne, hiszen valóban nem várható el az, hogy minden település biztosítson mindent, de az sem lehet, hogy gépkocsi nélkül egy teljes napot vegyen igénybe egy kisebb ügyintézés.

Oktatás, képzés

A kistérségben az alapfokú oktatási intézmények kiépültek, a kisebb településeken körzeti általános iskola keretében oldják meg az alapfokú oktatás biztosítását, így 17 településen nem működik helyben iskola.

Néhány kisebb településen csak alsó évfolyamokkal működik tagintézmény, és ezek fenntartása nem minden esetben gazdaságos.

A középfokú oktatással kapcsolatos intézmények Encsen találhatók: egy gimnázium és szakgimnázium, valamint egy szakiskola működik a városban.

A térségben felsőfokú oktatási intézmény nem található, kihelyezett karok nem működnek.

A 2013/2014-es tanévtől a 3000 fő alatti települések általános iskolái állami fenntartásba kerültek. Encs Város Önkormányzata Képviselő-testülete pedig pénzügyi lehetőségeit áttekintve döntött úgy, hogy a rendelkezésére álló saját források és átengedett bevételek terhére a Zrínyi Ilona Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási intézmény működtetését nem képes vállalni.

A térség 11 általános iskolája, 6 tagiskolája, továbbá egyetlen gimnáziuma a Szerencsi Tankerületi Központ irányítása alá tartozik az alábbiak szerint:

Baktakéki Körzeti Általános Iskola

Baktakéki Körzeti Általános Iskola Csenyétei Tagintézménye

Encsi Zrínyi Ilona Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Encsi Zrínyi Ilona Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Fügödi Tagintézménye

Encsi Zrínyi Ilona Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Csobádi Tagintézménye

Encsi Váci Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium

Forrói Gárdonyi Géza Általános Iskola

Hernádvécsei Körzeti Általános Iskola

Ináncsi Arany János Általános Iskola

Béres Ferenc Általános Iskola Krasznokvajda

Dayka Gábor Általános Iskola Méra

Novajidrányi Kölcsey Ferenc Általános Iskola

Novajidrányi Kölcsey Ferenc Általános Iskola Garadnai Tagintézménye

Szalaszend Körzeti Általános Iskola

Szalaszend Körzeti Általános Iskola Fulókércsi Tagintézménye

Szemerei Általános Iskola

Szemerei Általános Iskola Fáji Tagintézménye

A Tankerületi Központhoz tartozik további 33 oktatási intézmény.

Egészségügyi és szociális szolgáltatások

A kistérség egészségügyi és szociális szolgáltatásainak megítélése kettős. Encs város ilyen irányú szolgáltatásai kiépültek, sokszínűnek mondhatók, de a többi településen ezen szolgáltatások hiányosak. A kistelepülések nem mindegyike tudja felvállalni önállóan az egészségügyi alapellátás biztosítását, a térség orvoshiánya egyre fokozódik. Az orvosok hiányát látszik alátámasztani az az adat, miszerint a kistérségben az egy háziorvosra és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (1864 fő) már 2005-ben is jelentősen meghaladta a megyei szintet (1557 fő).

Az Encsi Többcélú Kistérségi Társulás szervezésében működik a sürgősségi ügyeleti ellátás és a fogorvosi ügyeleti ellátás, melyek gazdaságos működtetése a kistelepülések esetében ezen kereteken kívül nem lenne lehetséges, egyrészt az orvoshiány, másrészt a finanszírozási igény miatt.

Encs város háziorvosai és fogorvosai a körzetünk részeként több település lakosságát is ellátják az alábbiak szerint:

A III. háziorvosi, az I. házi gyermekorvosi és az 5. védőnői körzethez tartozik Gibárt község.

Az I. fogorvosi szolgálathoz tartozik Gibárt, Fulókércs, Fáj, Litka, Szemere, Méra, Hernádvécse, Hernádpetri, Pusztaradvány, Fony, Regéc, Mogyoróska.

A II. fogorvosi szolgálat látja el Szalaszend, Vilmány, Novajidrány és Garadna településeket.

A házi orvosi és fogorvosi ügyeleti ellátás tekintetében a társult önkormányzatok felhatalmazása alapján kialakított körzet:

Alsógagy, Baktakék, Beret, Büttös, Csenyété, Csobád, Detek, Encs, Fáj, Fancsal, Felsőgagy, Forró, Fulókércs, Gagyapáti, Garadna, Gibárt, Hernádbúd, Hernádpetri, Hernádszentandrás, Hernádvécse, Ináncs, Kány, Keresztéte, Krasznokvajda, Litka, Méra, Novajdrány, Pere, Percse, Pusztaradvány, Szalaszend, Szemere települések közigazgatási területe.

A kistérségben főként Encsen, illetve a nagyobb községekben kiépült és működik a szociális hálózat. Ezen gondok megoldása érdekében a térségi központi szerepet ellátó város mindenkor igyekezett felvállalni a kistelepülések problémáinak megoldását.

A komplex, teljes kistérségi településhálózatra kiterjedő ellátórendszer ugyan megszűnt, de a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, valamint az idősek otthona térségi feladatokat lát el továbbra is, illetve a támogató szolgálat szolgáltatásait Forró község is igénybe veszi. Az idősek otthona 28 férőhelye a kistérség 36 településéről fogad bentlakókat, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 34 település bevonásával 55 készülék kihelyezésével működik, a támogató szolgálat szolgáltatásait 18 fogyatékkal élő veszi igénybe a két érintett településről.

A 2015. január 01-től kötelezővé váló járási szociális feladatellátó központ minden feladata a PAX Hálózatfejlesztő - Gondozási Központ keretein belül került megszervezésre és ezzel egyidejűleg a város újra a térségi települések segítésére sietett a kötelező családsegítő és gyermekjóléti önkormányzati feladatok ellátásában ellátási szerződés keretében.

A megyei, sőt országos szinten is jól kiépített és jól működő ellátórendszerekkel kapcsolatos probléma ugyanakkor, hogy a kistérség leginkább rászorult társadalmi csoportjai nem képesek igénybe venni a számukra is rendelkezésre álló szolgáltatásokat.

Lakásellátás, lakásviszonyok

A kistérség lakásállománya gyakorlatilag nem változott az elmúlt évek során. A lakások 54,7%-a 1945 és 1969 között épült, 25,2%-uk 1970 és 1979 között, 16%-uk 1980 és 1989 között, és mindössze 4%-uk épült a rendszerváltást követően. A lakásállomány tehát régi, leromlott, zömében nem energiatakarékos. A lakásállománynak mindössze 1%-a épült 2000 után.

A lakások infrastrukturális ellátottsága általában alacsonyabb, mint a megyei átlag, ezen belül találhatunk néhány olyan települést, ahol nagyon alacsony szintű a közműellátás (pl. szennyvíz). Az infrastrukturális ellátás összefügg a lakosság jövedelmi viszonyaival is. A szegénységből adódóan egyes társadalmi rétegek nem is tudják megfizetni a komfortos életszínvonalat. Van olyan település, ahol a vezetékes vízhálózatba bekötött lakások aránya is igen alacsony.

A fellelhető adatok szerint a kistérség lakásállománya 2011-ben 7625 lakásból állt, mely a 2005-ös (8544 lakás) adatokhoz képest jelentős csökkentést mutat. Ennek oka nem ismert, de vélhetően az elnéptelenedés miatt több lakás került lebontásra, mert lakhatatlanná vált.

A 7625 lakás 4,31%-a (329 db) félkomfortos, 20,3%-a komfort nélküli (1548 db), 33,34%-a komfortos (2466 db), 42,51%-a összkomfortos (3241 db), 0,54% -a szükséglakás (41 db).

A teljes lakásállomány alig több, mint háromnegyede biztosítja a megfelelő lakhatási követelményeket, és alig több, mint a fele rendelkezik teljes közmű-ellátottsággal.

A 7625 lakásból 826 nem lakott.

Újabb adatok sajnos nem állnak rendelkezésre.

Közlekedés-hálózat

A kistérség közlekedési tengelyét a Hernád-völgyében futó 3-as számú nemzetközi főútvonal jelenti, ezen keresztül van összeköttetés Szlovákia (közvetlenül Kassa) és Miskolc felé. Az észak - déli irányú főút egyre kevésbé tudja átengedni a jelentős nemzetközi (Szlovákia és Lengyelország, sőt a Baltikum felé és felől bonyolódó) személy és teherforgalmat. A megnövekedett forgalom emellett problémát jelent azon települések számára, amelyeken a főút áthalad (jelentős kipufogógáz-koncentráció, épületek megrepedeznek, falu lakosságának nyugalma zavarja, balesetveszély növekszik).

A 3-as főút közvetlenül kapcsolódik a M3-as autópályához, valamint Kassához, ahol nemzetközi repülőtér működik, így a térség számára gazdasági tengelyként jelenik meg. A repülőtér a kistérség központjától 25 km-re van, megközelítése a Tornyosnémeti határátkelőn keresztül lehetséges.

A településeket tehermentesítő, és az ország vérkeringésében való hatékonyabb részvételt biztosító, reményeink szerint gazdasági fellendülést is magával hozó Miskolc-Kassa autópálya építése megkezdődött, a kivitelezés 2021-re várhatóan befejeződik.

A mellékutak döntően kelet – nyugat irányúak, minőségük helyenként katasztrofális, felújításuk elengedhetetlenül szükséges, mindez vonatkozik a mezőgazdasági utakra is.

A Hernád völgyében fut a folyó jobb partján a Miskolc-Kassa közötti, nemzetközi vasútvonal, amely jelentős teherforgalmat is lebonyolít.

A tömegközlekedésben a VOLÁN buszjáratok meghatározók, de a járatok száma az utóbbi években jelentősen csökkent.

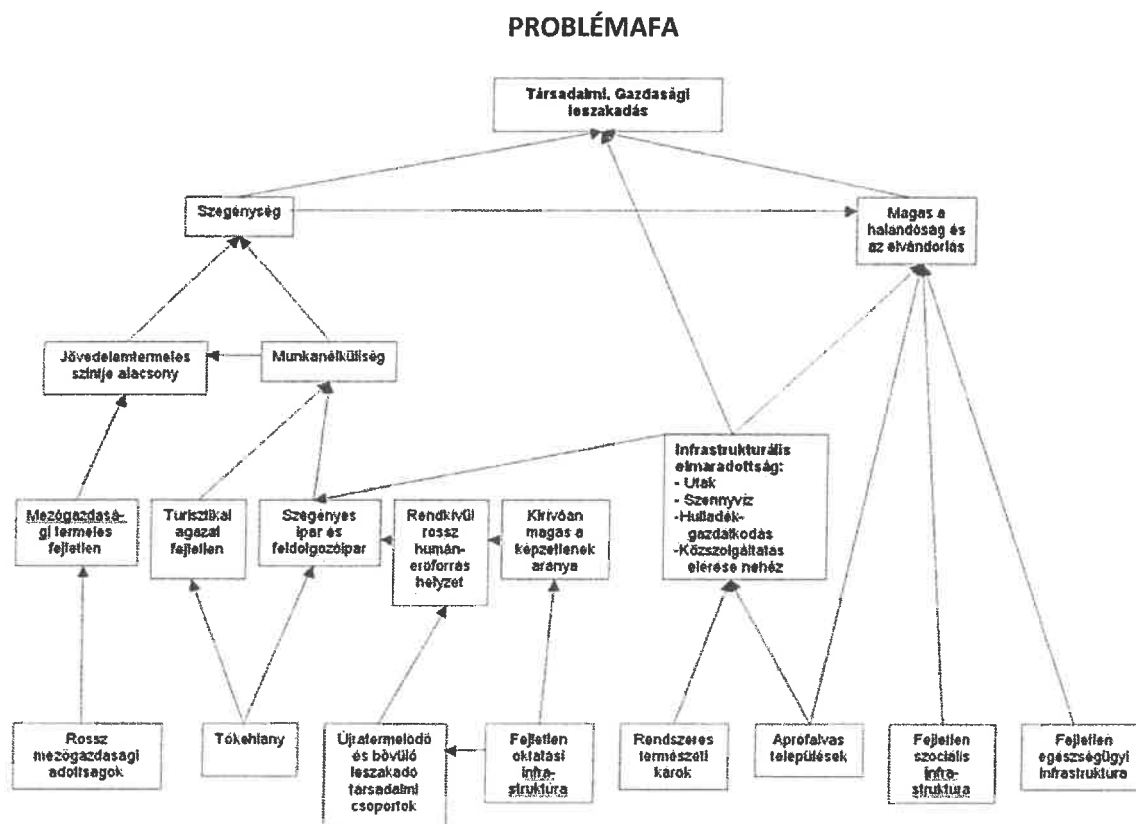
A térségben a mezőgazdasági utakat kitaposott földutak jelentik, melyek nagy része felújításra szorul. Több helyen csak traktorral lehet megközelíteni a termő területeket. Előfordul olyan eset is, hogy a hivatalos út már járhatatlan (pl: benőtték a bokrok, fák, vagy a minősége annyira megromlott), és vannak olyan területek is, ahol az eredeti utat már nem is lehet látni.

A külterületi helyi közutak fejlesztése és önkormányzati utak kezelését biztosító gépek beszerzése VP pályázaton a mezőgazdasági utak karbantartására Encs Város Önkormányzata sikeresen pályázott egy Cherry Zoomlion Rk 504 típusú erőgép (traktor) és a hozzá tartozó vonólap és tolólap beszerzésére, mely a jövőben biztosíthatja a helyi fenntartású földutak esetében a jelentős minőségjavulás elérését.

Gazdasági jellemzők

- A térség vállalkozásintenzitása rendkívül alacsony, a vállalkozások száma az országosnál lényegesen alacsonyabb, de a megyeinél is gyengébb aktivitást mutat.
- A klasszikus kisvállalkozások elsősorban a lakossági szolgáltatás területén tevékenykednek, alacsony a termelővállalatok aránya.
- Az egyéni gazdaságokra az elaprózott birtokszerkezet a jellemző.
- Az erdőgazdálkodás feltételei kedvezőek.
- A vadgazdálkodásban kifejezetten jó lehetőségei vannak a térségnek.
- A faipar fejlesztésében jelentős tartalékok vannak.
- A kereskedelmi kapacitások fejletlenek, az EU csatlakozás után sem generált ugrásszerű fejlődést a határnyitás.

- A turizmus fejletlen, de megvannak azok a turisztikai potenciálok, amelyek fejleszthetők.

A térség lakosságából a 2011-es adatok alapján a foglalkoztatott 5805 főre (27,2%) 6912 eltartott jutott (32,3%), az inaktív keresők száma 6483 fő (30,4%), a munkanélküliek száma 2168 fő (10,1%) volt.

A foglalkoztatottak közül 1326 fő az iparban, építőiparban, 383 fő a mező- és erdőgazdaságokban, 4045 fő a szolgáltatásban talált munkahelyet.

Ez a megosztottság jellemzi a térség gazdasági helyzetét. Jól látszik, hogy az ipar jelenléte nem jellemző az alapvetően mező- és erdőgazdasági művelésű területen. A térségben működő termelészövetkezetek azonban kevés kivétellel tönkre mentek. A mezőgazdasági termelést gépesített magánvállalkozások, illetve társasvállalkozások végzik, melyek az esetleges szezonális munkálatok kivételével kevés munkaerőt alkalmaznak.

A jellemző foglalkoztatási ágazat a szolgáltatás, mely az aktív munkavállalók közel 70%-át fogadta be.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatahiányok kimutatása

Az önkormányzat rendelkezésére álló adatok köre meglehetősen hiányos az esélyegyenlőségi csoportok vonatkozásában.

A nemzetiségek, mélyszegénységben élők, foglalkoztatottak, nyugdíjban - nyugdíjszerű ellátásban részesülők, fogyatékkal élők vonatkozásában az önkormányzat nem vezet nyilvántartást.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek az oktatási intézménybe bekerüléssel kerülnek az önkormányzat látókörébe.

A családon belüli erőszak vonatkozásában önkormányzat szintén nem rendelkezik adatokkal. A hatóság tudomására jutott esetek vélhetően csak a jéghegy csúcsát képezik, sok az olyan látens eset, amelyről nincs tudomása a környezetnek sem, mert az érintettek titkolják azt.

A lakosság jövedelmi viszonyairól és az eladósodottság mértékéről szintén nem állnak rendelkezésre információk.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A kisebbségi hovatartozás pontos adatainak meghatározására az utolsó, 2011-ben készült népszámlálási adatok alapján nyílik lehetőség. Az adatok alapján a kisebbségek száma az alábbiak szerint alakult:

A lakosság nemzetiség szerint Encsen a 2011.évi népszámlálás adatai alapján:

1	magyar	5899
2	cigány (romani, beás)	1128 fő
3	német	12fő
4	román	4 fő
lakosság/kisebbség összesen		7043/1144 fő
kisebbség aránya a lakossághoz		16 %

A város lakosainak mintegy 16,24 %-át teszik ki a kisebbséghez tartozó lakosok. A legnagyobb lélekszámú kisebbség a cigányság, s ez a város összlakosságának közel 16 %-át, míg a kisebbségeknek 98,6 %-át teszi ki.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekén, lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik többször alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális.

A roma népességre vonatkozóan kevés hivatalos adat áll városi szinten rendelkezésünkre. A rendelkezésre álló adatok pedig a népesség saját bevallásán alapulnak. A népszámlálási adatok azért nem nyújtanak kellően pontos információt ezen kisebbség lélekszámának alakulásáról, mivel a legtöbb roma származású ember nem vallja magát romának.

A roma lakosság szociális helyzetére vonatkozóan sincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb.

Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás piaczgazdasági átalakulás legnagyobb vesztese a roma népesség, a szakképzetlen munkát igénylő munkahelyek csökkenésével és megszűnésével a munkanélküliségi rátájuk meghaladta a nem roma származásúakét. Súlyos problémát rejt az, hogy az aktív munkavállalásra alkalmas romák közül 85-90% munkanélküli.

A szociális létbizonytalanság mellett a kirekesztettség a legtöbb roma közös jellemzője, és e két jellemző együtthatója pedig a kilátástalan élethelyzet.

A cigány származású munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya számos eszközzel és munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni. Az Önkormányzat a közfoglalkoztatás maximális kihasználtságával erősíti munkavállalási esélyeiket.

A város a nemzetiségi önkormányzattal, a szociális, egészségügyi intézményekkel, a kistérségi társulással együttműködve törekszik a romák életminőségének javítására, a jobb lakhatási körülmények biztosítására, a testi-lelki egészségük megőrzése, az élethosszig tartó tanulás ösztönzésére. A város vezetősége feladatának tekinti a roma célcsoport élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő-piaci (re)integrációjuk elősegítését.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében kezdték meg tevékenységüket az uniós projekt támogatással létrehozott Biztos Kezdet Gyerekházak a város fenntartásában, de az Encsi Többcélú Kistérségi Társulás működtetésében. A „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia céljaihoz igazodó „Biztos kezdet, biztos jövő!” TÁMOP 5.2.3-A-12/1-2012-0003 kódszámú kistérségi pályázat teremtette meg annak lehetőségét, hogy Encsen is kialakíthassunk ilyen házakat. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat segítségével (2012.01-2012.06) a tervezési szakasz alapos volt; így valós, helyi igényekre épült a komplex projekt, ezen belül a Biztos Kezdet Gyerekházak helyszíneinek kijelölése is.

A házakban biztosított ellátás igénybevétele önkéntes. A házak minden hétköznapi 08:30 - 12:30 óráig várják a gyermekeket és a szülőket.

A gyerekházak működésének lényege a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben a hatékony területi és szakmai koordináció mellett, hogy hosszú futamidővel vigyék tovább a gyerekszegénység elleni integrált kistérségi programokat, biztosítsák a gyermekes családok szempontjából fontos szolgáltatásokhoz való hozzáférést, valamint pótolják a hiányzó szakemberkapacitásokat. Az encsi gyermekház átlagos látogatottsága 2015-ben havi 98 fő volt, a független gyermekházé havi 96 fő.

A gyerekekkel végzett foglalkozás célja a megfelelő fejlődés biztosítása, változatos tevékenységek útján a gyermekek nagy- és kismozgás, érzékszervi, értelmi, érzelmi és szociális készségeinek; és egyéb jártasságainak kialakítása és fejlesztése.

A Biztos Kezdet munkatársak feladata, hogy a gyermekek szükségleteit szem előtt tartva, biztosítsák a biztonságos és aktív játék feltételeit. A tevékenységeket tudatosan előre tervezik, napi, heti és havi munkatervvel, valamint, ha az indokolt (kiugró fejlődési eltérés esetén) egyénre szabott foglalkozási tervvel készülnek, szem előtt tartva az egyéni fejlesztési igényeket. Bármilyen fejlődési zavart, elmaradást észlelnek, a megfelelő szakemberhez irányítják a szülőt.

Sajnos objektív okok miatt a városban működő független gyerekház 2017. szeptemberében bezárásra került. Az ellátása azonban továbbra is biztosított, hiszen a mélyszegénységben élő és rászoruló családok a megszokott szolgáltatásokat igénybe vehetik a város közigazgatási területén működő másik gyerekházban.

A házak működtetéséhez szükséges infrastrukturális fejlesztések, eszközök beszerzésére 2017-ben újabb uniós pályázat került benyújtásra a kistérségi társulással konzorciumban.

2017. szeptember 01. napjától pedig elindult az EFOP-1.4.2-16-2016-00017 kódszámú „Előre a biztos úton!” integrált térségi gyermekprogram megvalósítása, mely uniós támogatással ugyancsak a mélyszegénységben élő családok és gyerekek integrációját célozta meg.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A megyében a 2011. évi havi átlagos bruttó kereset 128.348.-Ft volt. Ez közel 4 %-kal alacsonyabb, mint az előző évi azonos időszakban (133.344.- Ft).

Az egy adófizetőre jutó összes jövedelem 2011. évben:

Terület	Összes adófizető	Összes belföldi jövedelem	Egy adófizetőre jutó jövedelem	Átlagkereset
Abaújalpár	37	40 368 980	1 091 054	90921
Abaújkér	246	254 013 808	1032576	86048
Alsógagy	40	46 704 240	1167606	97300
Baktakék	292	308 817 990	1067596	88966
Beret	73	55 103 960	754849	70318
Büttös	96	96 716 856	1007467	83956
Csenyéte	89	22 975 608	258153	21513
Csobád	292	338 427 062	1158997	96583
Detek	102	90 452 492	898152	74846
Encs	2 708	4 107 118 226	1516993	126416
Fáj	75	29 070 729	387610	32301
Fancsal	153	212 577 668	1389397	115783
Felsőgagy	62	52 540 926	847434	70619
Forró	1 057	1 112 154 160	1052982	87748
Fulókércs	109	68 978 938	632835	52736
Gagyapáti	16	25 837 555	1614847	134571
Garadna	187	263 121 224	1407065	117255
Gibárt	165	209 432 168	1269286	105774
Hernádbúd	53	46 090 823	893587	74466
Hernádpetri	64	38 001 330	593771	55686
Hernádszentandrás	150	119 649 993	801625	66802
Hernádvécse	290	196 143 901	676358	56363

Ináncs	536	670 093 015	1251435	104286
Kány	21	24 731 235	1237270	111796
Keresztéte	40	67 779 205	1694480	141207
Krasznokvajda	217	261 732 886	1206142	100512
Litka	14	13 269 560	947826	78985
Méra	644	664 502 751	1031837	85986
Novajdrány	525	606 684 029	1155589	96299
Pere	130	101 494 227	780725	65060
Percse	17	16 957 069	1043400	86950
Pusztaradvány	70	46 209 696	660139	62257
Szalaszend	412	474 302 533	1151220	95935
Szemere	142	116 261 452	818743	68229

Forrás:(TeIR)|APEH-SZJA

Sajnos a kistérség valamennyi településére igaz, hogy az átlagkereset nem éri el a megyei átlagot. Encs esetében az eltérés 1,5%-ra tehető.

Az egy lakosra jutó jövedelem 2011. évben:

Terület	Összes jövedelem	Település népessége	Egy lakosra jutó jövedelem
Abaújalpár	40 368 980	86	476621
Abaújkér	254 013 808	707	359284
Alsógagy	46 704 240	114	409686
Baktakék	308 817 990	765	403684
Beret	55 103 960	283	194714
Büttös	96 716 856	215	449846
Csenyéte	22 975 608	541	42469
Csobád	338 427 062	716	472663
Detek	90 452 492	306	295596
Encs	4 107 118 226	6 620	620411
Fáj	29 070 729	388	74925
Fancsal	212 577 668	356	597128
Felsőagy	52 540 926	206	255053

Forró	1 112 154 160	2 682	414673
Fulókércs	68 978 938	391	176417
Gagyapáti	25 837 555	28	922770
Garadna	263 121 224	430	611910
Gibárt	209 432 168	376	557000
Hernádbúd	46 090 823	155	297360
Hernádpetri	38 001 330	256	148443
Hernádszentandrás	119 649 993	456	262390
Hernádvécse	196 143 901	944	207780
Ináncs	670 093 015	1 286	521068
Kány	24 731 235	61	405430
Keresztéte	67 779 205	74	915935
Krasznokvajda	261 732 886	540	484690
Litka	13 269 560	51	260187
Méra	664 502 751	1 785	372270
Novajdrány	606 684 029	1 460	415537
Pere	101 494 227	364	278830
Perecse	16 957 069	38	446239
Pusztaradvány	46 209 696	251	184102
Szalaszend	474 302 533	1 112	426531
Szemere	116 261 452	386	301195

Forrás:(TeIR)|APEH-SZJA

A mélyszegénységben élők és a romák megélhetéséhez rendelkezésre álló jövedelmek ettől lényegesen eltérhetnek. Sajnos sok család él a gyermekek után járó ellátásokból napról-napra. Ezt általában a szociális törvény adta támogatások, esetlegesen a közfoglalkoztatás keretében kapott munkabér, vagy a feketegazdaságban végzett munka után járó bér egészíti ki.

Számottevő ingatlan- vagy ingóvagyonnal, mely rászorultság esetén pénzzé tehető, ezek az emberek nem rendelkeznek. Megélhetésük nem, vagy csak nagyon nehezen biztosított. Sok gyermek az ingyenes iskolai étkeztetés hiányában éhen maradna, a karitatív szervezetek segítségével pedig nem lenne ruhája, cipője sem.

Ezen családok számára nehézséget jelent a közüzemi költségek megfizetése, sokan jelentős összegű adósságot halmoztak fel az elmúlt évek során.

Egy-egy váratlan kiadás (haláleset, betegség) az egész család létfenntartását veszélyezteti.

Encs város esetében a 2013. évi adatok az alábbiakban összegezhetők:

Népesség	6590 fő
Összes belföldi jövedelem	4 525 048 978 Ft
Összes egyéni vállalkozó	91 fő
Összes főállású	2 273 fő
Összes jövedelem egyéni vállalkozásból	307 596 486 Ft
Összes jövedelem főállásból	4 105 736 462 Ft
Összes jövedelem mezőgazdasági kistermelésből	1 883 894 Ft
Összes mezőgazdasági kistermelő	27 fő
Összevont adóalap	4 529 010 526 Ft
Egy lakosra jutó jövedelem	686 654 Ft
Összes adófizető	2 664 fő
Egy adófizetőre jutó jövedelem	1 698 592 Ft
Átlagkereset	141 549 Ft

Forrás:(TeIR)|APEH-SZJA

A fenti adatokat áttekintve az alábbiak állapíthatók meg:

Az összjövedelem több, mint 10%-kal (közel 418 millió forinttal) nőtt annak ellenére, hogy az összes adófizető száma 1,6%-kal (44 fővel) csökkent. Az egy adófizetőre jutó jövedelem 181 599 Ft-tal, az átlagkereset 15 133 Ft-tal emelkedett. Ezek az adatok azt mutatják, hogy a városban is érzékelhető a gazdasági növekedés, mely az életszínvonal fokozatos emelkedéséhez vezet.

A 2015. évi adatok az alábbiak:

	Encs város	Encsi kistérség
Népesség	6521 fő	22 619 fő
Összes belföldi jövedelem	5 335 027 443 Ft	14 869 112 218 Ft
Összes egyéni vállalkozó	52 fő	97 fő
Összes főállású	2 594 fő	9358 fő
Összes jövedelem egyéni vállalkozásból	308 238 969 Ft	454 802 573 Ft
Összes jövedelem főállásból	4 883 995 945 Ft	13 974 951 099 Ft
Összes jövedelem mezőgazdasági kistermelésből	4 350 123 Ft	5 740 481 Ft
Összes mezőgazdasági kistermelő	15 fő	25 fő
Összevont adóalap	5 347 568 907 Ft	14 881 653 682 Ft
Összes adófizető	2 978 fő	10 190 fő
Munkaviszonyból származó jövedelem	4 954 774 483 Ft	14 044 522 708 Ft

Egyéb jogcímen kapott jövedelem	2 914 383 Ft	7 955 009 Ft
Egyéni vállalkozói kivétből származó jövedelem	65 586 250 Ft	122 718 280 Ft
Összes adó	864 343 286 Ft	2 071 196 266 Ft
Összes jövedelem társas vállalkozásból	113 565 374 Ft	147 096 369 Ft
Összes társasvállalkozás	54 db	79 db

Forrás:(TeIR)|APEH-SZJA

A város a kistérség lakosságának 28,8%-át adja. Ez a lakosság termeli meg a térségi összes belföldi jövedelem 35,88%-át. Az egy lakosra jutó évi jövedelem 818 130 Ft.

A 97 egyéni vállalkozóból 52 (53,6%), a 79 társas vállalkozásból 54 db (68,35%) a városban működik. Az egyéni vállalkozásból származó jövedelem 67,8%-át a városban élő vállalkozók, az encsi székhelyű társas vállalkozások pedig a térség ezen tevékenységéből származó jövedelmének 77,2 %-át termelik meg. A főállású foglalkoztatottak 27,7 %-a él a városban, és az általuk megtermelt jövedelem a főállásúak által megtermelt teljes térségi jövedelem 34,95%-a. A 2978 adófizető 5 347 568 907 Ft adóalapot képez, és az összes adó 41,73%-át fizeti meg. Az egy adófizetőre jutó jövedelem Encsen 1 795 691 Ft, ami 149 641 Ft/adófizető havi átlagjövedelmet jelent.

Az egy főre jutó jövedelem a térségben 1 460 417 Ft, ami 121 701 Ft/adófizető havi átlagjövedelmet és 657 373 Ft egy lakosra jutó évi jövedelmet jelent.

A jövedelem emelkedésében a kormányzati intézkedések: az életpályamodellek bevezetése, valamint a minimálbér és a garantált bérminimum jelentős emelése is meglátszik.

A számok jól mutatják, hogy az Encs városban élő foglalkoztatottak messze a kistérségi arány feletti jövedelmet termelnek meg. Ez adódik a központ nyújtotta lehetőségekből, illetve a lakosság iskolai végzettségében fennálló különbségekből. A központi településben koncentráltabb a magasabb jövedelmű felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye és ezen belül az abaúji régió a gazdaságilag kevésbé fejlett, országos viszonylatban magasabb munkanélküliséggel és alacsonyabb foglalkoztatási és aktivitási aránnyal rendelkező terület.

A B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya számos eszközzel igyekszik a foglalkoztatásokat, elhelyezkedéseket támogatni (pl.: képzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása stb.).

A közmunka programok lehetőséget nyújtanak a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek foglalkoztatására.

Ezen túlmenően a hátrányos helyzetűek elhelyezkedése nagyon nehéz, elsősorban a szakmával nem rendelkezők esetében.

Éves foglalkoztatásra a térségünkben nagyon kevés a lehetőség. Fontos feladat olyan beruházások támogatása, amelyek a foglalkoztatást szélesebb körben lehetővé teszik.

Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések feltétlenül fontosak a hátrányos helyzetűek munkába helyezése érdekében.

A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, romák stb.) egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok a munkaerőpiacon összetett szemléletbeni hátrányokkal küzdenek, az aktív támogatásokban pedig munkanélkülieken belüli arányuknál sokkal kisebb arányban vesznek részt.

A fő cél az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetés. Fontos szempont, hogy az alkalmi és fekete munkából élők legális állandó munkához jussanak.

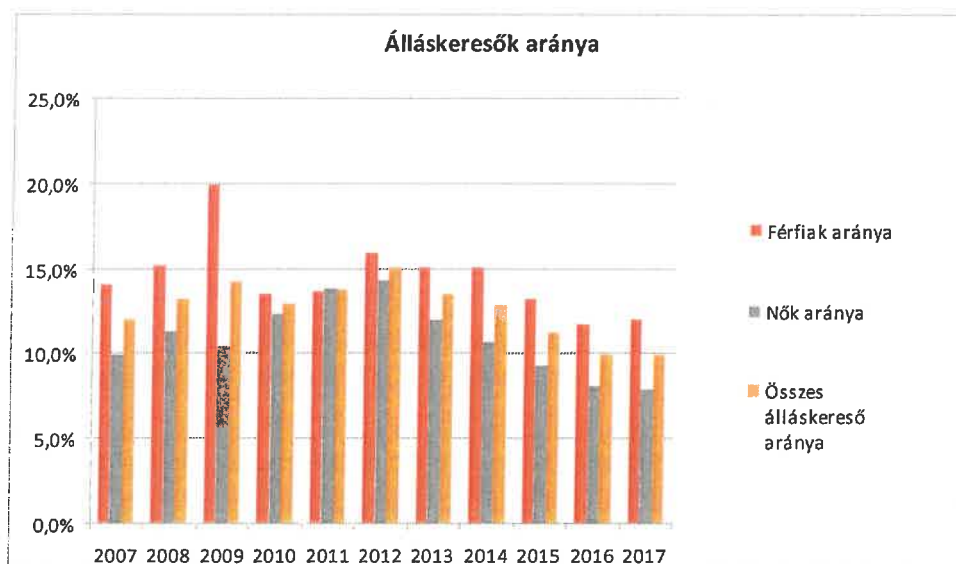
A szolgáltatási szektor ágazatai közül a legnagyobb jelentősége a kereskedelemnek van. A kistérség azonban ezen a téren is vegyes képet mutat. Míg a nagyobb települések helyzete ezen szolgáltatások tekintetében jó, esetenként átlagon felüli, addig az elmaradottabb részekben az alapellátást szolgáló üzletek sem találhatók meg, így virágzik a „feketetés”.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküli/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	(TS 0803)	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2007	2 279	2 338	4 617	321	14,1%	233	10,0%	554	12,0%
2008	2270	2332	4 602	344	15,2%	265	11,4%	609	13,2%
2009	1826	2746	4 572	364	19,9%	286	10,4%	650	14,2%
2010	2210	2276	4 486	298	13,5%	282	12,4%	580	12,9%
2011	2247	2284	4 531	308	13,7%	316	13,8%	624	13,8%
2012	2244	2257	4 501	356	15,9%	322	14,3%	678	15,1%
2013	2 249	2 265	4 514	338	15,0%	271	12,0%	609	13,5%
2014	2 225	2 229	4 454	334	15,0%	238	10,7%	572	12,8%
2015	2 197	2 202	4 399	290	13,2%	205	9,3%	495	11,3%
2016	2 166	2 189	4 355	254	11,7%	178	8,1%	432	9,9%
2017	2 132	2 149	4 281	256	12,0%	170	7,9%	426	10,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküli adatokból egyértelműen látszik a gazdasági világválság hatása. A válság kirobbanása után a munkanélküliek száma megemelkedett, majd annak csitulásával csökkenni kezdett. A válság idején a munkanélküliség inkább a férfiakat sújtotta, mindamellett folyamatosan emelkedett az álláskereső nők száma is. 2011-ben a nők és férfiak száma hozzávetőlegesen kiegyenlítődött.

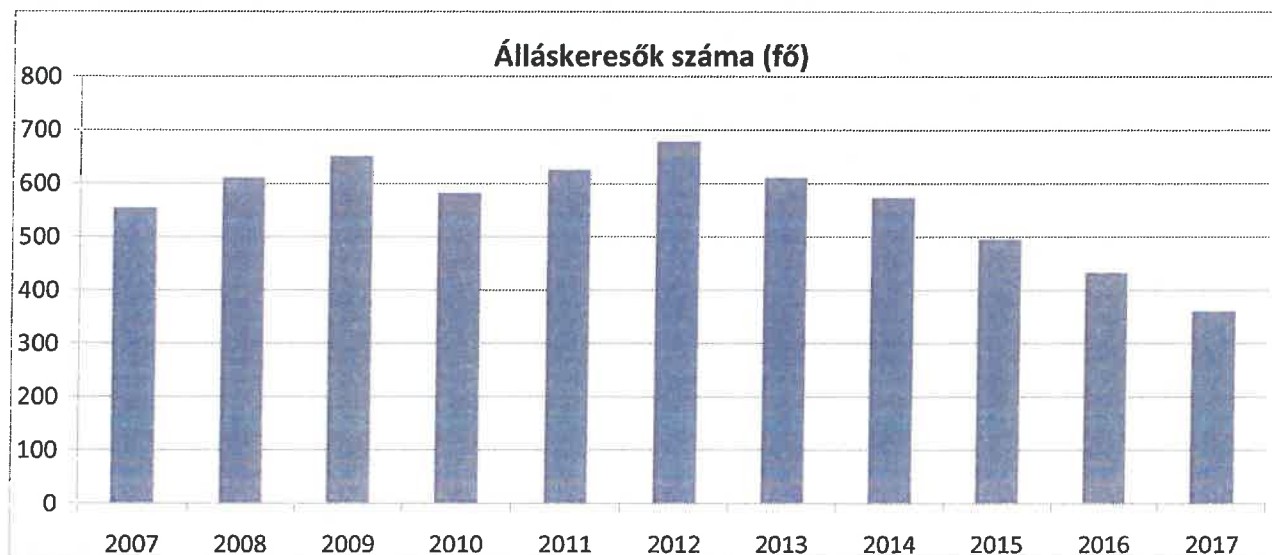
2012-ben a férfiak és a nők közötti különbség újra kialakult és emelkedett az álláskeresők aránya az előző két évhez képest, melyet 2013-ban jelentős csökkenés követett. A gazdasági növekedés, illetve a közmunkaprogram sikeressége itt is megmutatkozik.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		554	610	650	581	625	678	610	573	495	433	361
20 év alatti (TS 1002)	Fő	16	26	28	19	18	17	27	37	32	34	30
	%	2,9%	4,3%	4,3%	3,3%	2,9%	2,5%	4,4%	6,5%	6,5%	7,9%	8,3%
20-24 év (TS 1003)	Fő	92	82	100	87	105	116	109	107	92	74	63
	%	16,6%	13,4%	15,4%	15,0%	16,8%	17,1%	17,9%	18,7%	18,6%	17,1%	17,5%
25-29 év (TS 1004)	Fő	76	77	79	70	86	89	67	65	58	55	49
	%	13,7%	12,6%	12,2%	12,0%	13,8%	13,1%	11,0%	11,3%	11,7%	12,7%	13,6%
30-34 év (TS 1005)	Fő	68	78	84	67	60	64	63	62	49	42	37
	%	12,3%	12,8%	12,9%	11,5%	9,6%	9,4%	10,3%	10,8%	9,9%	9,7%	10,2%
35-39 év (TS 1006)	Fő	83	88	79	81	79	79	61	61	45	43	32
	%	15,0%	14,4%	12,2%	13,9%	12,6%	11,7%	10,0%	10,6%	9,1%	9,9%	8,9%
40-44 év (TS 1007)	Fő	82	88	91	84	83	89	75	61	51	42	32
	%	14,8%	14,4%	14,0%	14,5%	13,3%	13,1%	12,3%	10,6%	10,3%	9,7%	8,9%
45-49 év (TS 1008)	Fő	67	84	90	71	85	96	80	64	54	45	32
	%	12,1%	13,8%	13,8%	12,2%	13,6%	14,2%	13,1%	11,2%	10,9%	10,4%	8,9%

50-54 év (TS 1009)	Fő	45	59	76	73	70	72	71	58	49	42	36
	%	8,1%	9,7%	11,7%	12,6%	11,2%	10,6%	11,6%	10,1%	9,9%	9,7%	10,0%
55-59 év (TS 1010)	Fő	24	26	21	27	32	49	53	51	50	38	26
	%	4,3%	4,3%	3,2%	4,6%	5,1%	7,2%	8,7%	8,9%	10,1%	8,8%	7,2%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	1	2	2	2	7	7	4	7	15	18	24
	%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	1,1%	1,0%	0,7%	1,2%	3,0%	4,2%	6,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

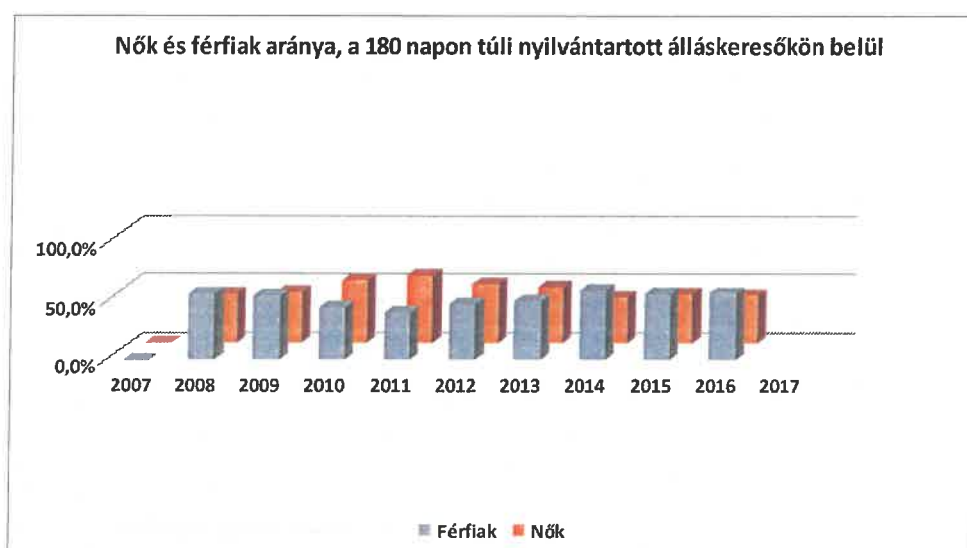
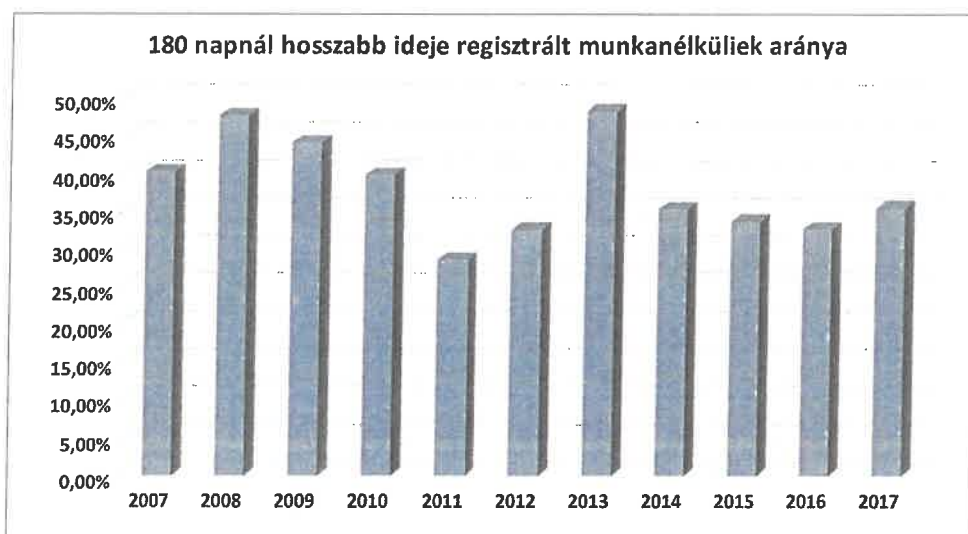

Korcsoportos bontásban elmondható, hogy a munkanélküliség elsősorban a 30 évesnél fiatalabb, jellemzően pályakezdő, valamint a 36-45 év közötti korosztályt érinti. 2011-ben a nyilvántartott munkanélküliek közel 17%-a volt pályakezdő álláskereső.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2007	40,24%	na	na	na	na	na
2008	47,64%	250	182	432	57,9%	42,1%
2009	44,03%	244	195	439	55,6%	44,4%
2010	39,82%	156	189	345	45,2%	54,8%
2011	28,54%	130	190	320	40,6%	59,4%
2012	32,48%	217	233	450	48,2%	51,8%
2013	48,19%	162	151	313	51,8%	48,2%
2014	35,38%	176	116	292	60,3%	39,7%
2015	33,59%	166	125	291	57,0%	43,0%
2016	32,63%	135	98	233	57,9%	42,1%
2017	35,48%	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

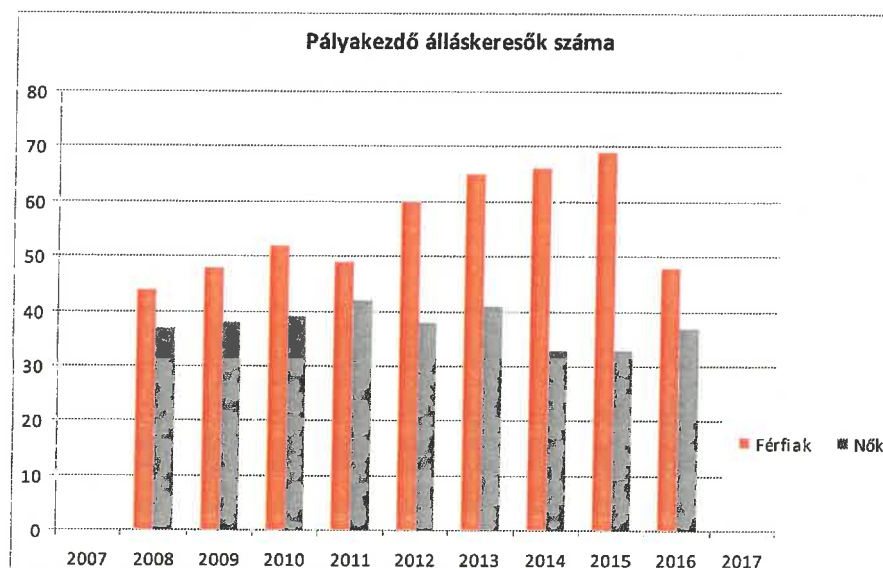
A tartós munkanélküliek száma folyamatosan csökken. Nemek szerint áttekintve az adatokat jól látható, hogy a férfiak esetében a csökkenés jelentős (30%-os), míg a nők esetében (9%-os) csak lassú folyamatról beszélhetünk.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2007	na	na		na		na			
2008	561	607	1 168	44	7,8%	37	6,1%	81	6,9%
2009	561	586	1 147	48	8,6%	38	6,5%	86	7,5%
2010	557	572	1 129	52	9,3%	39	6,8%	91	8,1%
2011	570	561	1 131	49	8,6%	42	7,5%	91	8,0%

2012	573	563	1 136	60	10,5%	38	6,7%	98	8,6%
2013	583	555	1 138	65	11,1%	41	7,4%	106	9,3%
2014	595	519	1 114	66	11,1%	33	6,4%	99	8,9%
2015	593	517	1 110	69	11,6%	33	6,4%	102	9,2%
2016	585	536	1 121	48	8,2%	37	6,9%	85	7,6%
2017	593	528	1 121	na		na			

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

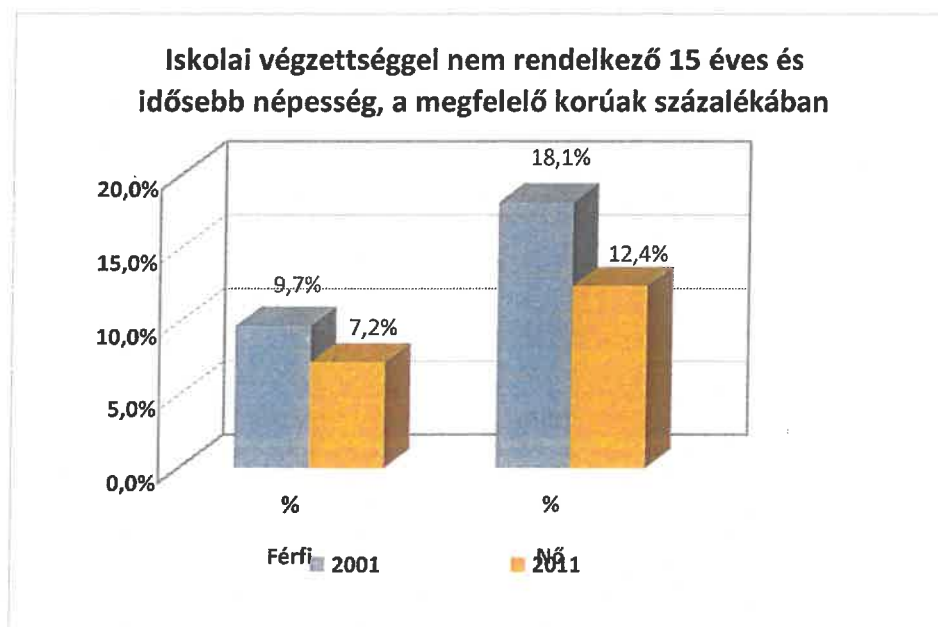
Mint az adatokból látható, a pályakezdő állás keresők száma évről évre emelkedik annak ellenére, hogy a népességben a 18-29 évesek száma csökkenést mutat. A férfiak esetében magasabb ugyan az elhelyezkedési nehézség a frissen végzettek között, de a tendencia csökken, míg a nők esetében folyamatos növekedés figyelhető meg. Ezek a mutatók szoros összefüggésben vannak a népesség alakulásával. A fiatal nők biztos megélhetés hiányában egyre később és egyre kevésbé gondolkodnak családalapításban, illetve több gyerekes családban, így a gyermekneveléshez kapcsolódó szociális háló biztosította ellátások helyett az állás keresők között jelennek meg.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	90,3%	81,9%	9,7%	18,1%
2011	92,8%	87,6%	7,2%	12,4%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A 2001-es adatok szerint a 15. életévét betöltött lakosság 86%-a rendelkezik legalább általános iskolai végzettséggel. A fennmaradó 14 % a nők és férfiak között 2:1 arányban oszlik meg. Ennek egyik oka, hogy a lányok kimaradnak az iskolából, mert idő előtti élettársi kapcsolatot létesítenek és fiatalon teherbe esnek.

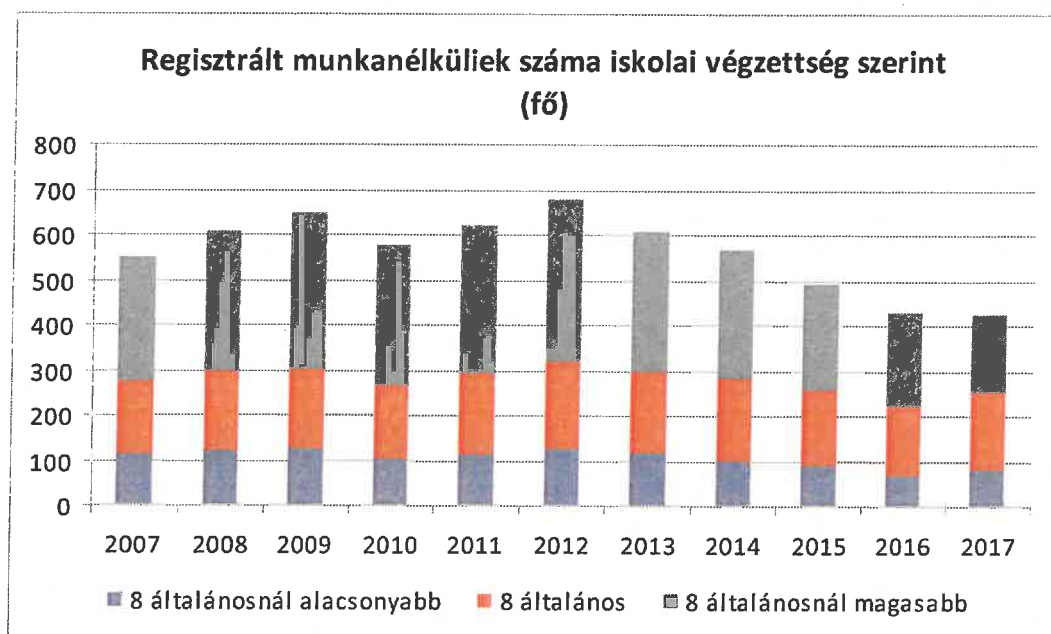
A tíz évvel későbbi adatok alapján látható, hogy a 15. életévét betöltött lakosság 90%-a rendelkezik legalább 8 osztállyal. A fennmaradó 10 % -ban pedig még mindig a nők adják a többséget, de javuló arányban.

Frissebb adatok sajnos nem állnak rendelkezésre.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2007	554	109	19,7%	167	30,1%	277	50,0%
2008	609	120	19,7%	178	29,2%	310	50,9%
2009	650	124	19,1%	180	27,7%	345	53,1%
2010	580	101	17,4%	167	28,8%	312	53,8%
2011	624	109	17,5%	184	29,5%	331	53,0%
2012	678	123	18,1%	198	29,2%	357	52,7%
2013	609	115	18,9%	181	29,7%	313	51,4%
2014	572	100	17,5%	186	32,5%	285	49,8%
2015	495	88	17,8%	168	33,9%	239	48,3%
2016	432	68	15,7%	155	35,9%	208	48,1%
2017	426	80	18,8%	173	40,6%	174	40,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

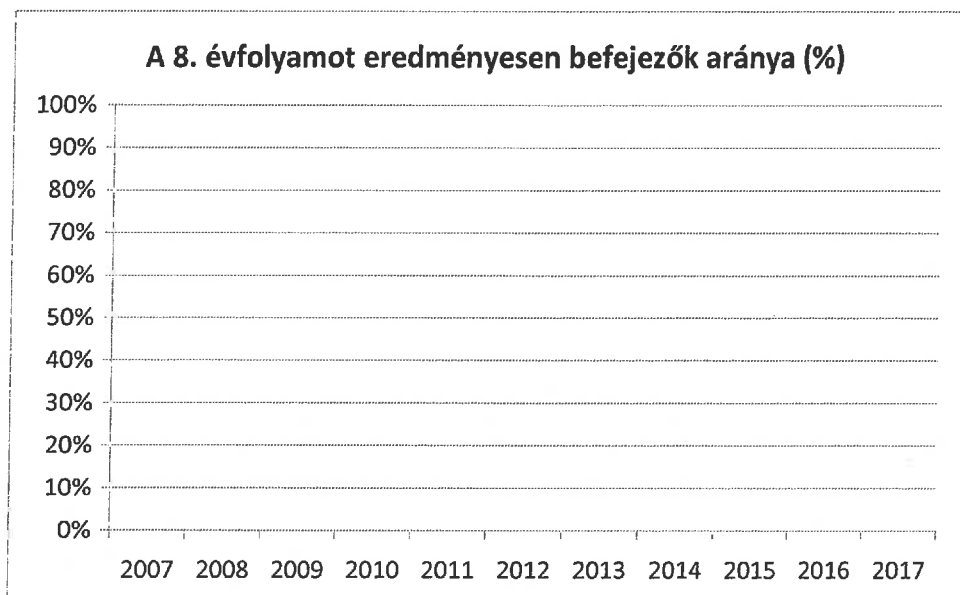
Szakképzettségi mutatók szerint a munkanélküliek aránya a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők között nagyobb.

Ez egyben azt is jelenti, hogy a szakképzett, sőt esetlegesen felsőfokú végzettséggel rendelkezők sem feltétlenül találnak maguknak munkát. Ez a jövőre kivetítve magában hordozza az elvándorlás emelkedésének veszélyét.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2007	0	0	0%
2008	0	0	0%
2009	0	0	0%
2010	0	0	0%
2011	0	0	0%
2012	0	0	0%
2013	0	0	0%
2014	0	0	0%
2015	0	0	0%
2016	0	0	0%
2017	0	0	0%

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

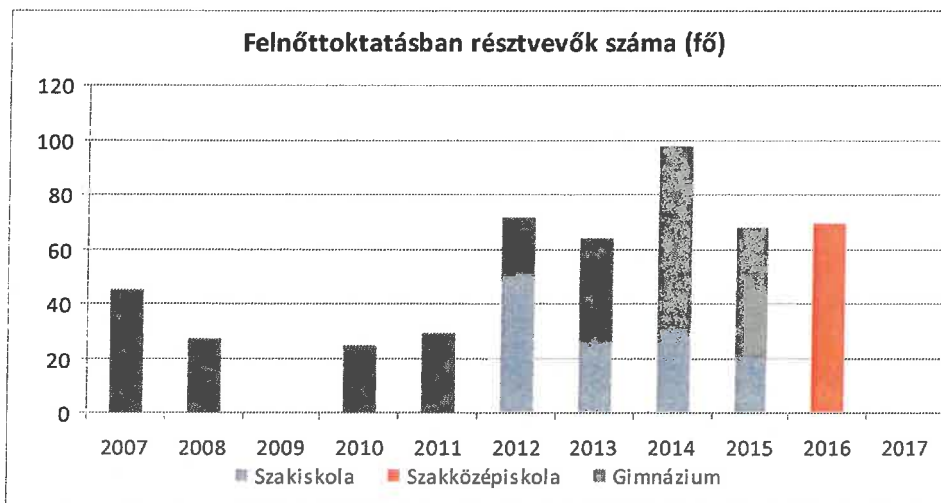

Mint az a statisztikai adatokból megállapítható a lakosság azon része, amely nem végezte el tanköteles korban a 8 általánost, arra már nem igazán tart igényt, bár a lehetőséget a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya biztosítja időről-időre.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (fő) - (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2007	45	0	0,0%	0	0,0%	45		45
2008	27	0	0,0%	0	0,0%	27		27
2009	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
2010	25	0	0,0%	0	0,0%	25		25
2011	29	0	0,0%	0	0,0%	29		29
2012	72	50	69,4%	0	0,0%	22		22
2013	64	26	40,6%	0	0,0%	38		38
2014	98	31	31,6%	0	0,0%	67		67
2015	68	21	30,9%	0	0,0%	47		47
2016	69	0	0,0%	69	100,0%	0		69
2017	na		na			na		

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Ezzel szemben a gimnáziumi felnőttoktatásban szívesen részt vesznek azok a személyek, akik valamely szakképesítés megszerzéséhez szükségesnek tartják az érettségi megszerzését.

c) közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatása keretén belül az elmúlt években több száz munkanélkülit foglalkoztatott az önkormányzat a különböző önkormányzati fenntartású intézményeknél és az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságnál.

A közfoglalkoztatás elindításakor az ellátandó feladatok megtervezését az önkormányzat mindig a foglalkoztatottak egyéni képességeire, képzettségére és tapasztalataira alapozza és arra törekszik, hogy a lehetőségekhez mérten mindenki a képességeinek és képzettségének leginkább megfelelő, hatékony és értékteremtő munkát végezhesen.

2013-ban a közfoglalkoztatási havi átlagos létszám 126 fő volt. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásba 24 fő került bevonásra, további 68 fő a Start közmunkaprogram keretén belül került alkalmazásra. Ezek a létszámok az évek alatt folyamatosan emelkedtek és 2017. januárjában már 295 fős havi átlagléttszám mellett, 154 fő hosszabb időtartamú közfoglalkoztatása mellett 74 fő havi átlagléttszámban kerül sor Start programok keretén belül történő munkavégzésre. A Start közmunkaprogramon belül a hangsúly kezdetben a belvíz és a belterületi utak programokon volt, míg ez az évek alatt áthelyeződött a mezőgazdasági és a helyi sajátosságra építő értékteremtő munkavégzésre.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A munkahelyi lehetőségek helyben korlátozottak, a kereskedelmi egységek és az önkormányzat a legnagyobb foglalkoztatók. Az ipari szférában nehéz helyben munkát találni. Az Agrárcenter és néhány kis- és középvállalkozás kivételével nem találni munkalehetőséget.

A település rendelkezik Ipari Parkkal, melynek fejlesztése megoldásra váró feladat. Sajnos önkormányzati tulajdonú terület és az autópálya hiánya, valamint Miskolc viszonylagos távolsága, továbbá a szakképzetlen munkaerő magas száma miatt a befektetők érdeklődését nehéz felkelteni.

A város a Hernád-völgyében futó 3-as számú nemzetközi főútvonal mellett fekszik, ezen keresztül van összeköttetés Szlovákia (közvetlenül Kassa) és Miskolc felé.

Encsen áthalad a Miskolc-Kassa közötti nemzetközi vasútvonal is. A tömegközlekedésben a vasút mellett a VOLÁN buszjáratok meghatározóak, de a járatok száma az utóbbi években csökkent.

A menetrend azonban mindkét tömegközlekedési eszköz esetében jó lehetőségeket kínál mind a megyeszékhely, mint legközelebbi centrum, mind a főváros felé.

Az aktív dolgozó lakosság jelentős része ingázó.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A munkaerőpiacra való beilleszkedés az elmúlt években későbbre halasztódott, mellyel egyidejűleg az oktatásban töltött időt követő átmeneti időszak meghosszabbodott. Ez a szakasz munkával és tanulással vagy a kettő kombinációjával telik.

A demográfiai apály és az iskolák finanszírozásából fakadó intézményi érdekltség a korábbinál szélesebbre tárta az iskolák kapuit, ugyanakkor igen sokféle képzési lehetőség vált elérhetővé az iskolarendszeren kívül is.

Korábban az iskolából való kikerülés többnyire azonnali munkába állást jelentett, és a munkanélküliség nyílt formája pedig egyáltalán nem létezett. Ettől eltérően ma az iskolázást egyre inkább egy kényszerűen elnyúló vagy tudatosan elnyújtott átmeneti életszakasz követi. Nagyobb teret kapnak az egyéni tervek szerinti iskolázási stratégiák, az elhúzódó átmenet széles körben elfogadott élethelyzetté, „természetes” életszakasszá vált az érintett fiatalok és családjuk számára.

A munkaerő-piacon történő boldogulás, az életpályán való hasznosulás feltétele az iskolából kilépők képzettsége, és a munkaerő-piaci kereslet egymáshoz való igazodása. Ezért a gazdasági és a képzési rendszer közötti intézményesített kommunikáció szerepe egyre nő.

Egyre kevésbé jellemző, hogy a fiatal egy adott végzettség birtokában kilépve az oktatási rendszerből rövid időn belül dolgozni kezd, vagy egy életre szóló munkahelyet tudhat magáénak. Ehelyett az válik jellemzővé, hogy az oktatásból való kilépés időpontja elbizonytalanodik: sokan hosszabb-rövidebb időre visszatérnek a képzésbe, mielőtt kilépnének, mások csak részlegesen lépnek ki. A magasabb szintű iskolázottság, illetve szakképzettség még ha csökkenő mértékben is, de védelmet ígér a munkanélkülivé válással szemben, ezért a több szakma, szakképesítés, diploma megszerzése kiemelt cél. Ez a „több lábon állás” egyben az oktatási idő meghosszabbodásával jár és a munkanélküliség elkerülését célozza. Az oktatásból való kilépés és az első stabil munkahely megtalálása között hosszabb idő telik el, ami alatt a fiatalok többféle munkahelyet kipróbálnak, vagy a munkát és a tanulást kombinálják.

Vannak, akik korábban, mások csak később képesek olyan pályaválasztási döntésre, amellyel legalább egy darabig azonosulnak, ezáltal motiváltabban vesznek részt a képzési programban. Közömbös és ellenszegülő diákokat képezni ugyanis olyan szakmára, amit nem is szándékoznak gyakorolni (legtöbbször lehetőségük sem igen adódik rá), pénzkidobás, és rontja az egyén további esélyeit is. Akik viszonylag korán – pl. már 8. osztályban – határozott elképzelésekkel

rendelkeznek, azoknak lehetővé kell tenni, hogy a szakképzés megkezdése előtt foglalkozzanak a választott területtel (pl. szakkör, fakultatív órák, nyári tábor igénybevétele). Háttérbe kell szorítani azt a gyakorlatot, amely az iskolába felvételt nyert gyerekeket az iskola érdekei és elképzelései szerint újra csoportosítja és lehetővé kell tenni a későbbi váltást. Szükséges az alternatív tanulási utak kialakítása és fejlesztése.

A gyakorlat szerint az oktatási intézmények, ennek megfelelően, nem maradnak tiszta profilúak, hanem egyre több, a diákok számára alternatívát jelentő képzési formát kínálnak.

Az Aba Sámuel Szakiskola jogelődje 1971-ben alakult meg Encsen. Célja az akkori járás ipari üzemének képzett szakmunkásokkal való ellátása volt. Ez mára módosult: az általánosan képző 9. – 10. évfolyamok elvégzését, illetve a környék fiataljainak szakmához juttatását lehet célként megjelölni.

Alapításkori három szakma oktatása mára hétre egészült ki: kőműves, géplakatos, asztalos, kárpitos, férfiruha-készítő, ács-állványozó, szociális gondozó- és ápoló.

Az iskola létszáma az utóbbi években 300-400 fő között mozog.

A géplakatosok és a kőművesek gyakorlati oktatásáról maga az iskola gondoskodik, a többi szakma esetében szerződéses alapon 10 cégnél kerül sor a gyakorlati ismeretek elsajátítására.

A tanulólétszám 90 %-a a környék 62 községéből jár be. Kollégiumi ellátást évente mintegy 30-40 diák kap. Az intézmény működése során mintegy 3.500 abaúji tanulót juttatott szakmához.

A szakiskola szervezeti átalakuláson esett át. Jelenleg a Szerencsi Szakképzési Centrumhoz tartozik.

Az iskola által a 2016/2017-es tanévben az alábbi felnőttképzési programok kerültek meghirdetésre:

Ssz.	Megnevezése	Azono- sítója	Hely színe	Kezde- te	Vége	Óra- szám	OKJ v. SzPk szám	Centru m	Enge- dély- szám	Projekt
1.	Közfoglalkoztatás szervező	B16G6B 058	Encs	2016. 05.23.	2016. 06.17.	120	SzPk- 00087 -16 0 04 3	Mis kolci	E- 001290/2 015/B044	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
2.	Közfoglalkoztatás szervező	B16G6B 059	Gönc	2016. 05.23.	2016. 06.17.	120	SzPk- 00087 -16 0 04 3	Mis kolci	E- 001290/2 015/B044	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
3.	Szociális gondozó és ápoló	B16G6A 206	Encs	2016. 06.06.	2017. 02.28.	1340	34 762 01	Mis kolci	E- 001290/2 015/A064	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
4.	Zöldterületi kíség	B16G6B 084	Vilmány	2016.	2016.	100	SzPk-	Mis	E- 001290/2	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és

	üzemeltető			06.30.	07.25.		00058 -15-20 0 08 1	kolci	015/B047	közfoglalkoztatottak képzése
5.	Zöldség és gyümölcsfel- dolgozó	B16G6A 237	Csobád	2016. 07.04.	2016. 09.06.	280	31 541 12	Mis kolci	E- 001290/2 015/A067	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
6.	Festő, mázoló, tapétázó	B16G5a 061; B16G1a 061;	Encs	2016. 07.19.	2017. 02.15.	960	34 582 04	Sze ren csi	E- 001299/2 015/A	GINOP-5.1.1-15/2015-00001 Út a munkaerőpiacra GINOP-5.2.1-14-2015-00001 "Ifjúsági Garancia" Program
7.	Volfrám- elektródás védőgáz ívhegesztő+ minősített hegesztő	B16G5a 095; B16G1a 095;	Encs	2016. 07.19.	2016. 12.20 2017. 01.30.	480 + 200	31 521 09 SzPK- 00015 -14-05 0 07 2	Sze ren csi	E- 001299/2 015/A	GINOP-5.1.1-15/2015-00001 Út a munkaerőpiacra GINOP-5.2.1-14-2015-00001 "Ifjúsági Garancia" Program
8.	Zöldterületi kís gé p üzemeltető	B16G6B 083	Beret	2016. 07.27.	2016. 08.18.	100	SzPk- 00058 -15-20 0 08 1	Mis kolci	E- 001290/2 015/B047	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
9.	Zöldterületi kís gé p üzemeltető	B16G6B 085	Abaúj- szántó	2016. 08.04.	2016. 08.25.	100	SzPk- 00058 -15-20 0 08 1	Mis kolci	E- 001290/2 015/B047	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
10.	Kőműves és hidegburkoló	B16G6A 166	Gönc	2016. 08.18.	2017. 05.04.	1000	34 582 08	Mis kolci	E- 001290/2 015/A058	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
11.	Parkgondozó+ Zöldterületi kís gé p üzemeltető	B16G5a 124; B16G1a 124;	Vilmány	2016. 08.24.	2016. 11.30.	320+ 60	21 622 02 SzPk- 00058 -15-20 0 08 1	Mis kolci	E- 001290/2 015/A062	GINOP-5.1.1-15/2015-00001 Út a munkaerőpiacra GINOP-5.2.1-14-2015-00001 "Ifjúsági Garancia" Program
12.	Kerti járdakövező	B16G6B 099	Csenyét e	2016. 08.29.	2016. 10.14.	214	SzPk- 00088 -15-09 0 07 1	Mis kolci	E- 001290/2 015/B042	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
13.	Település- karbantartó	B16G6B 075	Forró	2016. 09.09.	2016. 11.30.	340	SzPk- 00047 -15-09 0 07 2	Mis kolci	E- 001290/2 015/B030	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
14.	Irodai asszisztens	B16G5a 126; B16G1a 126;	Encs	2016. 08.29.	2017. 04.17.	960	54 346 01	Sze ren csi	E- 001299/2 015/A	GINOP-5.1.1-15/2015-00001 Út a munkaerőpiacra GINOP-5.2.1-14-2015-00001 "Ifjúsági Garancia" Program

15.	Szobafestő	B16G6A 200	Vilmány	2016. 10.18.	2017. 03.13.	520	21 582 01	Mis kolci	E- 001290/2 015/A055	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
16.	Betanított kőműves	B17GTB 265	Forró- Encs	2017. 02.07.	2017. 04.20.	286	SzPk- 00117 -15-09 0 07 1	Ózdi	E- 001378/2 015/B005	GINOP 6.1.1-15-2015-00001 - Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése

A Szerencsi Szakképzési Centrum Aba Sámuel Szakközépiskolája a 2017/2018-as tanévben ipari gépész, hegesztő, kőműves, ács, asztalos, kárpitos, női szabó, szociális gondozó és ápoló szakokon hirdetett felvételt a szakmák iránt érdeklődőknek. (Új szakmaként jelent meg a hegesztő és a női szabó.)

A gimnáziumi képzés 1962-ben indult el, amikor a mai Váci Mihály Gimnázium jogelődje megnyitotta kapuit a tanuló ifjúság előtt, majd az intézmény 1996-ban vett fel kettős jelleget a közgazdasági szakközépiskolai oktatás indításával. Emellett lehetőséget nyújtott felnőttoktatás megszervezésével az érettségizett emberré formálódásban a nappali rendszerű képzésből kimaradt fiataloknak is. A felnőttoktatás felkészíti a résztvevőket a kétszintű érettségi vizsgára. Az intézmény 2002-től ECDL vizsgaközpont, mely az informatikai képzés kiszélesítését szolgálja. Az iskola érettségi utáni szakképzést is folytat, felkészítve a résztvevőket az OKJ szerinti szakmai vizsgára. Kiegészítő tevékenységként pedig tehetséggondozó programokat szervez 5-8. évfolyamos tanulók részére.

Az érettségi után a tanulók érdeklődésétől függően az alábbi szakmák oktatására volt lehetőség:

- pénzügy-számviteli ügyintéző
- gazdasági informatikus
- vállalkozási ügyintéző
- statisztikai és gazdasági ügyintéző
- idegenforgalmi ügyintéző
- marketing- és reklámügyintéző
- vám- és jövedéki ügyintéző
- jövedéki ügyintéző
- vámügyintéző

Felnőttoktatás keretében érettségi utáni szakképzés folyik esti tagozaton pénzügy-számviteli ügyintéző és vállalkozási ügyintéző szakokon.

Az általános gimnáziumi levelező tagozat folyamatosan hirdetésre kerül, de 2006. óta jelentkezés hiányában nem működik.

Napjainkban a gimnáziumban profiltisztítás van folyamatban, a szakközépiskolai képzés kifutó rendszerben megszüntetésre kerül. A 2014/2015-ös tanévtől nem indult szakképzési osztály.

A hagyományos négyéves képzés mellett a gimnáziumban 6 évfolyamos és 5 éves képzés is folyik.

A hat évfolyamos képzésben részt vevők – az intézmény pedagógiai programjában meghatározottak szerint – a nyolcadik osztály elvégzése után dönthetnek arról, hogy melyik tagozaton folytatják tanulmányaikat.

Az ötéves képzési forma egy nyelvi előkészítő évfolyamra épülő gimnáziumi képzés. A speciális tantervű angol és német nyelvi osztály nyelvi előkészítővel indul. A képzés a 9. évfolyamon kezdődik és 5 tanévig tart. A 9. évfolyamon heti 14+4 órában emelt szintű idegennyelv-oktatásban részesülnek az ide érkező fiatalok, és informatikából az iskolánkban lehető ECDL vizsgára is felkészülhetnek, a fennmaradó órakeretben pedig készségfejlesztő és szinten tartó foglalkozásokra kerül sor.

A német nyelvi előkészítő évfolyamra való jelentkezésnek nem előfeltétele a korábbi német nyelvtanulás.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Az európai országok többségében a munkaerő-piaci integrációt az állami hivatalok, civil szervezetek, gazdasági szereplők szoros együttműködésben végzik. Valamennyi munkaerő-piaci integrációt segítő szolgáltatásra jellemző, hogy az igénybevétel lehetősége minden érintett számára biztosított, a szolgáltatás működtetése az érintett és a segítő szervezetek együttes érdeke, a fejlesztés lehetősége biztosított, a szolgáltatást nyújtó (többnyire civil) szervezetekkel a szerződéseket jól kidolgozott módszertani ajánlás mentén kötik meg.

Segítő szolgáltatásokon mindazokat a tevékenységeket értjük, melyek célja, hogy segítse lebontani, elhárítani azokat a gátló tényezőket, melyek akadályozzák az álláskeresőket a munkavállalásban. A szolgáltatás lényege az információ átadás, figyelemfelkeltés, olyan objektív tájékoztatás, amely lehetővé teszi, hogy az ügyfél megismerje a munkaerő-piaci folyamatokat, lehetőségeket, a gátló- és előremutató tényezőket, hogy ezek segítsék az egyéni stratégia kidolgozásában. El kell érni, hogy az ügyfél képes legyen saját értékeiről valós ítéletet alkotni és megfelelő önismeret birtokában egyéni munkavállalói stratégiáját kidolgozni. Fontos az együttműködési készség és az összehangolt tevékenység a segítő szolgálattal. A végső cél természetesen a munkába helyezés és az ügyfél stabil elhelyezésének biztosítása a munkahelyen.

A segítő szervezet feladatai:

- információs rendszer működtetése (munkalehetőségek, képzések, segítő szervezetek)
- ügyfelek feltérképezése (kapcsolatfelvétel, célok ismertetése)
- tájékoztatás, felvilágosítás, tanácsadás
- a munkavállalást akadályozó tényezők feltárása, a megoldás segítése
- együttműködési, cselekvési terv készítése (saját sors alakítása)
- tréningek (képességfejlesztő, képzéseket segítő)
- ügyintézésben aktív segítségnyújtás
- előnyös képzési szakirányok, képzőhelyek feltárása, ezek ajánlása
- képzéseken való részvétel segítése, támogatások szerzése
- közvetítés az ügyfél és a munkaadó között
- munkába helyezés

- beilleszkedés segítése
- folyamatos kapcsolattartás
- munkáltatók tájékoztatása a támogatott foglalkoztatási lehetőségekről.

Ezen feladatokat a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya látja el a városban, de a megyeszékhelyen több civil szervezet is nyújt hasonló szolgáltatásokat. (RENT-A-MEN Kft. , Diák-Meló Miskolc Diák-vállalkozást Szervező Iskolaszövetkezet, Fürge Diák Iskolaszövetkezet, Trenkwalder Kft., Difo Nonprofit Kft. stb.)

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A roma lakosság jelentős része nem rendelkezik szakképesítéssel, így csak segédmunkásként alkalmazható. A képzetlen roma munkanélkülieket csak a közmunkaprogramokban, illetve a gazdasági társaságában tudja az önkormányzat alkalmazni. Ennek keretein belül kihasznál a város minden lehetőséget arra, hogy pl. a roma gyermekek mellé az iskolában roma pedellus kerüljön, de a takarítók, kertészek, parkgondozók között is több roma származású személy alkalmazására kerül sor.

A családsegítés keretében foglalkoztat a Gondozási Központ egy felsőfokú végzettséggel rendelkező roma fiatal is, mint családgondozót.

Az önkormányzatnak arról nincsenek adatai, hogy a gazdasági és civil szférában milyen a romák foglalkoztatása a településen belül és arra nincsenek eszközei, hogy a helyi romák foglalkoztatását a versenyszférában elősegítse.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

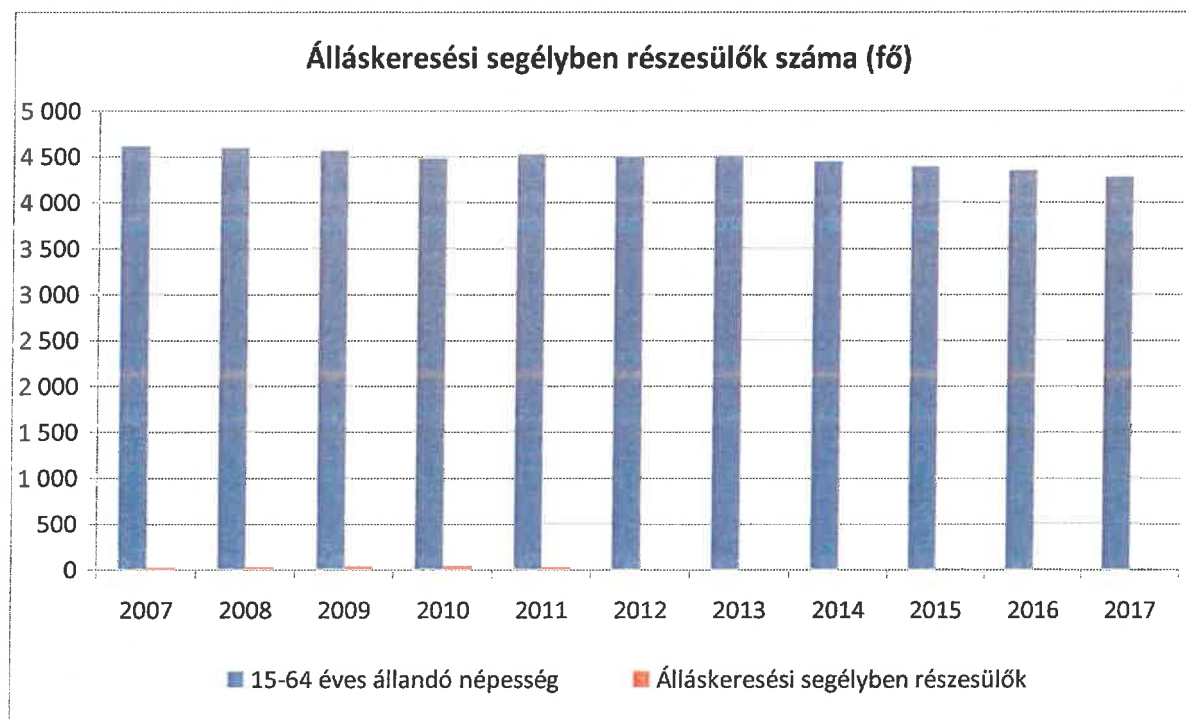
A településen nem történik hátrányos megkülönböztetés. Az önkormányzati intézmények munkáltatói jogkör gyakorlói, illetve dolgozói törekednek az egyenlő bánásmód követelményeinek betartására.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2007	4 617	26	0,6%
2008	4 602	27	0,6%
2009	4 572	33	0,7%
2010	4 486	38	0,8%
2011	4 531	27	0,6%
2012	4 501	1	0,0%
2013	4 514	3	0,1%
2014	4 454	6	0,1%
2015	4 399	9	0,2%
2016	4 355	12	0,3%
2017	4 281	15	0,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

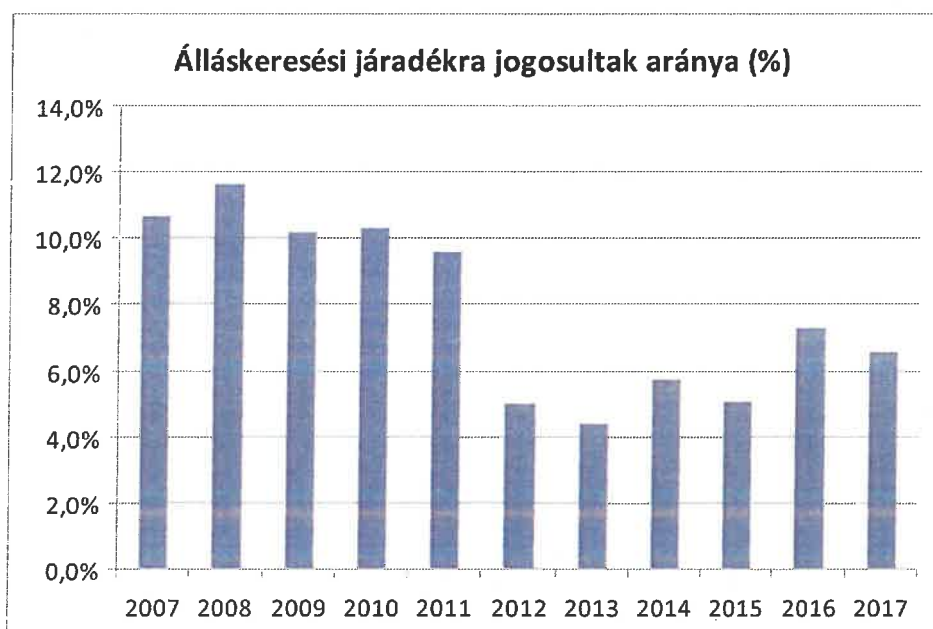

Az álláskeresői segélyben részesülők kereső korú lakónépességhez viszonyított aránya alacsony, nem éri el az 1%-ot.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2007	554	59	10,7%
2008	609	71	11,7%
2009	649	66	10,2%
2010	580	60	10,3%
2011	625	60	9,6%
2012	678	34	5,0%
2013	609	27	4,4%
2014	558	32	5,7%
2015	495	25	5,1%
2016	426	31	7,3%
2017	426	28	6,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

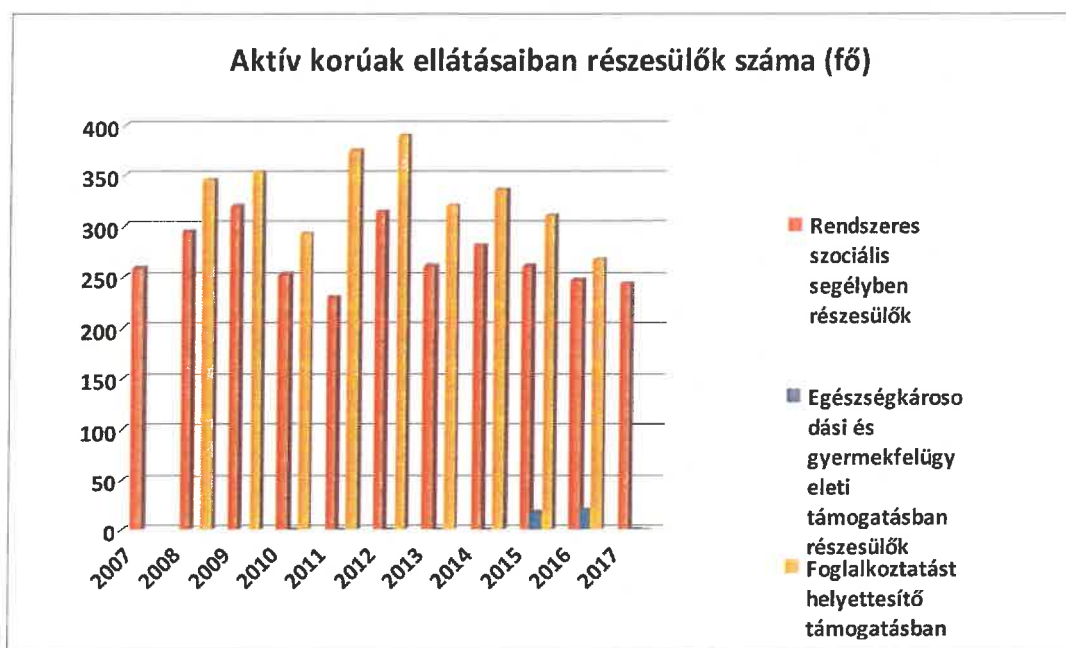

Az álláskeresési járadékra jogosultak száma 2011-ig jelentősen nem változott, 10% körül mozgott. 2012-ben jelentős (közel 50%-os) csökkenés következett be, majd a járadékosok száma az elmúlt négy év során 6% körül alakult.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnik, vagy külön válik EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2007	259		5,61%		0,00%
2008	295		6,41%	346	56,81%
2009	320		7,00%	354	54,55%
2010	253	0	5,64%	293	50,52%
2011	231	0	5,10%	375	60,00%
2012	315	0	7,00%	390	57,52%
2013	261	0	5,78%	321	52,71%
2014	282	0	6,33%	337	60,39%
2015	261	17	5,93%	311	62,83%
2016	247	20	5,45%	268	62,91%
2017	244	na	5,70%	na	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A rendszeres szociális segélyezettek olyan aktív korú személyek, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel (nem munkavállaló, nem egészségkárosodott, nem támogatott álláskereső). Arányuk a keresőképes lakosság 5-6% körül mozog.

A regisztrált munkanélküliek 60%-a részesül rendszeres jövedelemmel foglalkoztatást helyettesítő támogatás formájában, így látható, hogy viszonylag magas a rendszeres jövedelem nélkül élők aránya (40%).

A szociális segélyezés meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakossága körében. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege nem biztosítja a megélhetést. Ezen rétegek életszínvonala nagyon alacsony.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. Emellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A városban található 2260 lakásból 135 db (5,9%) nem lakott.

A magántulajdonban lévő lakások száma 2198, melyből 2018-at maga a tulajdonos és családja használ.

A bérlakások száma 107 db.

A bérlakásokban élő emberek szegénységi kockázata nagyobb, mint a lakás tulajdonosoké, hiszen azok maradtak a bérlakásokban a privatizáció során, akiknek nem volt olyan jövedelmi helyzetük – a kedvező feltételek ellenére -, hogy megvegyék a bérlakásukat.

A szegregációs mutatók meghatározása az alábbiak szerint történik:

A/ A 2001-es népszámlálási adatokon alapuló szegregációs mutató:	B/ Segélyezési adatokon alapuló szegregációs mutató: * (kiszámításának módja: az összes lentiekben meghatározott szociális támogatás darabszáma osztva a terület népességszámával/ lakások számával.)
Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, amelyeken az aktív korú (15-59 év közötti) lakosok legalább 50%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, legmagasabb iskolai végzettsége pedig nem haladja meg a 8 osztályt	Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakossághoz/ lakások számához viszonyított aránya eléri a városi (kerületi) átlag kétszeresét.
Szegregációval veszélyeztetett területnek nevezzük azokat a területeket, ahol a fenti mutató 40-50% közötti értéket vesz fel.	Szegregációval veszélyeztetett területnek tekintjük azokat a területeket, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakosságokhoz/ lakások számához viszonyított aránya eléri a városi átlag 1,7-szeresét.

*A rendszeres szociális támogatásokba beszámítható támogatások:
rendszeres szociális segély (egészségkárosodottaknak és munkanélkülieknek)
lakásfenntartási támogatás: normatív, helyi és adósságkezelési támogatáshoz járó
rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A szegregátumnak azok a területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt. A terület népességszámát a Népszámlálástörvény alapján kell definiálni.

A fentiek alapján kerülnek kijelölésre az esetleges rosszabb státuszú területek, ahol a szegregáció folyamata vagy már megjelent, vagy előrehaladott állapotban van, illetve ebből a szempontból veszélyeztetett területrészek számítanak.

A szegregáció óhatatlanul együtt jár az életminőséget alapvetően meghatározó feltételek leromlásával. A szegregált lakónegyedekben az átlagnál rosszabb állagúak és túlszűfoltak az épületek, a lakás- és környezeti körülmények gyakran az egészségre ártalmasak, az így kialakult nyomornegyedek, telepek társadalma szervezetlen, a lakók többsége munkanélküli, a betegségek és a jogsértések pedig mindennaposak körükben.

A gyermekek jövőbeni esélyeit döntően meghatározza az, hogy milyen minőségű oktatásban részesülnek. A szegregált osztályokban és iskolákban oktatott szegény – köztük cigány - gyermekek többnyire a helyben elérhetőnél gyengébb színvonalú oktatást kapnak: rosszabb állapotúak az épületeik, kevesebb a szemléltető eszköz, alacsonyabb a szaktanárok által megtartott órák aránya. A szegregált területen élők többnyire nem jutnak hozzá azokhoz a közszolgáltatásokhoz (védőnő, orvos, szűrővizsgálatok, segélyek stb.), melyek a település többi lakosa számára adóttak (nem azért, mert azok nem biztosítottak ugyanolyan feltételekkel számukra, mint a település többi lakója számára, hanem azért, mert körülményeik folytán azokat nem képesek igénybe venni), illetve a roma munkavállalókat sok esetben még a munkaerő-piaci diszkrimináció is sújtja. Mindezek következtében a szegregáció áldozatainak életpálya-kilátásai redukáltak, munkaerő-piaci esélyeik sérülnek, lehetőségeik a szegregációból, rossz élethelyzetből való kikerülésre csekélyek.

A legsúlyosabb lakhatási probléma akkor következik be, ha az érintett személy lakhatása semmilyen formában és módon nem biztosított, azaz hajléktalanná válik.

A hajléktalanná válás okai meglehetősen sokszínűek:

1. Az esetek nagy részében kapcsolati konfliktusok (válás, élettársi kapcsolatok felbomlása, szülőkkel történő összeveszés, nyugdíjas magára maradása stb.) állnak a háttérben. Ehhez társul gyakran problémaként a függőséget kiváltó anyagok használata, a fizikális és mentális egészség romlása, valamint a bűnözés.
2. Az állami intézményekből való kikerülés (állami nevelés, pszichiátriai intézet, kórház, börtön, szociális otthon) is jelentősen növeli a hajléktalan emberek számát.
3. Növekszik a gazdasági okokból bekövetkező hajléktalanság aránya (munkanélküliség, önálló életkezdés és lakáshoz jutás nehézségei, tartós szegénység).

A hajléktalanság bekövetkezésében központi jelentőségű tényező a lakástalanság. A rendszerváltás óta lezajlott lakásprivatizáció következtében szinte teljes egészében megszűntek az állami és önkormányzati „olcsóbb” bérleti lehetőségek, munkásszállók. Ennek következtében szinte kizárólag piaci alapon lehet lakáshoz, vagy bérlakáshoz jutni. E körülmények, valamint a közüzemi díjak folyamatos emelkedése egyfajta, a hajléktalanság irányába mutató lejtőt képeznek, elsősorban az alacsony jövedelmű, esetleg munkanélküli, vagy más okból szociális segítségre szoruló családok, vagy egyének számára. Hajléktalanságot válthat ki az egyén vagy család életében az is, amikor váratlan krízishelyzet (betegség, életmódváltás, vállalkozás sikertelensége, elemi kár stb.) áll elő.

Az állam a hajléktalanok részére nem köteles lakást biztosítani, elég ha a szociális ellátórendszer fenntartásával orvosolja a problémát. Az állam, illetve általa az önkormányzatok részére előírt ellátások azonban a problémákat jelenleg nem tudják teljes mértékben megoldani.

Magyarországon a hajléktalan emberek számát 30-35.000 főre becsülik. Ehhez képest viszont az ország területén mindössze 8000 szálláshely működik, a nappali melegedőkben és a népkonyhákban pedig kb. 5000 személy kap naponta ellátást. A hajléktalan ellátást az állam folyamatosan fejleszteni próbálja.

A hajléktalansággal kapcsolatos problémák az ország valamennyi nagyvárosában fellelhetők.

Encs városban hajléktalan személy nincs nyilvántartva, a lakhatási lehetőséggel rendelkező ún. lakcímmel nem rendelkező személyek száma 1 főre csökkent, településszintű lakcímmel pedig négy fő rendelkezik.

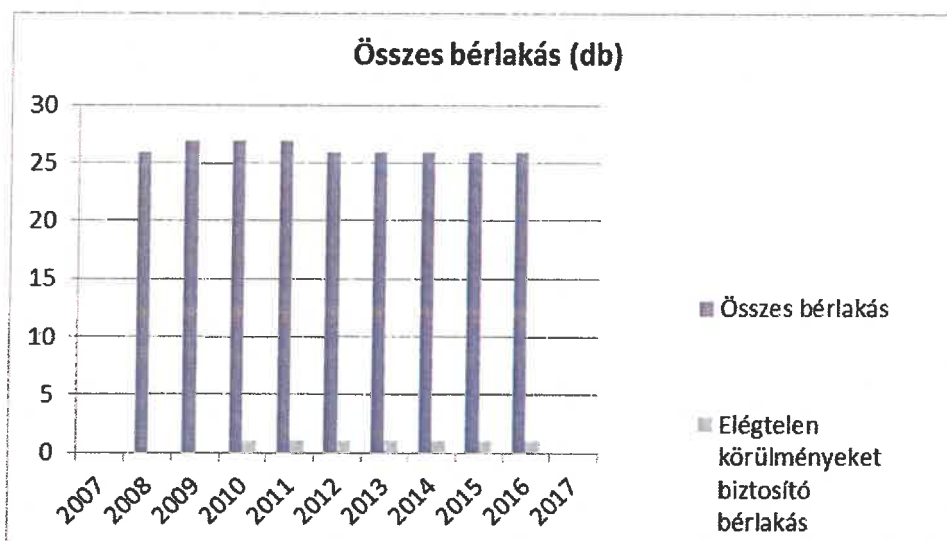
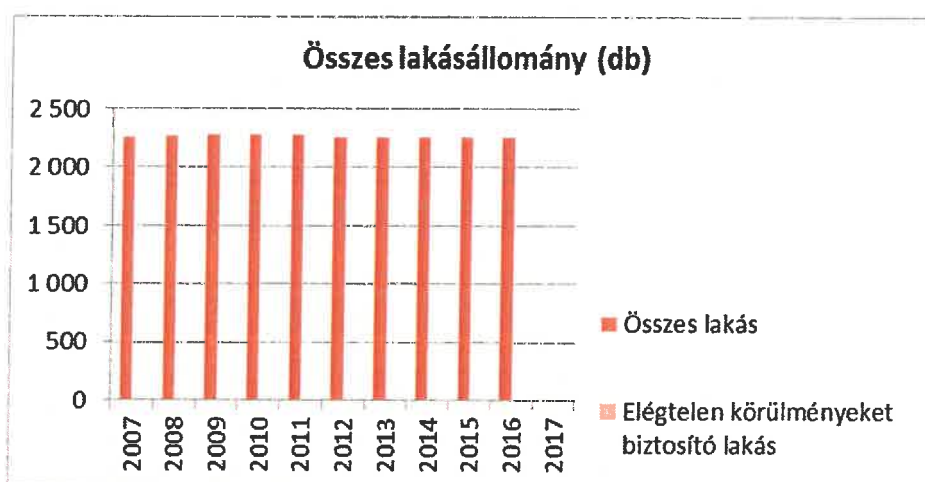
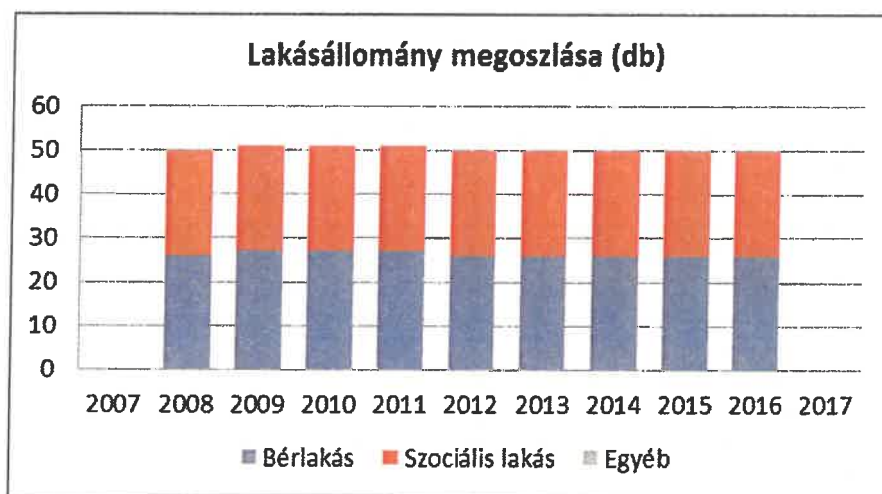
A településen öt szegregált lakókörnyezet van, de az önkormányzat nem tervezi azok lebontását, mert nem tudja biztosítani az ott élő lakosság integrált környezetben való elhelyezését.

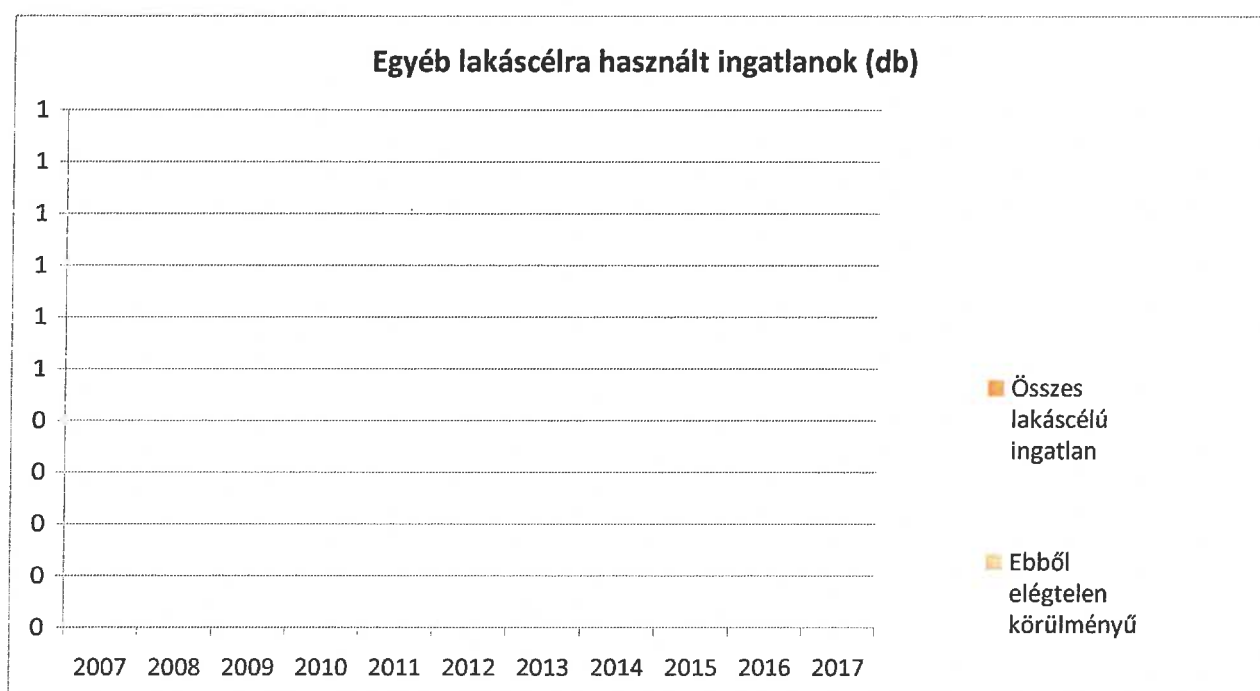
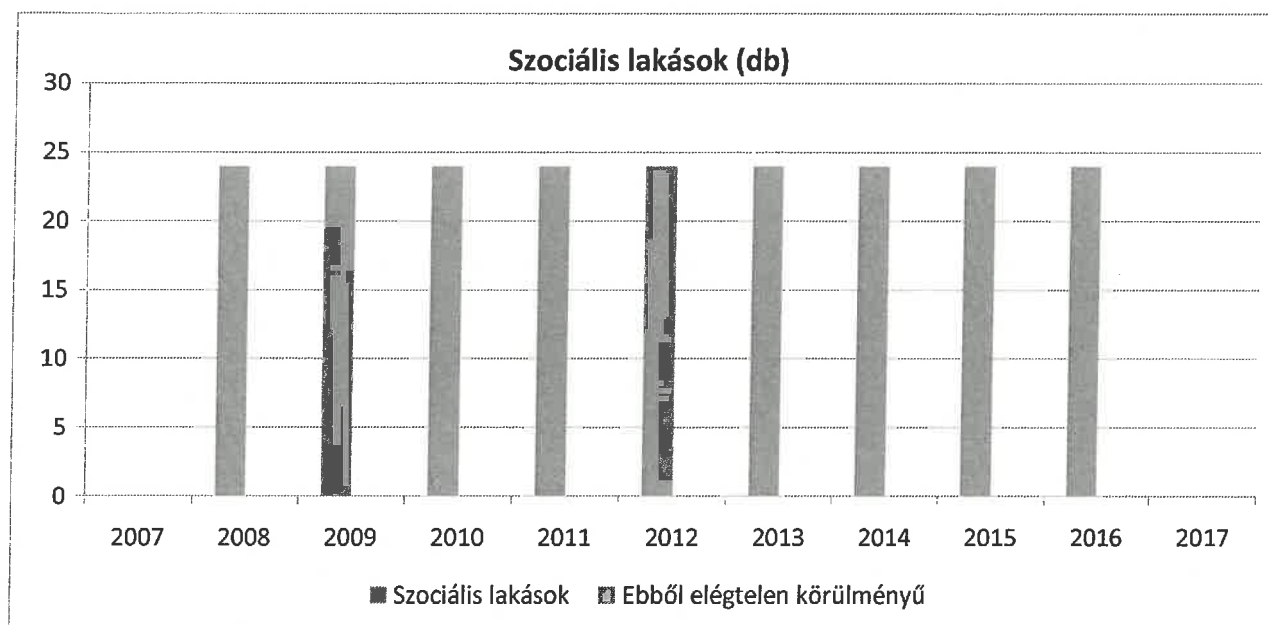
a) bérlakás-állomány

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2007	2 258							
2008	2 274	na	26	0	24	0	0	0
2009	2 282	na	27	0	24	0	0	0
2010	2 282	na	27	1	24	0	0	0
2011	2 284	na	27	1	24	0	0	0
2012	2 260	na	26	1	24	0	0	0
2013	2 260	na	26	1	24	0	0	0
2014	2 263	na	26	1	24	0	0	0
2015	2 263	na	26	1	24	0	0	0
2016	2 263	na	26	1	24	0	0	0
2017								

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A rendszerváltást követő privatizáció eredményeként a mintegy 2260 lakásból 50 az önkormányzati bérlakások száma (2,2%), amely a magyarországi átlaghoz képest (8%) is igen alacsony.

A település összlakás állománya és az önkormányzati bérlakás állomány száma az elmúlt öt évben jelentősen nem változott. Az önkormányzati bérlakások (50 db) közel fele szociális alapon kerül bérbeadásra (24 db). A piaci alapon bérbe adott lakások száma 21, míg 5 lakás szakemberek elhelyezését szolgálja.

Az önkormányzati lakásbérleményeken fennálló lakbérhátralék 2017. évben 1 348.156 Ft, 2018. szeptember 30-ig ennek összege 1 129 711 Ft-ra csökkent és további jelentős módosulás várható, ugyanis a lakók egy része a tartozásait sok esetben az év utolsó hónapjában rendezzi, illetve 734 236 Ft végrehajtás alatt áll egy volt bérlő esetében.

b) szociális lakhatás

Szociális helyzet alapján önkormányzati bérlakásra az a nagykorú magyar állampolgár, jogszerűen és életvitelszerűen Magyarországon tartózkodó uniós állampolgár, bevándorlási engedéllyel rendelkező külföldi személy, menekültként elismert személy jogosult, akinek, illetve akinek a családjában – a vele együtt költöző családtagokat számítva – az egy főre jutó havi nettó jövedelme az igényjogosultság elbírálását megelőző három hónap időszakában a mindenkori garantált bérminimum 150 %-át nem haladja meg.

Egyedi méltányosság alapján a jogosultság abban az esetben is megállapítható, ha a kérelmező, illetve családjának egy főre eső jövedelme ezen összeget meghaladja, de a jogosultság megállapítására egyéb indokok alapján a Szociális és Egészségügyi Bizottság javaslatot tesz.

Nem jogosult szociális helyzete alapján önkormányzati bérlakásra, akinek az igénylés, illetve a bérbeadás időpontjában:

a) saját, illetve a vele együtt költöző családtagja tulajdonában álló, vagy használatba vehető olyan lakása volt, vagy van, amelyben a tulajdoni hányaduk eléri az 50 %-ot.

Használatba vehető a lakás akkor is, ha annak használatát a kérelmező vagy együtt költöző családtagja bérleti szerződéssel vagy egyéb módon másnak átengedte.

b) aki bérlakásáról pénzbeli térítés ellenében, vagy családtagja javára mondott le,

c) aki és a vele együtt költöző családtagja személyi tulajdonú lakását elidegenítette.

A képviselő-testület egyedi döntése alapján szociális bérlakásra szerezhetsz jogosultságot ezen kizáró feltételek feltételek fennállása esetén is az az egyedülálló, vagy kiskorú gyermeket egyedül nevelő személy, akinek lakhatása a házassági közös vagyon megszűnése folytán vált megoldatlanná, ha egyebekben a jogosultsági feltételeknek megfelel.

Nem jogosult továbbá szociális helyzete alapján önkormányzati bérlakásra az sem,

a) aki és a vele együtt költöző családtagok az ország területén lakás, üdülő, illetve beépíthető építési telek vagy üdülőtelek tulajdonnal rendelkeznek, kivéve, ha az ingatlant más jogosult vonatkozásában használati vagy haszonélvezeti jog terheli és arra a jogosult igényt tart,

b) gépjárműtulajdon kivételével olyan ingóvagyonnal, továbbá vagyoni értékű joggal rendelkezik, amelynek együttes értéke meghaladja a mindenkori legkisebb mértékű öregségi nyugdíj összegének ötvenszeresét,

c) aki szociális, jövedelmi, vagyoni viszonyára vonatkozóan olyan valótlan adatokat közöl, amelyek számára jogosulatlan előnyt jelentenek.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

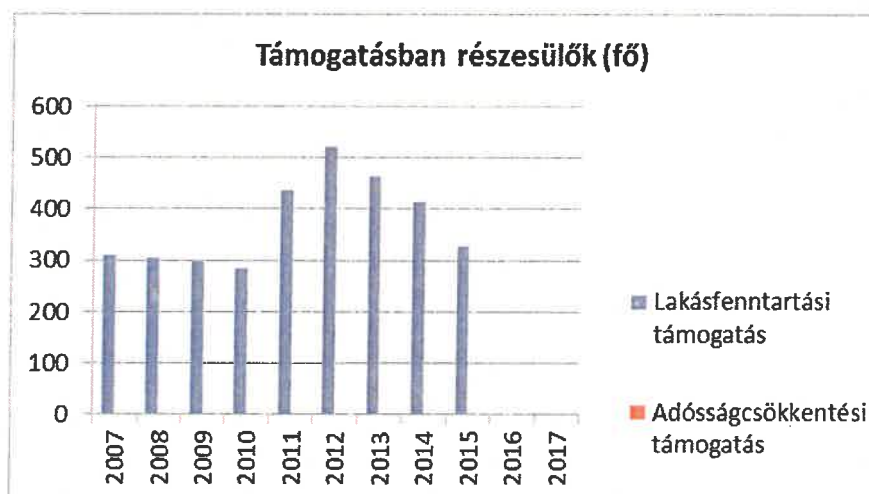
A város illetékességi területén lakáscélra nem lakáscélú ingatlanok nem kerülnek hasznosításra.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2007	309	0
2008	305	0
2009	299	0
2010	286	0
2011	438	0
2012	521	0
2013	465	0
2014	414	0
2015	327	0
2016		
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakhatást segítő támogatásra szoruló arány 2011-12 időszak alatt jelentősen megemelkedett. Sajnos ez azt mutatja, hogy egyre több család számára okozott komoly gondot saját lakhatása fenntartása. Ez 2012-ben a lakónépesség több mint 8%-a esetében volt így.

Adósságcsökkentési szolgáltatás nyújtására az önkormányzatnak nincs pénzügyi lehetősége.

A lakásfenntartási támogatás, mint önálló szociális ellátás 2015-től megszűnt. Az önkormányzat a rászorulókat megsegítése érdekében a támogatás lehetőségét a települési támogatások körében biztosítja továbbra is, de csak teherbíró képességéhez igazodó mértékű csökkentett összegben és számban.

Míg 2014. évben lakásfenntartási támogatásban 355 fő részesült 21.419 eFt összegben, 2015-ben a települési támogatás keretein belül ilyen célú támogatást 265 fő vehetett igénybe 11.758 eFt összegben. Ezen adatokból jól látható, hogy az igénylők száma korántsem változott olyan drasztikus mértékben, mint az önkormányzat által állami normatíva nélkül ezen célra fordítható összeg.

Ennek eredményeként a lakosság megélhetési nehézségei tovább nőttek.

A támogatás egyre kevesebb családnak és egyre kisebb összegben jelent segítséget a költségek viseléséhez.

f) eladósodottság

Az önkormányzat számára nem állnak rendelkezésre a lakosság eladósodottságának mértékére vonatkozó adatok.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A térség roma népesség helyzetének legszembetűnőbb mutatói a lakhatási viszonyok. Rossz állapotú, komfort nélküli, vagy félkomfortos, kis lakásokban élnek, gyakran zsúfoltan, több család is él egy ingatlanban. Villamos energiával a lakások többsége ellátott, de a háztartások 5-10 %-ból még mindig hiányzik a villany. A vezetékes víz a roma lakások csak 60-70 %-ába van bevezetve, noha a településeken mindenhol megoldott a vezetékes vízszolgáltatás. A vezetékes gáz- és szennyvízcsatorna közműre még kevesebb család köt rá.

A város külterületén egyetlen lakóépület található, mely víz és villamos energia közműszolgáltatásokkal rendelkezik.

A tömegközlekedéshez és a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés számukra csak a városban elérhető.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Encsi szegregátumok lehatárolása

Mutató megnevezése	Encs összesen	Szegregátum_1. (Abaújdevecser, Kossuth L. út - névtelen u. - településhatár - Fő út - településhatár)	Szegregátum_2. (Mérai út - Béke út mindkét oldala)	Szegregátum_3. (Bársonyos u. és Vágóhid út vonalától K-re a Rákóczi út mindkét oldala)	Szegregátum_4. (Vasút út - Rákóczi út - Vágóhid út - Dózsa Gy. út - településhatár - névtelen u.)	Szegregátum_5. (Fügöd, Nyárfa u. - Fő u. - Petőfi u. - településhatár)
Lakónépesség száma	6 488	195	243	123	265	308
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	30,3	56,5	93,7	60,0	68,7	90,3

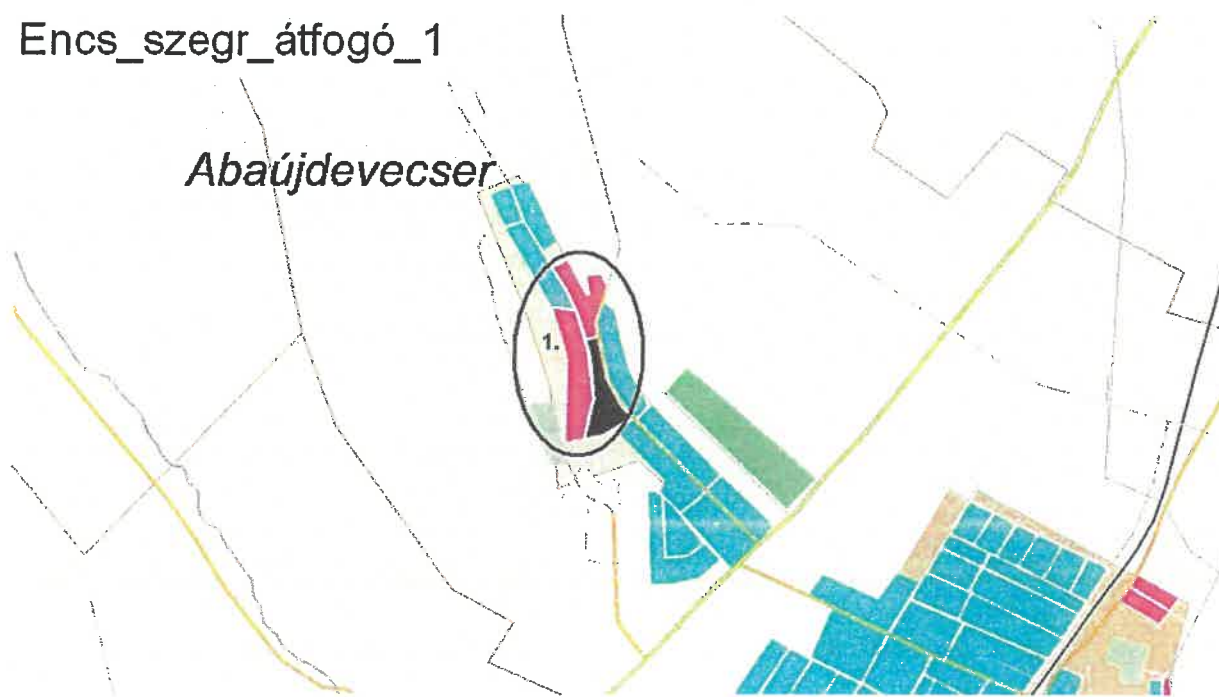
Rendszeres munkajövedelem mel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	51,7	69,6	92,1	80,0	74,2	91,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelem mel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	24,7	51,3	85,8	60,0	57,1	86,1

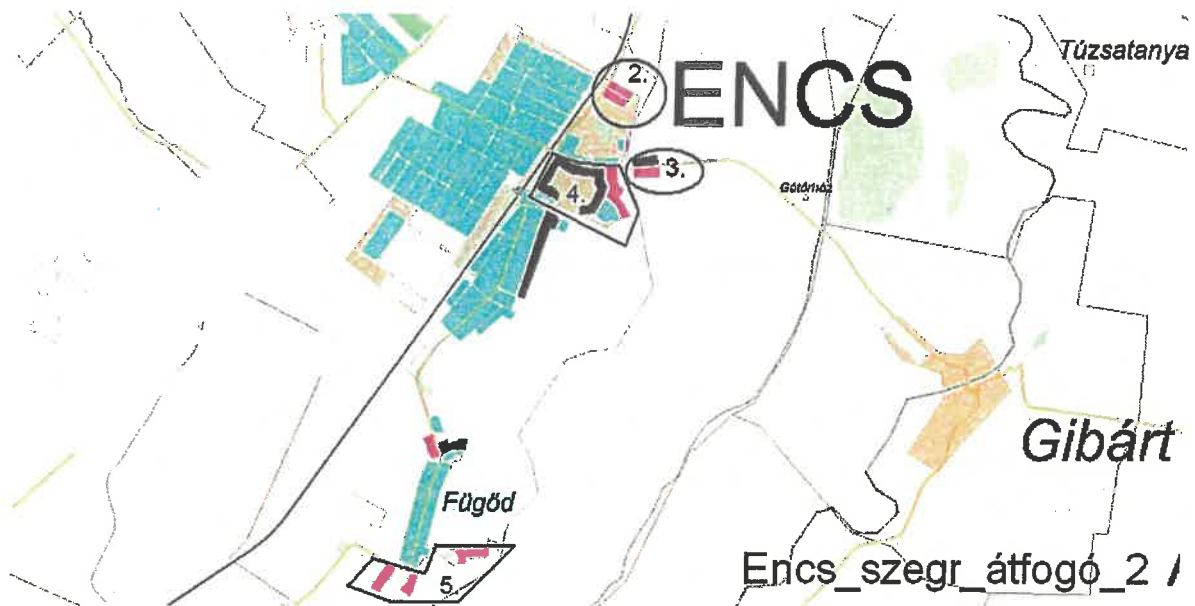
Forrás: 2001. évi népszámlálás

Szegregátumként az az egybefüggő terület került megjelölésre, ahol a népesség (az intézetekben lakó népesség nélkül) meghaladja az 50 főt és a kijelölt terület egészére a szegregációs mutató 50 %-nál magasabb értéket mutat.

Encs_szegr_átfogó_1

Abaújdevecser

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A szegregátumok jellemzően a peremterületeken, illetve azokban az utcákban alakultak ki, amelyek a város legöregebb részei. Területük a város összterületéhez képest nem meghatározó. A nehéz anyagi körülmények között élő rétegek pénzügyi helyzete nem teszi lehetővé, hogy a város más részein telepedjenek le.

A szegregátumok helyi infrastrukturális ellátottsága megfelelő (víz- és szennyvíz, gáz, burkolt úthálózat), de a lakásállomány komfortfokozata és minősége kívánnivalót hagy maga után. Az épületek elöregedtek, javításokra, felújításokra szorulnak, erre azonban nem kerül sor, mert a tulajdonosoknak erre anyagiak nem állnak rendelkezésre.

Az itt élők közszolgáltatásokhoz (védőnő, orvos, szűrővizsgálatok, segélyek stb.) való hozzáféréseinek feltételei adóttak.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya stb.)

A szegregátumok jellemzően fiatalodó korfát mutatnak. Az itt élő családoknál nem ritka a négy vagy több gyermek. A családok többségben roma nemzetiségűek.

A telepeken élők vonatkozásában a legnagyobb problémát a foglalkoztatottság hiánya okozza. A megélhetést a segélyek, a családi pótlék és a gyás biztosítja.

A gyermekek jelentős része halmozottan hátrányos helyzetű.

Az elszegényedés rányomja bélyegét a lakókörnyezetre. Bár a közművek kiépültek és az utak szilárd burkolatúak, a házak rossz állapota szembeötlő, a kertek gazosak, műveletlenek, az udvarok elhanyagoltak. A kevés itt élő nem roma család igyekszik elhagyni a szegregátumot.

Az ún. megélhetési bűnözés (kerti lopások, tyúklopások) a roma és nem roma lakosság között időnként feszültséget okoz.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A szegregátumok vonatkozásában az önkormányzat mindent megtesz annak érdekében, hogy az alacsony státuszú lakosok magas koncentrációja csökkenjen, közelítsen a helyi átlaghoz, vagy legalábbis az ilyen területek szegregáltsági foka ne növekedjen tovább, illetve ne alakuljanak ki új szegregátumok.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Encs Város Önkormányzata biztosítja és rendeletben is szabályozza a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások körét. 2015-től a segélyezési rendszer az 1.2 pontnál leírtak szerint alakul.

Lehetőséget nyújt továbbá a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz csatlakozva – hallgatói ösztöndíj igénybevételeire, melynek célja, hogy a nappali felsőoktatásban tanuló encsi fiatalok számára a továbbtanulással összefüggő költségeket enyhítse.

A tartós munkanélküliek lehetőség szerinti támogatása mellett az önkormányzat közmunkát biztosít, kiemelt figyelmet fordítva többek között a 25 év alatti pályakezdők, a nők és 45 év felettiek foglalkoztatására, illetve a roma lakosság bevonására.

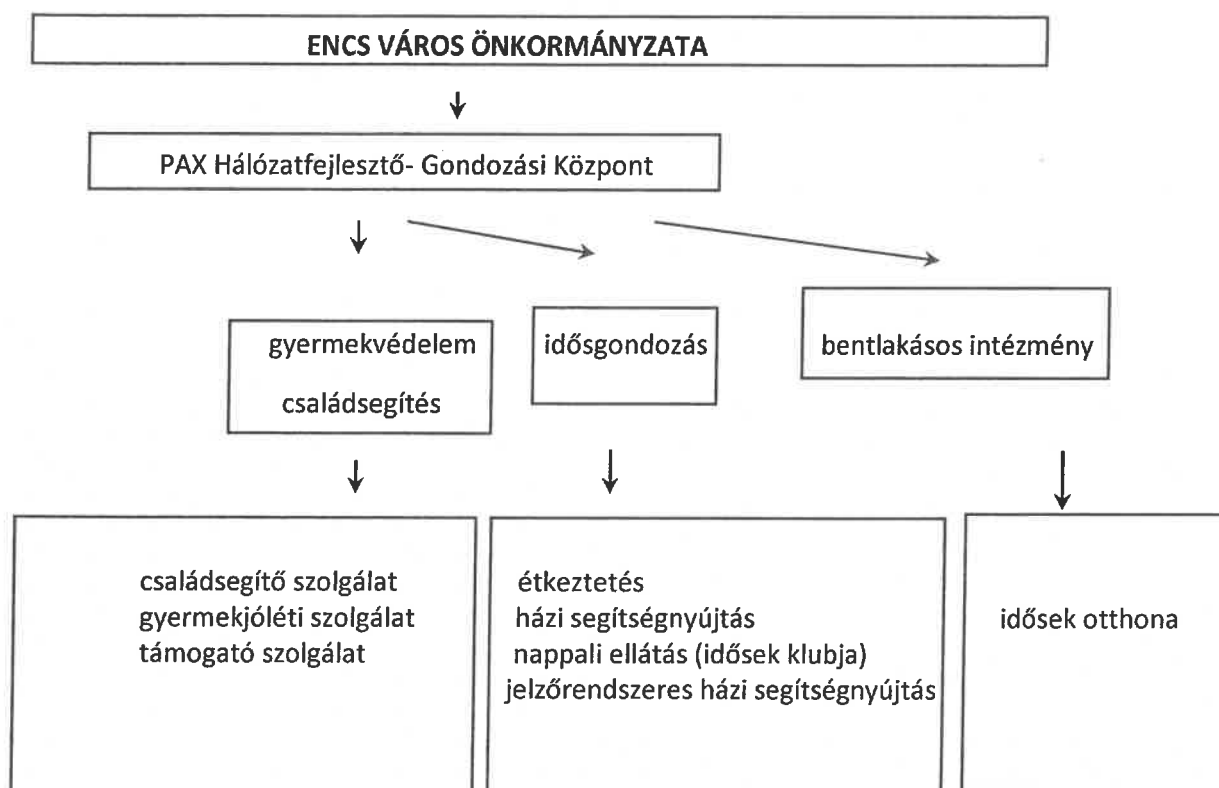
Az Önkormányzat személyes gondoskodás keretében biztosítja az alapellátási formákat, valamint gondoskodik az alapellátás keretében nem gondozható rászorultak szakosított ellátásához való hozzájárulásról.

A szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat integrált intézményként a PAX Hálózatfejlesztő - Gondozási Központ (továbbiakban: Központ) biztosítja.

A foglalkoztatottak képzése a törvényben meghatározott előírásnak megfelel.

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A városban az önkormányzat által fenntartott személyes gondoskodást nyújtó alap és szakosított ellátási formák az alábbiak szerint épülnek fel:

Az intézmény által nyújtott alapszolgáltatások tehát az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítés, a támogató szolgálat, az idők nap napi ellátása.

Az **étkeztetés** keretében a Központ gondoskodik azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább egyszeri meleg étkezéséről, akik azt önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk

miatt.

A **házi segítségnyújtás** keretében a Központ gondoskodik azokról az időskorú személyekről, akik önmaguk ellátására nem képesek, illetve azokról, akik az egészségi állapotuk miatt erre rászorulnak és ezt az ellátási formát igénylik, illetve bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy – a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló – személyi gondozást nyújt a Központ.

Szociális segítség keretében biztosítja

- a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,

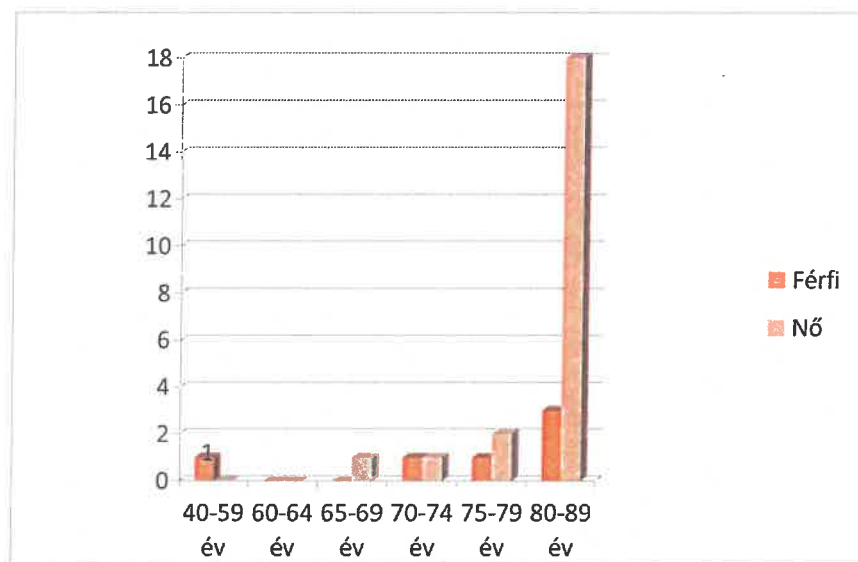
- b) a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítja

- a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- c) a szociális segítség keretében biztosított feladatokat.

Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet.

Házi segítségnyújtás esetében a gondozási szükséglettel nem rendelkező személy is ellátható, ha az ellátást igénylő vagy a térítési díjat megfizető más személy írásban vállalja a szolgáltatási önköltséggel azonos mértékű személyi térítési díj megfizetését.

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítja a Központ

- a) az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- b) a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- c) szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

Készülékre való jogosultság feltételei:

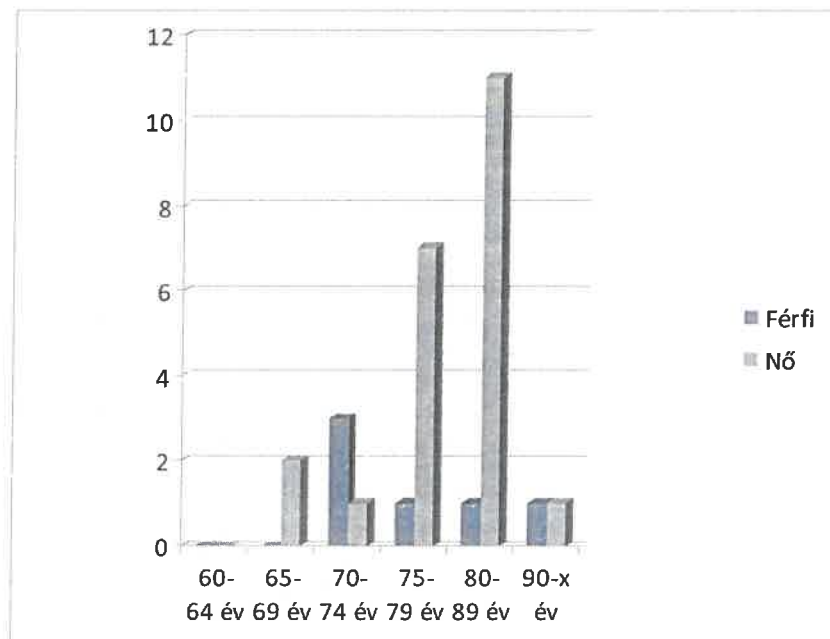
- Egyedül élő 65 év feletti személy.
- Egyedül élő súlyosan fogyatékos, vagy pszichiátriai beteg.
- Kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, ill. súlyosan fogyatékos; vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

2004 óta működik a jelzőrendszeres házisegítségnyújtás, jelenleg már 55 készülékkel. E rendszer segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az

ellátást igénybe vevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás az ellátott részére biztonságot nyújt, oldja a magánytól és a tehetetlenségtől való szorongás és félelem érzését

Ellátási terület	Ellátottak száma
Encs	28 fő
Gibárt	9 fő
Hernádszentandrás	5 fő
Csobád	8 fő
Fulókércs	1 fő
Hernádvécse	2 fő
Garadna	1 fő
Novajidrány	1 fő

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátást igénybe vevők életkor és nem szerinti megoszlása Encs Városában: 22 nő és 6 férfi.

A 2017. évben fizetendő térítési díj: 20 Ft/ nap.

2017-ben Encs vonatkozásában 35 segélyhívás és 12 téves riasztás érkezett a diszpécser központba. A segélyhívások általában betegség, rosszulletekből adódtak. Az intézkedés minden esetben megtörtént.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítés olyan személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A kapott jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az

ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés nyújtotta lehetőségekről.

A családsegítés keretében biztosítani kell

- a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- c) a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- d) a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- f) a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat, .
- g) a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító esetmenedzseri feladatokat.

A **támogató szolgálat** speciális alapellátási feladat, mely a fogyatékos, illetve szenvedélybeteg személyek lakókörnyezetben történő ellátására jött létre. A szolgálat célja a fogyatékos, illetve szenvedélybeteg személy önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékossg jellegének megfelelően különösen

- a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),
- b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékossg jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,
- c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
- d) a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,
- e) segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatképességének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz,
- f) egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,
- g) segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,
- h) a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevitelének elősegítése.

2017. évben ellátásban részesültek: nem, életkor és fogyatékoság szerinti megoszlása

Nem szerinti megoszlás:

– férfi	11 fő
– nő	12 fő
összesen:	23 fő

Életkorszerinti megoszlás:

– 18 év alatti:	7 fő
– 18-60 év közötti	5 fő
– 60 év feletti	11 fő
összesen:	23 fő

Fogyatékoság szerinti megoszlás:

– Mozgásszervi fogyatékos	12 fő
– Látásfogyatékos	5 fő
– Halmozott fogyatékos	2 fő
– Értelmi fogyatékos:	1 fő
– Hallás fogyatékos	1 fő
– Pervazív fejlődési zavarok	2 fő
összesen:	23 fő

A szolgáltatást a nemek szerint közel egyenlő arányban, még életkor alapján döntő részt a 60 év felettiek preferálják a szolgáltatást. Fogyatékoság szerinti megoszlás alapján 50% feletti a mozgásfogyatékkal élők száma, ezt követik a látásfogyatékosok (22%), majd párszázalékos eltéréssel (9-9-4-4%) osztódnak a fennmaradó típusok.

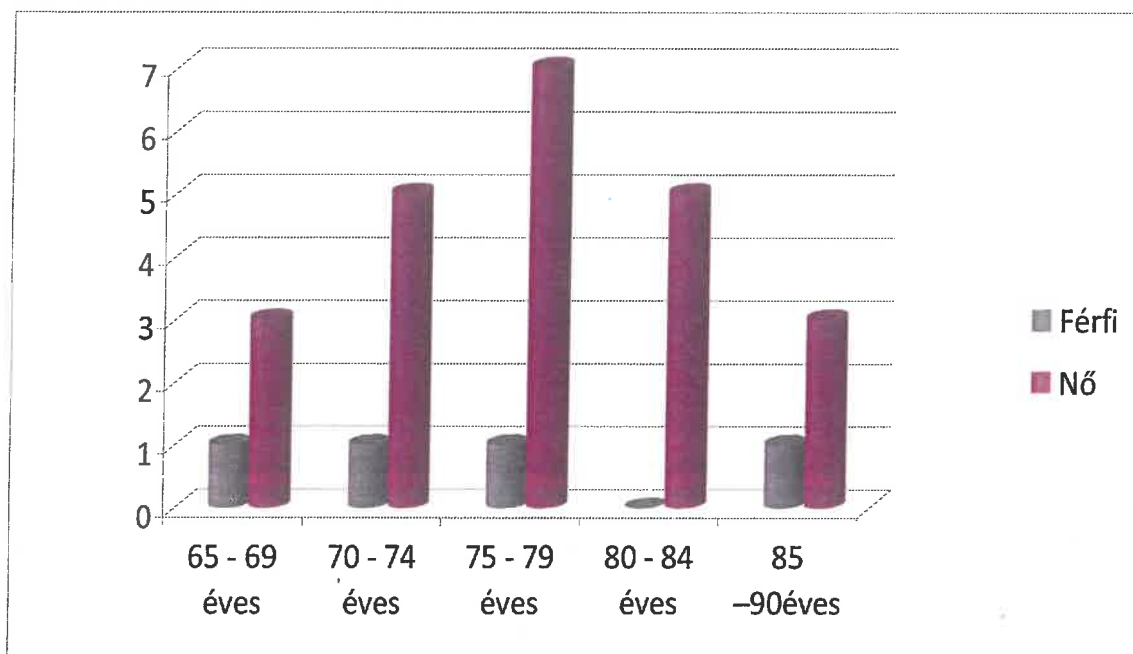
A **nappali ellátást nyújtó intézmény** tekintetében szintén jelentős szerepet vállal a Központ, melynek keretében 20 férőhelyen idősök klubja működik. Az idősök klubja elsősorban a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek napközbeni gondozására szolgál.

Lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Az idős emberek számára a legfontosabb az izoláció, az elmagányosodás elkerülése, az önbecsülés megőrzése, a testi-lelki harmónia megteremtése.

Az ellátást igénybe vevők életkor és nemek szerinti megoszlása:

Életkor	Férfi	Nő
65 - 69 éves	1 fő	3 fő
70 - 74 éves	1 fő	5 fő
75 - 79 éves	1 fő	7 fő
80 - 84 éves	-	5 fő
85 –90éves	1 fő	3 fő
Összesen	4 fő	23 fő

A számadatok is alátámasztják, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, ezért az elmúlt esztendőben is ők nagyobb számban vették igénybe a szolgáltatást.

A nappali ellátás nem tartalmazza az étkezést, azt helyben elfogyasztva, szociális étkezőként igényelhetik az ellátottak az előírt diétás étrendnek megfelelően.

Az idősek klubja szolgáltatás iránt egyre nagyobb az érdeklődés.

Szociális szakosított ellátások

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi szolgáltatásokat a város nem működtet.

Ápolást-gondozást nyújtó intézmények

Ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatást a Központ 28 férőhelyen nyújt.

Az idősek otthonában elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását, gondozását végzik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, de az a 18. életévét betöltött személy is felvehető, aki betegsége miatt nem tud önmagáról gondoskodni.

Az elmúlt években a szociális intézmények által nyújtott személyes gondoskodás területén kedvezőtlen tendenciák indultak meg. Megnőtt a bentlakásos intézményi ellátásra szorulóak száma, a nappali ellátást, illetve az alapellátást nyújtó intézmények szolgáltatásait igénybe vevő időskorúak száma viszont csak csekély mértékben növekszik, holott az időskorúak ellátását a nemzetközi normák szerint is elsősorban lakókörnyezetükben kell biztosítani. Ezért is különösen célszerű fejleszteni az alapszolgáltatásokat.

Tény azonban, hogy az intézmények többségének jelentős problémát okoz a jogszabályban előírt személyi és tárgyi feltételek, valamint egyéb előírások biztosítása, melyet normatív támogatásból plusz önkormányzati finanszírozás nélkül megoldani nem képesek. További gondot jelent az ellátások iránti egyre növekvő igény, mely főleg az időotthonra várakozó személyek létszámán látszik elsősorban. Az önkormányzat által fenntartott idősok otthonának vonatkozásában jelenleg is 78 fő azoknak a száma, akik intézményi elhelyezésre várnak.

A városunkban jelenleg működő szociális ellátórendszer az alapszolgáltatások tekintetében jól kiépített, az ellátások biztosítottak a fogyatékosok számára is. Az alapszolgáltatást nyújtó szakemberek folyamatos kapcsolatot tartanak a fogyatékosokat képviselő szervezetekkel. Encsen fogyatékosokkal foglalkozó szervezetek (Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége helyi szervezete, Siketek és Nagyothallók helyi szervezete) működnek. A Mozgáskorlátozottak Egyesületének helyi szervezete az elmúlt években már nem folytatja tevékenységét.

Fentiekén túl városunk önkormányzata működteti a helyi szociális kerekasztalt, melynek feladata a szociálpolitikai, gyermekvédelmi koncepciók, döntések, rendeletervezetek véleményezése, a szolgáltatási típusok, formák, rendszerek értékelése, elemzése, a szolgáltatástervezési koncepció kialakításának elősegítése, az abban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérése.

A szociális kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülést tart, üléseinek időpontját, napirendjét, ügyrendjét maga alakítja ki.

Vezetője a Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke. Tagjai az önkormányzat illetékességi területén működő szociális és gyermekvédelmi alap- és szakellátást végző intézmény vezetője, egyházak képviselői, a vöröskereszt helyi szervezetének vezetője, vezető védőnő, oktatási-nevelési intézmények gyermekvédelmi felelősei, polgármesteri hivatal gyermekvédelmi és szociális hatósági tevékenységet ellátó belső szervezeti egységének a vezetője.

Gyermekjóléti alapellátások

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátását az Encsi Csoda-Vár Óvoda és Bölcsőde egy bölcsődei csoport működtetésével 12 férőhelyen biztosítja. A bölcsőde a családban nevelkedő három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését oldja meg. Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a negyedik évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható bölcsődében.

2015/2016-os tanévtől az önkormányzat működtetésében a három működési engedéllyel rendelkező – 15 fő ellátására alkalmas - Családi Napköziből kettő elkezdte működését 5-5 gyermek napközbeni ellátását biztosítva a képesítési előírásoknak megfelelő szakemberek foglalkoztatásával.

A családi napközök működtetése a normatív finanszírozás ellenére is jelentős anyagi terhet rótt az önkormányzatra. A térségben és a városban élők az önköltség teljes összegének megfizetésére nem képesek, de az ingyenes ellátás lehetősége nem volt biztosított.

2017. január 01. napjától a fenntartó döntése értelmében a három családi napközi működési engedélyének módosításával átalakult és mini bölcsődeként kezdte meg tevékenységét.

A jelenlegi helyzet szerint a bölcsődei csoportok teljes számban üzemelnek, mind a négy csoport működik. A jelentkező igényekben jelentős szerepet játszik az a lehetőség, hogy az anyák a gyerekeik folyósítása mellett már visszamehetnek dolgozni. A gyermekelhelyezési lehetőség biztosítása megkönnyíti a családok helyzetét.

Az, hogy a jogszabályi változások következtében a három családi napközi 2017. január 1. napjától mini bölcsődeként folytatja tevékenységét, a pénzügyi oldalon is pozitív hatással volt a város életére, hiszen a bölcsődék normatív támogatása kedvezőbb.

Gyermekjóléti Szolgálat

A gyermekjóléti szolgáltatás elsődleges feladata a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, illetve a családjából kiemelt gyermek családba történő visszahelyezésének elősegítése. A gyermekjóléti szolgáltatásban sokrétű gondozási tevékenységet végeznek a szakemberek: az alapellátás mellett védelembé vétel, utógondozás, ideiglenes elhelyezés, átmeneti nevelésbe vétel, tartós nevelésbe vétel és tanácsadás egyaránt előfordul.

Egészségügyi szolgáltatások

A háziorvosi ellátás a városban megfelelő. A felnőttek és a gyermekek részére az ellátás külön-külön került megszervezésre. Jelenleg még minden háziorvosi álláshely betöltött, de az ellátás bizonytalanságát előre vetíti az, hogy a háziorvosok nyugdíjazás előtt állnak, illetve nyugdíj mellett végzik tevékenységüket. A praxis folyamatosságának biztosítása és zökkenőmentes átadása a város vezetésének és lakóinak elemi érdeke.

A háziorvosi ellátás mellett két fogorvosi körzet és 5 körzettel védőnői szolgálat is működik.

3.6.2. számú táblázat - Közegészségügyi igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közegészségügyi igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2007	370
2008	375
2009	382
2010	417
2011	407
2012	409
2013	382
2014	351
2015	396
2016	387
2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

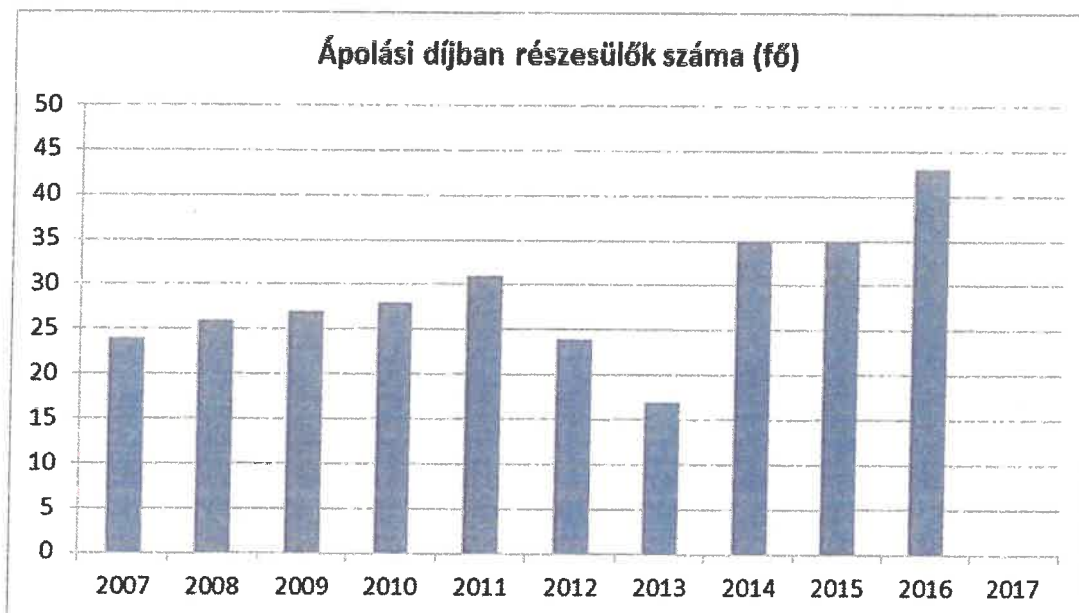
A közgyógyellátásban részesülők száma a jogosultság szabályozásának szigorodásával 2013-tól jelentősen csökkent, a 2010. évinek 84%-ára esett vissza. Sok a panasz a jogosultság meg nem állapítása miatt. Az emberek nehezen értik meg, hogy a havi gyógyszerköltségük alapján miért nem jogosultak a kedvezményt adó igazolványra.

Tekintettel arra, hogy a közgyógyellátás megállapítása az önkormányzat hatásköréből a járási kormányhivatali hatáskörbe került át, így közvetlen rálátásunk nincs az adatok alakulásának okaira.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2007	23	1	24
2008	25	1	26
2009	27	0	27
2010	28	0	28
2011	31	0	31
2012	24	0	24
2013	17	0	17
2014	35	0	35
2015	35	0	35
2016	43	0	43
2017	na	0	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatszolgáltatás

Az ápolási díjban részesülők száma 2011-ig emelkedő tendenciát mutatott, ennek oka általában nem az ápolásra szorultak számának emelkedése, hanem az, hogy a nők nehezebben tudnak elhelyezkedni a munka világában és a gondozásra szoruló hozzátartozójuk ápolásával nyugdíjjogosultsági időt szereztek. 2012-ben azonban az előző évi 77%-ára esett vissza a jogosultak száma. Ennek oka egyrészt az, hogy az önkormányzat megszüntette a méltányossági ellátást, másrészt felülvizsgálatok során több esetben a jogosultság megszűnte került megállapításra.

2013-ban a csökkenés tovább tartott, melyet 2014-ben 105%-os emelkedés követett. Az okok nem ismertek.

2015. évtől az ápolási díj megállapítása pedig a járási kormányhivatalok hatáskörébe került, így még kevesebb a rálátásunk az ellátás alakulására.

2016-ban újabb közel 23%-os emelkedés következett be, ebből 31 alanyi jogon, 12 fokozott ellátás jogcímen került megállapításra.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Encs város egészségügyi alapellátását 4 felnőtt háziorvosi, 2 gyermek háziorvosi és 2 fogorvosi praxis biztosítja területi ellátási kötelezettséggel.

A háziorvosok vállalkozói formában működnek.

Az ügyeleti ellátás kistérségi összefogással a háziorvosi szolgálat és a fogorvosi szolgálat területén is megoldott.

Az anya-, gyermek-, csecsemővédelmi ellátásról a védőnői szolgálat gondoskodik.

A fogyatékos személyek egészségügyi ellátása az egészségügy általános rendelőiben történik, ezért fontos, hogy az ellátáshoz való hozzáférés biztosított legyen számukra.

Az egészségügyi alapellátási feladatokat ellátó orvosi rendelők, szakrendelők fizikai akadálymentesítése megoldott, az intézményekben a kommunikációs akadálymentesítés (információs táblák, vezető csíkok, piktogramok, indukciós hangosítás) azonban csak részben megoldott.

A járóbeteg szakellátás keretében rendelkezésre álló szakorvosi óraszámok az alábbiak szerint alakul:

- Belgyógyászat	30 óra/hét
- Kardiológia	10 óra/hét
- Szül. nőgyógyászat	15 óra/hét
- Röntgen	15 óra/hét
- Szemészet	10 óra/hét
- Csecsemő- és Gy.gyógyászat	5 óra/hét
- Ideggyógyászat	12 óra/hét
- Ortopédia	5 óra/hét
- Reumatológia	30 óra/hét
- Fizikotherápia	8 óra/hét
- Képző elj. UH	30 óra/hét
- Addiktológia	8 óra/hét
- Sebészet	15 óra/hét
- Ideggondozás/Pszichiátria	5/5 óra/hét
- Onkológia	5 óra/hét
- Endokrinológia	4 óra/hét

Nem szakorvosi óra keretében:

- Gyógymasszázs	10 óra/hét
- Fiziotherápia	45 óra/hét
- Pszichológia	5 óra/hét
- Dietetika	5 óra/hét
- Gyógytorna	30 óra/hét
- Röntgendiagnosztika	15 óra/hét

A szakorvosi óraszámok keretében az ideggyógyászat csökkent 5 órással, míg a nem szakorvosi óraszám keretében új ellátásokra nyílt lehetőség: dietetika, pszichológia és gyógytorna vált elérhetővé a lakosság számára.

Az új szakrendelések biztosításával megnövekedett a betegforgalom.

<i>Éves betegforgalom</i>						
2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.08.31.
54282 fő	47968 fő	42668 fő	41936 fő	41772 fő	46035 fő	29581 fő

<i>Éves betegforgalom megoszlása</i>					
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.08.31
Encsi esetszám	17893	16516	16313	16784	11462
összes egyéb település	24775	25420	25459	29251	18119

Az intézményhez tartozó településeket ellátó háziorvosok magas életkora, a betöltetlen, gyakran nem kielégítő alapellátást biztosító háziorvosi szolgálatok miatt megnövekedett a szakrendelések feladatának fontossága. Az idős, egyedül élő betegek magas száma és igénye a járóbeteg ellátás iránt hangsúlyozza azt a szükségletet, hogy tovább kell fejleszteni és egyre szélesebb szolgáltatással kell biztosítani a definitív és lakosság közeli ellátást.

A legközelebbi akut fekvőbeteg ellátást biztosító kórház a B.A.Z. Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház, amely közúti távolsága 38 km.

A legközelebbi emeltszintű szakellátást nyújtó hely a szikszói II. Rákóczi Ferenc Kórház, ahol a betegek krónikus, illetve rehabilitációs ellátása is zajlik.

A járóbeteg szakellátás tekintetében a Területi Egészségügyi Központ gondoskodik Encs város és vonzáskörzetének (általánosságban 36 település/27798 fő, bizonyos szakmákban 60 település/37292 fő) ellátásáról.

Az intézmény célkitűzése, hogy javítsa a többszörösen hátrányos helyzetű, jelentős számban munkanélküli, alacsony iskolázottságú lakosság definitív ellátását, gondozását, egészségfejlesztését.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A gyermekkori szűréseket a gyermekorvosok a rendelések, illetve tanácsadásokon megjelenő gyermekek esetében helyben elvégzik, illetve a jó kapcsolatra tekintettel a kötelező szűrővizsgálatokra és oltásokra az általános iskolák oktatási időben is lehetőséget adnak.

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nincsenek. A behívóleveles szűrések ajánlottak.

Az önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos formálásában közvetve, intézménye a Területi Egészségügyi Központ útján vállal szerepet.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A helyben elérhető fejlesztő- és rehabilitációs eljárások a szakorvosi ellátások keretében a lakosság valamennyi rétege számára azonos körülmények és feltételek mellett vehetők igénybe.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat által biztosított közétkeztetés - amely gyakran a helyi szegény családból származó gyerekek táplálkozásának elsődleges forrása -, megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A gyermekek körében nem jellemző probléma az alultápláltság.

Tekintettel arra, hogy a túlsúllyal küzdő gyermekek számában emelkedés észlelhető, nagyon fontos, hogy az egészséges táplálkozás, egészségvédelem hangsúlyos szerepet kapjon az oktatási, nevelési intézmények oktatási programjában is.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A városban sportközpont működik, mely helyet ad a városi sportegyesületnek és szolgáltatásaival várja az érdeklődőket. Az EVSC keretein belül a labdarúgás és sakk rajongók hódolhatnak szenvedélyüknek. Már az óvoda és az általános iskolák keretein belül megkezdődik az utánpótlás nevelés, a tehetségek kutatása.

Az intézmény rendszeresen szervez a nyári szabadidő lekötésére sporttábort, melyben reggel 8-tól délután 4-ig a gyermekek felügyelete és ellátása biztosított. Segíti ezzel a szülőket a nyári szünet elhelyezési gondjainak és tartalmas eltöltésének megoldásában.

2015. októberétől a sportközpont részét képező uszoda rossz statikai állapota miatt sajnos nem látogatható, de az önkormányzat mindent megtesz annak érdekében, hogy járási székhelyként kormányzati támogatással ezt a lehetőséget újra biztosítani tudja a lakosság számára.

Az új tanuszoda építése bekerült a Nemzeti Tanuszoda kormányzati programba mintegy 400 millió Ft-os költségvetéssel. A város ingyenesen adta az állam tulajdonában az uszoda elhelyezésére szolgáló telket. Az elkészült tanuszoda állami működtetésű lesz.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat személyes gondoskodás keretében biztosítja az alapellátási formákat, valamint gondoskodik az alapellátás keretében nem gondozható rászorultak szakosított ellátásához való hozzájárulásról.

A városunkban jelenleg működő szociális ellátórendszer az alapszolgáltatások tekintetében jól kiépített, az ellátások biztosítottak a fogyatékosok számára is.

Az ellátások egy része térítési díj ellenében vehető igénybe. A képviselő-testület által megállapított intézményi térítési díjak összege szociális alapon az intézményvezető által csökkenthető.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzat és intézményei hivatalos kommunikációja minden szintjén, és az önkormányzati tisztségviselők, illetve az önkormányzat által foglalkoztatott köztisztviselők és közalkalmazottak viselkedésükben esélytudatosságot fejeznek ki: elhatárolódnak minden gyűlöletkeltésre alkalmas megnyilvánulástól, tudatosan közvetítenek a romákkal szembeni előítéleteket csökkentő szemléletet.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Pozitív diszkriminációra sem a szociális, sem az egészségügyi ellátó rendszer keretein belül nem kerül sor.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Encsen működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Az önkormányzat tisztségviselői jártasak az esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos kérdésekben.

A roma kisebbség kultúrájának ápolását célzó helyi kezdeményezési lehetőséggel a Roma Nemzetiségi Önkormányzat él, a város által fenntartott közművelődési intézmény ebben segítséget nyújt. Egyebekben a városi kulturális programok kínálatában nem jelenik meg a társadalom multikulturális jellege, a kultúrák közötti párbeszéd, a roma kisebbségi kultúra, mint érték bemutatása.

AZ önkormányzat nem gyűjt és értékel adatokat arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a romák, mélyszegénységben élők számára, illetve, hogy mennyire veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A városban soha nem fordult elő romákat ért, feltételezhetően rasszista indítékú támadás, inzultus. Egyéb okból is rendkívül ritka a romák és nem romák között erőszakba torkolló konfliktus.

Az önkormányzat nem működtet olyan panaszkezelési eljárásokat, amelyek a településen a diszkrimináció eseteinek feltárását és a jogsértések jóvátételét biztosítaná.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyi közösségben a karitatív szervezetek működnek közre az adományok gyűjtésében és a lakosság szívesen tesz eleget az ilyen felkéréseknek.

Maga az önkormányzat is mindent megtesz annak érdekében, hogy évente legalább egyszer, ha lehet többször is, adománycsomagot tudjon osztani a rászorultaknak. Ebből a célból folyamatosak a pályázati lehetőségek kihasználására irányuló törekvések.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi roma közösség érdekképviselőt ellátó roma nemzetiségi önkormányzat és roma civil szervezetek képviselői bevonásra kerülnek az önkormányzati döntések előkészítésébe. A romák

társadalmi integrációjának támogatását célzó önkormányzati politika, fejlesztési programok, esélyegyenlőségi koncepció kidolgozásában az érintett közösség képviselői aktívan részt vesznek.

Az önkormányzat és intézményei partnerként működnek együtt és támogatják a romák kisebbségi kultúrájának ápolását célzó helyi kezdeményezéseket. Az önkormányzat ilyen célra szabadtéri rendezvényhez területet, illetve a beltérre tervezett rendezvényekhez termet biztosít, anyagi segítségnyújtásra sajnos nincs lehetőség.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
munkavállalás nehézségei a szakképzetlenség miatt	hiányszakmák oktatása, a szakmai gyakorlat megszerzési lehetőségének biztosítása
anyagi kiszolgáltatottság	megélhetési lehetőségek körének széleskörű népszerűsítése
többgenerációs munkanélküliség, a munkára szocializálódás hiánya	Közmunkaprogram folytatása, munkahelyteremtő beruházások támogatása, ipari park fejlesztése
rossz lakhatási - és életkörülmények	Szociális bérlet-program folytatása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az 1989-es New Yorki Gyermekek Jogairól szóló Egyezmény kimondja, hogy az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más hovatartozása, véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképтелensége, születése vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

Az Egyezményben részes államok megteszik a szükséges intézkedéseket arra, hogy a gyermeket hatékonyan megvédjék minden, bármely formában jelentkező megkülönböztetéstől és megtorlástól, amely szülei, törvényes képviselői vagy családtagjai jogi helyzete, tevékenysége, véleménynyilvánítása vagy meggyőződése miatt érhetné őt. A szociális védelem köz – és magánintézményei, a bíróságok, közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.

Hazánkban a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról kifejezetten az 1997. évi XXXI. törvény szól, de minden jogágban kiemelt figyelmet fordít a gyermekek különleges védelmére a jogalkotó és jogalkalmazó egyaránt.

Célunk, hogy az 1989. november 20-án New Yorkban elfogadott (hazánkban az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett) Gyermekek Jogairól szóló Egyezmény alapján a közösségben prioritást élvező gyermekvédelem alábbi alapelvei Encsen is érvényesüljenek:

- a gyermekvédelmi rendszer úgy épüljön ki a városban, hogy az igazodjon a család és a gyermek szükségleteihez,
- esélyegyenlőséget biztosítson az ellátások igénybevételéhez,
- a rendszeren keresztül nyújtott ellátás nyújtson segítséget a gyermek jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez és a szülői kötelességek teljesítéséhez,
- a rendszer működése során a hangsúly a megelőzésre irányuljon.

A gyermekek védelmét önkormányzatunk pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében is biztosítja.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. alapján a gyermekvédelem intézményrendszere gyermekjóléti alap- és gyermekvédelmi szakellátásokra osztható fel, melyből a 2011. évi CXICX. tv (Mötv) alapján a települési önkormányzatok feladatkörébe a *gyermekjóléti alapellátások* tartoznak.

Ezek körébe a gyermekjóléti szolgálatokon túl a hatósági gyermekvédelmi munka, a gyermekek napközbeni ellátása is beletartozik.

A jogszabályban előírt családtámogatási rendszerek ismertetése, adott támogatási forma ügyintézése segítségével a család anyagi terheit könnyíteni lehet, így elsődleges prevenció valósulhat meg. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel járó étkezési és tankönyvellátás elősegíti a fiatalok helyzetét az alapképesítés megszerzésére, a jövőben minőségi munka megszerzésére, ezzel nemcsak megélhetési forráshoz jutnak, hanem magasabb életszínvonalhoz is.

Cél az együttműködés, közös programok kidolgozása, a megcélzott fiatalok részére jövőkép bemutatása, jobb életminőség elérése a társadalomba való beilleszkedésük érdekében.

Fontos feladat szabadidős tevékenységek szervezése, mintegy alternatívaként a csavargás, bűnözés, droghasználat helyett – ehhez olyan létesítmények fenntartása, amely alkohol- és füstmentes helyen zenét hallgathatnak, beszélgethetnek.

A gyermekek *napközbeni ellátásaként* a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, foglalkoztatását kell megszervezni azon gyermekek számára, akik szülei, nevelői munkavégzésük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról gondoskodni nem tudnak.

A veszélyeztetett gyermekek egy része iskolai alulteljesítése és magatartási problémái miatt magántanuló lesz, így még nagyobb szabadidővel rendelkezik, öntörvényűvé válik és nehéz kontrollálni – ez egyben azt is jelenti, hogy arra is nagyobb az ilyen gyermek esélye, hogy rossz baráti társaságba keveredve drogfogyasztóvá, bűnelkövetővé válik iskolai és családi kudarcélményei miatt – ezért is van szükség a gyermekek napközbeni ellátásának kiszélesítésére.

A város területén a Váci Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium, az Aba Sámuel Szakiskola, a Zrínyi Ilona Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, a Szent László Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, az Encsi Csoda-Vár Óvoda és Bölcsőde keretei között folyik az oktató, nevelő munka.

Az általános iskolai oktatás, mindkét helyen integrált formában történik.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, valamint a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján a fogyatékos gyermek, tanuló nevelése-oktatása az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, vagy a többi gyermekkel, tanulóval együtt folyhat. Az integrált oktatás jogi kereteit a törvény biztosítja.

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően - a fogyatékos állapotot megállapító szakértői bizottság szakvéleménye alapján - a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kell biztosítani.

Gyógypedagógiai tagozat nincs, a gyerekek normál, általános tanterv szerint tanulnak.

Hátrányos helyzetű egyének, csoportok és területi egységek mindazok, melyek az országos átlaghoz viszonyítva rosszabb gazdasági és szociális helyzetben vannak, és melyek helyzetének javítását állami beavatkozások, támogató programok célozzák.

Oktatási szempontból 2013 őszéig az alacsony jövedelmű családokban felnövő gyermekeket sorolták a hátrányos helyzetűek közé. A besorolást a család szociális helyzete alapján a jegyző által kiadott rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosító igazolás határozta meg. Ezen belül halmozottan hátrányos helyzetűnek számított, akinek iskolázatlanok voltak a szülei. A

halmozottan hátrányos helyzet igazolásaként a szülők önkéntesen nyilatkoztak a jegyző előtt arról, hogy 8 osztálynál többet nem végeztek. Emellett a gyermekvédelmi gondoskodásban élő, jogi státuszukat tekintve „tartós neveltek” is ebbe a kategóriába tartoztak.

A 2013. évi változás egyik fontos pontja, hogy a hátrányos helyzet kategóriájába kerüléshez nem elegendő a család anyagi helyzete miatt megítélt RGYK. Szükséges mellé legalább egy hátránynövelő jellemzővel rendelkeznie az adott, hátrányos helyzetű kategóriába sorolt gyerekeknek. A jogszabály három területet határoz meg hátránynövelőként: a szülők alacsony iskolai végzettségét, tartós munkanélküliségüket, illetve az elégtelen lakáskörülményeket

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fentiekben felsorolt a)–c) pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A Zrínyi Ilona Általános Iskola és AMI intézményében az általános iskolai intézményegységek 2016/2017-es tanévi adatait a következő táblázat mutatja be:

intézményegység	létszám (fő)		integráltan oktatott SNI tanulók		HH		HHH	
	összesen	ebből roma	fő	%	fő	%	fő	%
Központi iskola (Táncsics úti és Bem úti épület)	485	220	10	2	233	48	176	36,3
Fügödi tagiskola	98	98	7	7,1	97	99	96	98

Forrás: intézményi adatszolgáltatás

Intézményen belül a legnagyobb arányban a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulók a fügödi intézményegységben tanulnak.

A központi iskola két épületének adatai azt mutatják a tanulók száma 18,4%-kal csökkent (594 tanuló helyett 485 fő). A roma tanulók aránya viszont 42,3%-ról 45,4%-ra emelkedett.

A csökkenő gyereklétszám mellett (-109 fő) 37,5%-kal csökkent ugyan a hátrányos helyzetű gyerekek száma (-140 fő), de 8,51%-kal emelkedett a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya (+ 11 fő).

A fügödi tagiskola esetében 16,2%-os a tanulói létszám csökkenése, de jelentősen nem változott a hátrányos helyzetben élő gyerekek aránya, mindössze 1 olyan tanuló van az intézményben, aki nem hátrányos helyzetű és további egy, aki nem halmozottan az. A teljes iskolai létszám roma származású.

Ez sajnos arra utal, hogy a gyermekek még mindig nehéz körülmények között élnek.

A Szent László Katolikus Általános Iskola és AMI intézmény 2014/2015 tanévi adatai

Intézményegység	létszám (fő)		integráltan oktatott SNI tanulók		HH		HHH	
	összesen	ebből roma	fő	%	fő	%	fő	%
Petőfi úti épület	453	na	20	4,41	12	2,6	17	3,75

Forrás: intézményi adatszolgáltatás

Az iskola kötelező felvételi körzettel egyházi iskolaként nem rendelkezik, ennek ellenére 16%-kal nőtt a tanulói létszám (390 fő helyett 453). Az SNI tanulók, illetve a 3H tanulók száma kétszeresére nőtt, a 2H tanulók aránya azonban jelentősen csökkent. Számuk az iskolai összlétszámhoz viszonyítva arányaiban jóval alacsonyabb, mint az állami iskolában.

A 2016/2017 tanévi adatok pedig az alábbiak szerint alakultak:

Intézményegység	létszám (fő)		integráltan oktatott SNI tanulók		HH		HHH	
	összesen	ebből roma	fő	%	fő	%	fő	%
Petőfi úti épület	430	na	20	4,65	18	4,19	17	3,95

Forrás: intézményi adatszolgáltatás

A térségben csökkenő gyereklétszám ellenére az induló évhez képest még mindig 10%-os a tanulói létszám emelkedés. Az SNI tanulók, illetve a 3H tanulók létszáma nem változott az elmúlt két évben, de a hátrányos helyzetű gyermekek száma (1,59%-kal) kissé megemelkedett.

A %-os arányok jól mutatják, hogy míg az állami iskola kötelező beiskolázási körzettel rendelkezik, és a mélyszegénységben élő családok többnyire ide járatják gyermekeiket – a fügödi tagintézmény esetében pl. elsődleges szempont a helyben történő oktatás -, addig az egyházi fenntartású intézmény a szabad iskolaválasztással élő szülők jóvoltából a térségben jobb helyzetben élő családok gyermekeinek nyújt színvonalas oktatást.

Az óvodai intézményegységek 2015. évi adatai:

intézményegység	létszám (fő)		HH		HHH	
	összes	ebből roma	fő	%	fő	%
Gagarin úti épület	200	65	79	39,5	48	24,0
Abaújdevecseri tagintézmény	30	18	15	50,0	10	33,3
Fügedi tagintézmény	51	51	26	50,1	24	47

Forrás: intézményi adatszolgáltatás

Az intézmény férőhelyeinek száma 275.

Az óvodai intézményi ellátást 281 fő vette igénybe (az előző tanévben 277 fő). Az intézmény kihasználtsága 100% feletti.

A gyermeklétszám csekély mértékben, de növekedett.

Az óvodában a legnagyobb arányban a 2H és 3H-s gyermekek a fügedi tagintézményben vannak jelen. Itt az ellátottak 100%-a 2H -s, 71,11%-a 3H-s volt az előző tanévben, ehhez képest jelentős csökkenés (közel 50%-os visszaesés) figyelhető meg az arányokban.

Az abaújdevecseri gyerekek esetében a hátrányos helyzetűek arányának nagymértékű csökkenése látható, ezzel egyidejűleg azonban minden harmadik gyermek halmozottan hátrányos helyzetű lett (a 2H-ok aránya 60,71%-ról 50%-ra, a 3H-ok aránya 7,14%-ról 33,3%-ra emelkedett).

Kevésbé radikálisan, de hasonló tendencia jellemzi a központi épületben nevelt gyermekek arányának alakulását is (a 2H-s létszám csökkent, a 3H-s nőtt).

Az óvodai intézményegységek 2016/2017 nevelési évi adatai:

intézményegység	létszám (fő)		HH		HHH	
	összes	ebből roma	fő	%	fő	%
Gagarin úti épület	205	na	0	0	73	35,6%
Abaújdevecseri tagintézmény	24	na	5	20,8	8	33,3%
Fügedi tagintézmény	56	na	1	1,8	54	96,4%

Forrás: intézményi adatszolgáltatás

A gyereklétszám a Gagarin úti központi épületben és a fügedi tagintézményben emelkedett, előbbiben 2,5%-kal, utóbbiban 9,8%-kal, az abaújdevecseri településrészen viszont jelentősen (20%-kal) csökkent. A 2H gyerekek száma jelentősen csökkent (120 főről 6 főre) intézményi szinten, de a 3H gyerekek aránya megemelkedett (29,2%-ról 47,4%-ra). Sajnos itt is elmondható mindaz, amit az állami fenntartású általános iskolánál megállapítottunk: a gyermekek jelentős része – közel fele -

még mindig nehéz körülmények között élnek, annak ellenére, hogy az intézmény teljes létszámához viszonyított arányuk 71,9% -ról 49,47%-ra csökkent.

Az SNI tanulók száma a 2016/2017 tanévben 47 fő, ebből integráltan oktatott 37 fő, 10 fő a Zrínyi iskolában részesül szegregált oktatásban. A sajátos nevelési igényű gyermekek 78,7%-a folytathatja a tanulmányait normál tanmenet szerint. Reményeinek szerint nem kudarcként élik meg ezek a gyermek azt, hogy esetleg nem képesek úgy teljesíteni, mint a többi tanuló, vagy azt, hogy esetlegesen nekik több idő kell az adott szint eléréséhez. Remélhetőleg ez a fajta egészséges versenyhelyzet ösztönzőleg hat rájuk és segíti fejlődésüket.

A roma népességet tekintve, iskolai végzettségük rendkívül alacsony, többnyire általános iskolai és szakmunkás végzettséggel rendelkeznek. A roma fiatalok tanulási hajlandósága erősebb az idősebbeknél, főként az általános iskolát szeretnék befejezni, illetve szakképző iskolát vagy OKJ-s tanfolyamot végeznének el szívesen.

A közoktatásban megvalósításra váró esélyegyenlőségi feladatok végrehajtása az érintett intézmények feladatköréhez tartozik. A közoktatásról, a gyermekvédelemről és az egyenlő bánásmódról szóló törvény pontosan rendelkezik az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedésekről, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók felzárkóztatásáról.

A speciális feladatok és célok meghatározását, illetve végrehajtásuk módját az intézmények a saját pedagógiai programjuk részeként, illetve önálló esélyegyenlőségi tervükben határozzák meg.

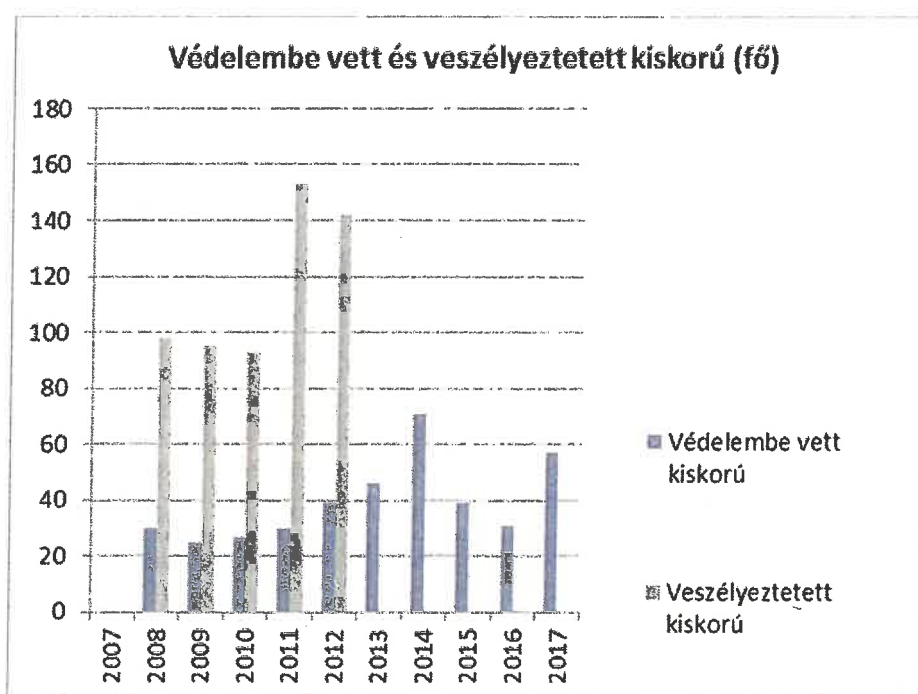
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31- én (TS 3101)
2007		
2008	30	98
2009	25	95
2010	27	93
2011	30	153
2012	39	142
2013	46	na
2014	71	na
2015	39	na
2016	31	na
2017	57	na

Forrás: TelR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

Egy gyermek akkor kerül védelembe vételre, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. Védelembe vehető továbbá a szabálysértést elkövető fiataalkorú és 14. életévét be nem töltött gyermek, illetve a bűncselekmény elkövetésével vádolt fiataalkorú.

Veszélyeztetésen olyan állapotot értünk, amely valamely magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében alakult ki és a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Az elmúlt tíz év adatait áttekintve láthatjuk, hogy míg a védelembe vett gyermekek száma jelentősen nem változott, addig a veszélyeztetettek száma 2011. évről 2012. évre 64,5%-kal megemelkedett. Ezt követően 2014-ben és 2017-ben is kiugró számban került sor védelembe vételre. Sajnos ezen időszak veszélyeztetett kiskorúakra vonatkozó adatai nem ismertek, így az arányok megismerésére nincs lehetőség.

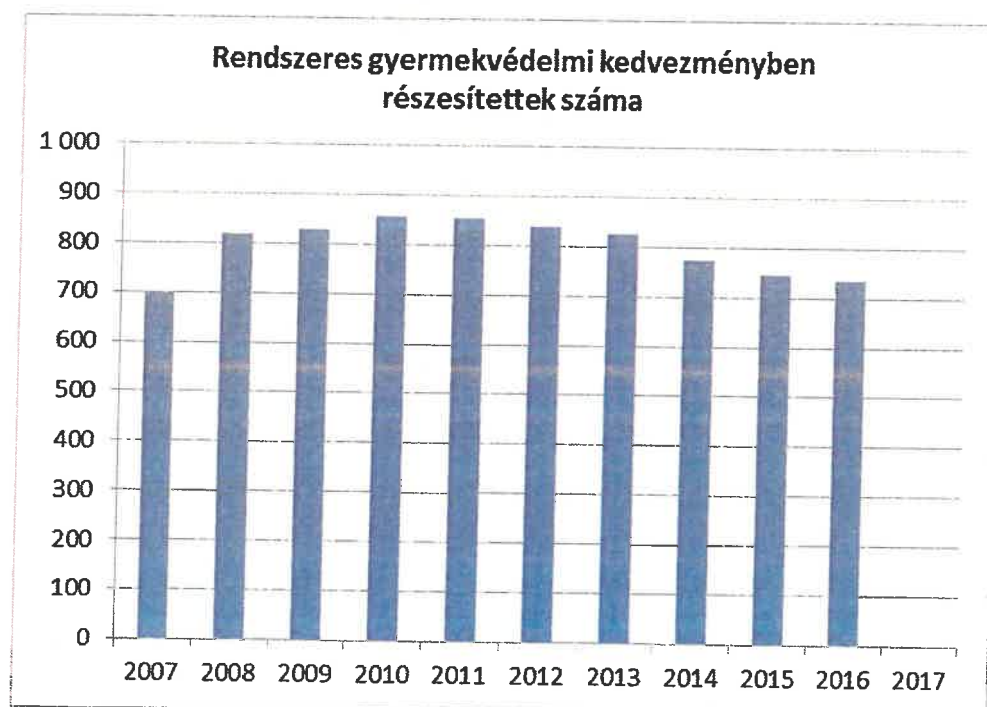
Az adatok hűen tükrözi a város lakosságának nehéz helyzetét. A társadalmi rétegek közötti szakadék szélesedésével, a megélhetési nehézségekkel küzdő réteg egyre szélesebb. Az ebbe a körbe tartozó családok egyre kevésbé képesek a gyermekeik fejlődéséhez szükséges körülményeket megfelelő szinten biztosítani.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2007	699
2008	818
2009	830
2010	858
2011	855
2012	840
2013	826
2014	776
2015	748
2016	737
2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása jegyzői, mint gyámhatósági hatáskörébe tartozik.

A jegyző rendszeres kedvezmény folyósítása mellett annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt (fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható) Erzsébet-utalvány formájában.

Az elmúlt években a kiegészítő és a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására igen ritkán került sor. Ez azt mutatja, hogy a gyermeket gondozó családok nem küzdenek időszakos létfenntartási gondokkal, illetve nem kerültek létfenntartást veszélyeztető rendkívüli helyzetbe. A kép azonban ettől sokkal árnyaltabb, ha megnézzük, hogy mi a kiinduló állapot. Sajnos sok család küzd eleve – állandó jelleggel - létfenntartási gonddal. Az, hogy ez időszakosan nem romlik tovább, nem könnyíti meg a helyzetüket. A küzdelem a mindennapok része.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Gyermekek jogán járó helyi juttatási rendszer nem került kidolgozásra.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2007						
2008	144	150	188	524	0	347
2009	128	427	235	940	6	335
2010	146	559	186	920	7	357
2011	102	615	139	862	19	407
2012	115	711	180	803	52	404
2013	145	459	69	na	62	377
2014	168	389	159	na	58	390
2015	254	439	134	na	34	406
2016	257	457	64	na	0	542
2017	275	532	119	542	0	538

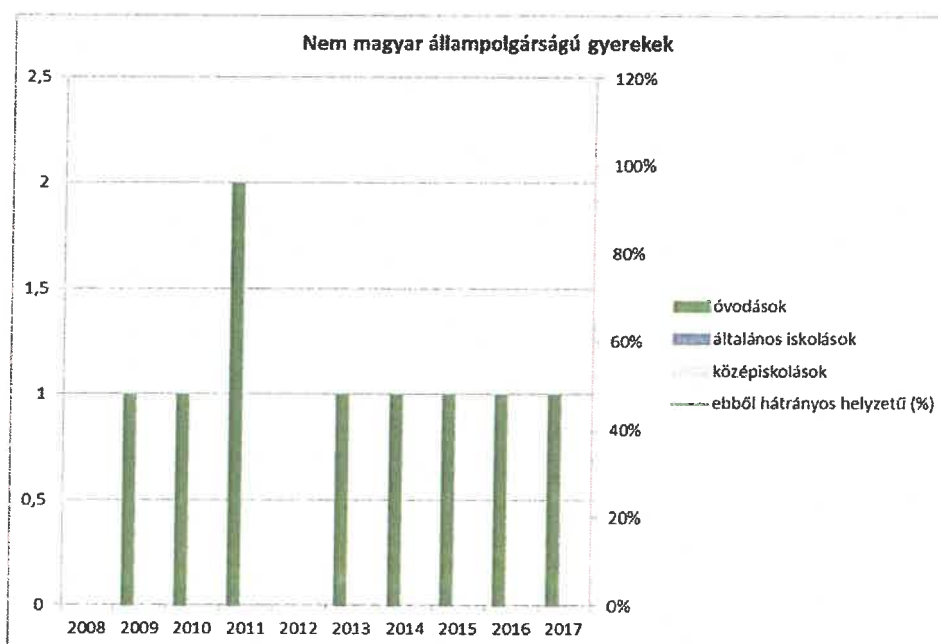
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A létfenntartási gondokkal küzdő, illetve a 3 vagy többgyermekes családok esetében nagy segítséget jelent, óriási anyagi terhet vesz le a szülők válláról a gyermekek részére nyújtott ingyenes, illetve kedvezményes étkeztetés, az ingyenes tankönyvcsomag. Sok esetben a gyermekek étkeztetése nélkül nem lenne megoldott. Az önkormányzat felismerte ezt a problémát és minden évben biztosítja a nyári étkeztetési lehetőséget a rászorulóknak számára.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek az óvodai nevelésben fordult elő, arányuk a teljes gyermeklétszámhoz képest elenyésző.

év	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
nem magyar állampolgár (fő)	0	1	1	2	0	1	1	1	1	1

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása jól elkülönített fogalmak, amelyek egymást kiegészítik.

Az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is.

Az esélyegyenlőség előmozdítása aktív cselekedet, amelynek eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel.

Esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül, az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik.

Mint már említettük a szegregátumokban élő gyermekek jövőbeni esélyeit döntően az határozza meg, hogy milyen minőségű oktatásban részesülnek. A város és az oktatási-nevelési intézmények

vezetése mindent megtesz annak érdekében, hogy a helyben elérhető legmagasabb színvonalú oktatást nyújtsák a szegregált teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek számára is.

Az 1-4. szegregátumok gyermekei ugyanazon általános iskolában, ugyanazon pedagógusi kar által kerülnek oktatásra, mint a többi gyermek.

Az 5. szegregátum tanulói - szülői kérésre - helyben (Füged településrészen) folytatják általános iskolai tanulmányaikat, egy teljesen új, illetve felújított épületben tekintettel arra, hogy tömegközlekedés a városban nincs és gyalogosan meglehetősen nagy a távolság a város központi iskolájától. A bejárás különösen az alsó tagozatosok esetében lenne – életkori sajátosságokból eredően - túlságosan megterhelő.

Az oktatási körülmények megfelelőek, de sajnos az tény, hogy alacsonyabb a szaktanárok által megtartott órák aránya, mint a központi iskolában.

Az óvodai ellátás természetesen a gyermekek életkorára való tekintettel minden településrészen helyben került megoldásra.

Az elhelyezésre szolgáló épületek, mind a központi épület, mind a fügedi, mind az abaújdvecseri tagintézmény új, illetve teljesen felújított. Az eszköz- a szakember ellátottság mindenhol megfelelő.

A mélyszegénységben élő, illetve roma gyerekek közösségbe kerülésére, iskola előkészítésére az óvodáztatási támogatás folyósítása pozitív hatással volt. Sok esetben a pénzühiány volt a gátja annak, hogy a szülő a megfelelő felszerelést gyermeke számára biztosítani tudja, így inkább otthon tartotta.

Amikor a kötelező óvodai beíratás korhatárát a 2015. szeptember elsejétől hatályba lépő törvény 5 helyett 3 éves korra módosította, ez a fajta támogatás megszüntetésre került.

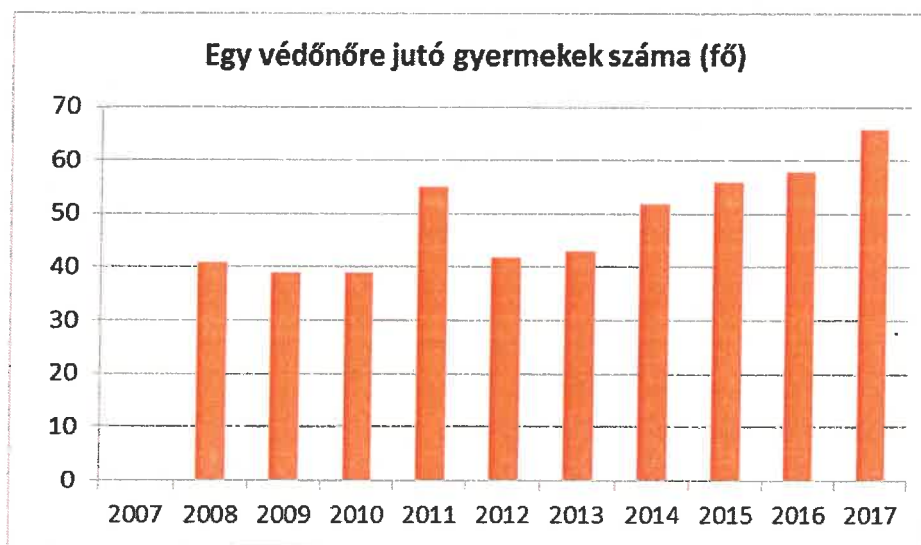
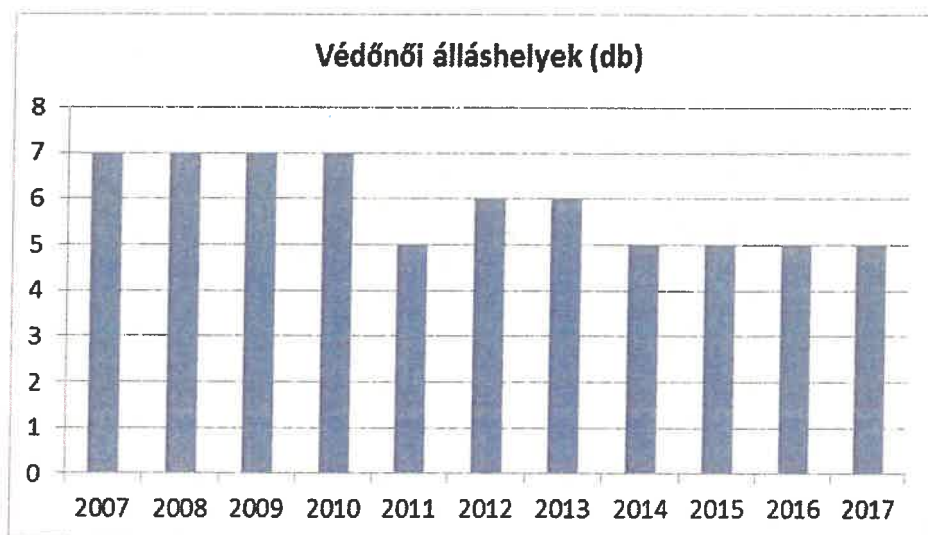
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2007	7	
2008	7	41
2009	7	39
2010	7	39
2011	5	55
2012	6	42
2013	6	43
2014	5	52
2015	5	56
2016	5	58
2017	5	66

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnői ellátás a település minden gyermeke számára azonos feltételekkel biztosított. Rendszereznek a családlátogatásokat és a kapcsolattartást a szülőkkel. A védőnők figyelemmel kísérik a gyermekek fejlődését. A szűrővizsgálatokra, egészségügyi ellenőrzésekre azonban szülői beleegyezés hiányában nincs lehetőségük. Jó a kapcsolatrendszer a házi gyermekorvosokkal.

Az egészségügyi ellátásokat szervezi és koordinálja a Területi Egészségügyi Központ.

Az egy védőnőre jutó gyermekek száma 2013 óta folyamatosan nő. Ez az változás igen öröndetes, mert azt mutatja, hogy egyre több gyermek születik a városban.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2007	0	5499	1274	0	2
2008	0	5517	1260	0	2
2009	0	5527	1245	0	2
2010	0	5531	1209	0	2
2011	0	5447	1173	0	2
2012	0	5498	1133	0	2
2013	0	5490	1100	0	2
2014	0	5500	1079	0	2
2015	0	5448	1073	0	2
2016	0	5425	1056	0	2
2017	0	5428	1088	0	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A 18 év alatti gyermekek orvosi ellátását, magas színvonalon, két gyermekorvosi körzet biztosítja szorosan együttműködve a védőnői szolgálattal. Sajnos a gyermekorvosi rendelés lehetősége a településrészekben nem megoldott, így a gyermekek és szüleik az orvosi ellátást csak a központban vehetik igénybe.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korúak egészségügyi ellátása a kiváló színvonalon működő gyermekorvosi és a védőnői szolgálatok révén megoldott, a korai fejlesztési feladatokat pedig az Encsi Csoda-Vár Óvoda és Bölcsőde intézménye biztosítja az azt igénylők számára.

A férőhelyek száma a jelenlegi gyermeklétszámot tekintve elegendő. Amennyiben azonban a születések száma növekszik, úgy újabb csoportszobák kialakítása válhat szükségessé.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2007	1	22	0	0
2008	1	30	0	0
2009	1	31	0	0
2010	1	15	0	0
2011	1	21	0	0
2012	1	21	0	0
2013	1	14	0	0
2014	1	18	0	0
2015	1	12	0	0
2016	1	13	0	0
2017	4	26	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

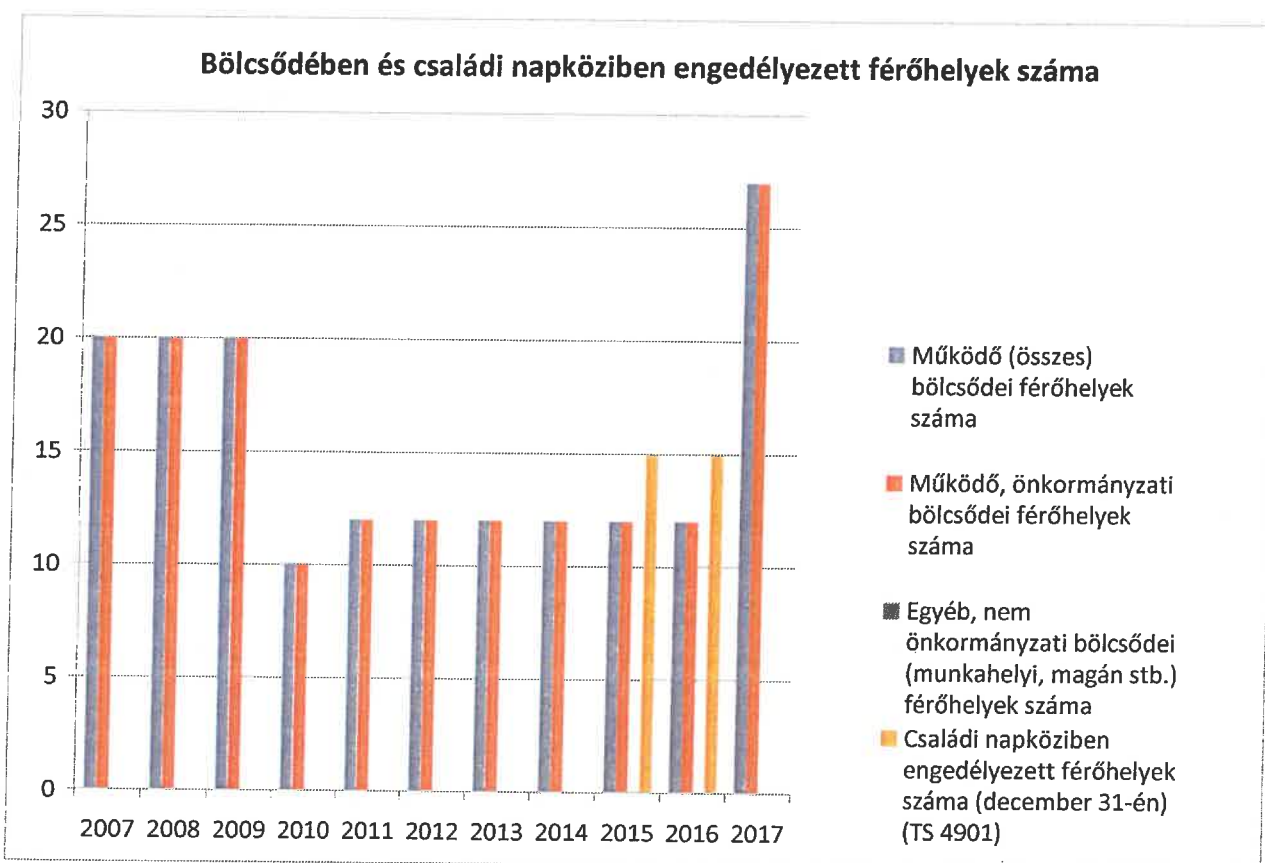
A bölcsődei csoportot működtető óvoda vezetője igyekszik mindent megtenni a gyerekek fogadása érdekében, hogy ezzel lehetővé váljon a szülő munkába állása. Így szociális alapon nem kell különbséget tenni a jelentkezők között. A 2017. évi beiratkozási időszakig valamennyi gyermek felvételt nyer. 2018-ban a nevelési év során beérkező kérelmek esetén azonban már előfordult, hogy a gyermeket nem tudta az intézmény fogadni helyhiány miatt. Ez előre mutatóan az jelzi, hogy a jövőben a férőhelyek számának bővítése válhat szükségessé.

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2007	20	20	0	0
2008	20	20	0	0
2009	20	20	0	0

2010	10	10	0	0
2011	12	12	0	0
2012	12	12	0	0
2013	12	12	0	0
2014	12	12	0	0
2015	12	12	0	15
2016	12	12	0	15
2017	27	27	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

A pályázati támogatásból kialakított családi napközik a 2015/16-os tanévvel kezdték meg működésüket és a 2016/2017-es tanévvel be is fejezték, tevékenységüket a továbbiakban mini bölcsődeként folytatják.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	3	
Hány településről járnak be a gyermekek	11	
Óvodai férőhelyek száma	275	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	11	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7-17 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	20 nap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	21	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	20	
Gyógypedagógusok létszáma	1	
Dajka/gondozónő	11	
Kisegítő személyzet	6	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvoda a 2012/2013-as tanév végéig társulási megállapodás alapján 6 telephelyen 14 csoportban látta el feladatait 350 férőhellyel. A teljes személyzet a jogszabályi előírásoknak megfelelő végzettséggel rendelkezett.

A 2013/2014-es tanévet az intézmény a társulás megszűnését követően 3 telephelyen (Encs, Füged, Gibárt) 275 férőhellyel 100%-os szakember ellátottsággal kezdte meg.

2015. évi adatok alapján a telephelyek és férőhelyek száma nem változott, a szakképzett dolgozók az intézmény rendelkezésére állnak, két óvónői álláshely volt betöltetlen. Főként a településrészi óvodák esetében jelent nehézséget a nyugállományba vonulók pótlása.

Az intézmény 2016-os beszámolója alapján a központi óvoda férőhely kihasználtsága 100%-os, a fügedi tagintézményé 102%-os, az abaújdevecseri 120 %-os. Ha az SNI-s gyermekeket is figyelembe vesszük az intézmény teljes kihasználtsága 105%.

A napi étkezők száma 218 fő volt, ebből 161 gyermek étkezett ingyen és 57 maradt a fizetős körben.

Az óvodapedagógusok pótlása továbbra is nehézséget jelent.

2017-től minden óvodás az ingyen étkezői körbe tartozik, számuk összesen 275 fő volt.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátások hármas célkitűzése a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése és családban történő nevelkedésének elősegítése.

A gyermekjóléti szolgálat minden, a látókörébe tartozó gyermek és családja részére segítséget nyújt, de megkülönböztetett figyelmet fordít a veszélyeztetett gyermekekre, így elsősorban a szociálisan rászorult családok és gyermekeik részére részben mentálhigiénés és kis mértékben egészségügyi szolgáltatást nyújt, tanácsadás, segítségnyújtás ügyintézésben, továbbá szabadidős tevékenységeket szervez, mint:

- önismereti, személyiségfejlesztő foglalkozások

- általános iskolai prevenció

- a „Biztos Kezdet” program, ami megkönnyíti a szociális hátrányokkal küzdő gyermekek beilleszkedését

- alkalmi tevékenységek: táborszervezés, kirándulások (anyagi források hiányában eseti jelleggel).

Veszélyeztetettség és észlelő jelzőrendszer működik.

A veszélyeztetett gyermekeknél hatósági intézkedés kezdeményezésére kerül sor, valamint családgondozásra alapellátásban és hatósági védelembe vétel esetén egyéni – személyre szabott gondozási terv alapján, így folyamatosan figyelemmel kísérhető a káros környezeti hatások gyermekekre gyakorolt hatása.

Távolabbi cél egy olyan intézmény létrehozása, ahol a gyermekek és kamaszok hasznosan tölthetik el szabadidejüket, nem az utcán csellengéssel, hanem olvasással, zenehallgatással, film klub szervezésével stb.

Meglátásunk szerint azok a gyermekek, akik szabadidejüket hasznosan töltik el, azaz részükre kulturált szórakozási lehetőségek állnak rendelkezésre kisebb számban válnak bűnelkövetővé vagy éppen áldozattá, drogfogyasztóvá.

e) gyermekvédelem

A hatósági gyermekvédelmi munka három tevékenységi kategóriát takar:

Védelembe vétel esetén a szülőt figyelmeztetik a helytelen életvezetésének következményeire, felhívják annak megváltoztatására, a gyermek részére magatartási szabályokat írnak elő, mely során kötelezhetik egészségügyi orvosi vizsgálaton való megjelenésre, pszichológus igénybevételére, hasznos szabadidő eltöltésre, míg gyermekbántalmazás vagy elhanyagolás (ide tartozik az egészségügyi is) esetén kiskorú veszélyeztetése ügyében feljelentés megtétele kerülhet sor.

Bűnmegelőzési tevékenység ellátása során esélyt kell teremteni arra, hogy a fiatalok képessé váljanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására (megelőzés).

*Iskolai prevenció*s programok szervezése történhet tömegkommunikációs eszközök révén, megvalósulhat a helyi média útján tájékoztató formájában, illetve a preventív munka folyhat a fiatalokkal történő közvetlen találkozás során.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Ilyen szolgáltatások igénybevételére helyben nincs lehetőség.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Lsd. 3.6 e) pontban leírtakat.

A régi uszoda hasznosításának lehetőségét a város vezetése keresi. Céljaik között az szerepel, hogy felújítás után a lehetőségekhez mérten továbbra is sportcélra kerüljön hasznosításra Városi Sportközpont szerves részét képező épületrész.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek tanév során történő étkeztetéséről a város saját konyha üzemeltetésével gondoskodik a PAX Hálózatfejlesztő - Gondozási Központ keretein belül. Az étkeztetés során figyelembevételre kerülnek az étkezők korosztály szerinti igényei, így más – más menü várja a bölcsődés, iskolás és az idősebb korosztályt.

A város minden évben pályázik a „Minden gyermek lakjon jól” programra, mely lehetőséget ad arra, hogy a rászorult gyermekek egyszeri meleg étkezést vegyenek igénybe nyári szünet során is.

A családsegítő szolgálat dolgozói ezen kívül – további pályázatok benyújtásával- is igyekeznek mindent megtenni annak érdekében, hogy segítsék a mélyszegénységben élőket, különösen a gyermekeket, így tartós élelmiszer segélycsomag osztására is rendszeresen sor került az elmúlt évek során.

Az ingyenes tankönyvellátást az oktatási intézmények a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítják az arra jogosultaknak.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére, hátrányos megkülönböztetésre nem került sor.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A pozitív diszkrimináció az ellátórendszerek keretein belül nem biztosított.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Általánosságban elmondható, hogy a közoktatásban jelen lévő szegregációs és szelekciós mechanizmusok korlátozzák az egyenlő hozzáférést a minőségi oktatáshoz, és tovább mélyítik a társadalmi különbségeket.

Az egyenlő bánásmód követelményének és a szegregációmentességnek, mint esélyegyenlőségi alapfeltételnek mind a településen működő intézmények, mind azok tagiskolái, feladat- ellátási helyei között, mind az intézményeken belül, az azonos évfolyamok tanulócsoportjai között érvényesülnie kell: a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya közötti különbség legfeljebb 25% lehet.

Ezen követelményeknek az oktatási intézmények településrészi tagintézményeiben, illetve a Zrínyi Ilona Általános Iskola felsős évfolyamaiban nem valósul meg. Ennek oka egyrészt, hogy a tanulói ingázást nem teszi lehetővé az egyes települések egymáshoz mért távolsága, elérhetősége, másrészt az érintett települések lakossági összetételét, harmadrészt, hogy a gyermekek az ötödik osztályba kerüléskor – igény esetén - felméri a gimnáziumi előkészítő osztály indítása miatt. Ez az osztály emelt óraszámban tanulja a magyar és a matematika tantárgyakat. Tekintettel arra, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ide kisebb számban kerülnek be, így az évfolyam tanulócsoportok közötti aránya eltolódik a többi osztály felé.

A szegregációt fokozza továbbá az is, hogy a városban egyházi fenntartású iskola is működik, amely vonatkozásában a szülők gyakorolják a szabad iskolaválasztási jogát (tanszabadság).

A szegregált intézmények tanulói létszáma, valamint a kompetencia eredményei alacsonyak.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulási mutatói az iskolában tanuló diákok általános továbbtanulási adatainál rosszabbak.

A településen nem megfelelően biztosítottak továbbá az ép értelmű, de testi, vagy érzékszervi fogyatékos gyermekek, tanulók oktatásának feltételei, mivel az épületek akadálymentesítése nem megoldott, és a speciális eszközök, hang- és fényjelzések, berendezések hiányoznak. Így inkább magántanulói státuszban vannak.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált fejlesztését felvállalja a város óvodája és iskolája is.

Az óvodapedagógusok, tanítók, tanárok felkészültek az integrációs feladatok ellátására, a megfelelő környezet biztosítására, az együttnevelésre.

A beilleszkedési, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő tanulók szűrését, fejlesztését, az iskolaérettség vizsgálatát a 2012. december 31-ig az óvoda intézményegységeként, jelenleg a tankerület intézményeként működő Nevelési Tanácsadó látja el. Az intézményben gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus és pszichológus áll a családok és gyermekek rendelkezésére. Megalakulása óta a kistérség óvodáival és iskoláival is együttműködik.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2007						
2008	292	14	350/273	3+3	359/270	0

2009	300	14	350/272	3+3	331/270	0
2010	287	14	350/272	3+3	329/270	0
2011	278	13	350/275	3+3	329/270	0
2012	286	14	350/275	3+3	339/276	0
2013	285	11	275	3	272	0
2014	281	11	275	3	283	0
2015	265	11	275	3	281	0
2016	263	10	250	3	269	0
2017	260	11	275	3	286	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvoda kihasználtsága 2009 és 2011 között egyszer sem érte el a 100%-ot, sem a társulás, sem a város viszonylatában. A férőhely kihasználtság 94% és 97% között mozgott társulási szinten, 98,9% volt városi szinten. 2012-ben bár a társulási kihasználtsági mutató 100% alatt marad, a városi már 100,7%.

2013/2014-es tanévtől – a társulás megszűnésével - 11 csoport működik tovább (Encsen 8, Abaújdevecserben 1, Fügödön 2), a kihasználtság közel 104%. Ez is azt jelzi a fenntartó felé, hogy a jelenlegi férőhelyek száma nem teszi lehetővé, hogy minden 3 éves gyermek óvodai ellátásban részesüljön.

A 2016/2017 tanévben a gyermeklétszám 10 csoport indítását tette lehetővé, mely szerencsére nem járt létszámleépítéssel, tekintettel arra, hogy nyugalmazás miatt megfelelő számban csökkent az óvónői és a dajkai létszám is.

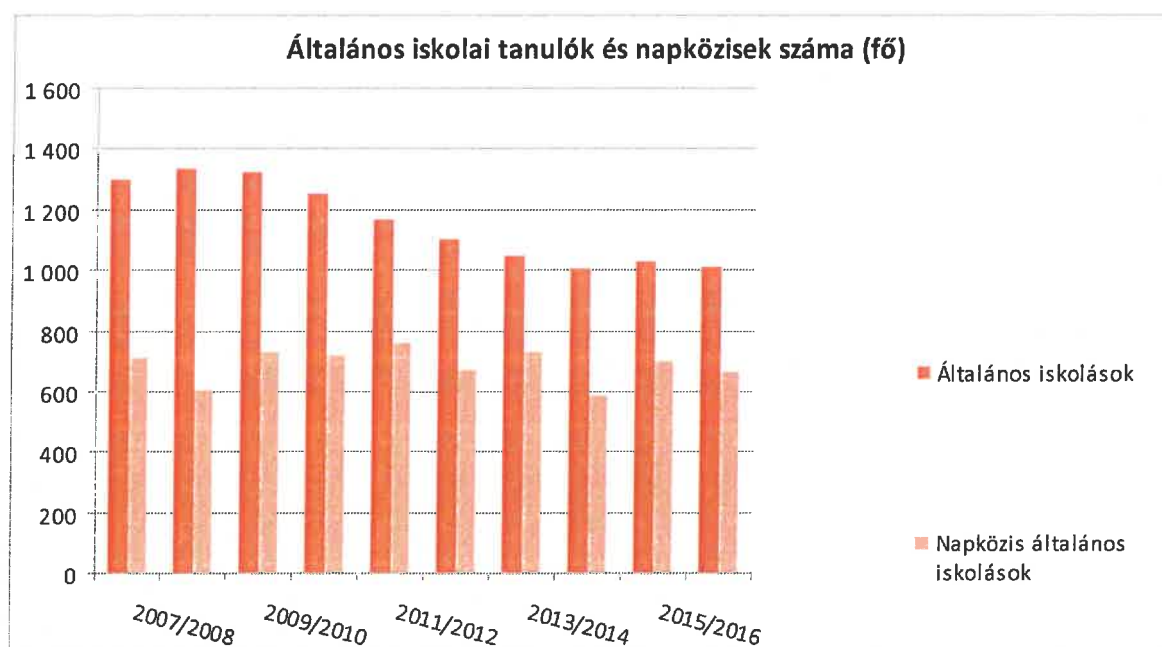
A 2016/2017 tanév újra szükségessé tette a 11. csoport indítását, melyre az előrejelzések szerint – a születési adatok alapján - hosszú távon is lesz igény, sőt a fügödi tagintézmény esetében az óvoda akár két csoporttal történő bővítése is elengedhetlenné válik.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2007/2008	620	683	1 303	716	55,0%
2008/2009	619	717	1 336	604	45,2%
2009/2010	591	733	1 324	729	55,1%

2010/2011	548	704	1 252	721	57,6%
2011/2012	532	639	1 171	762	65,1%
2012/2013	482	619	1 101	669	60,8%
2013/2014	471	575	1 046	730	69,8%
2014/2015	460	545	1 005	587	58,4%
2015/2016	469	559	1 028	701	68,2%
2016/2017	494	519	1 013	667	65,8%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

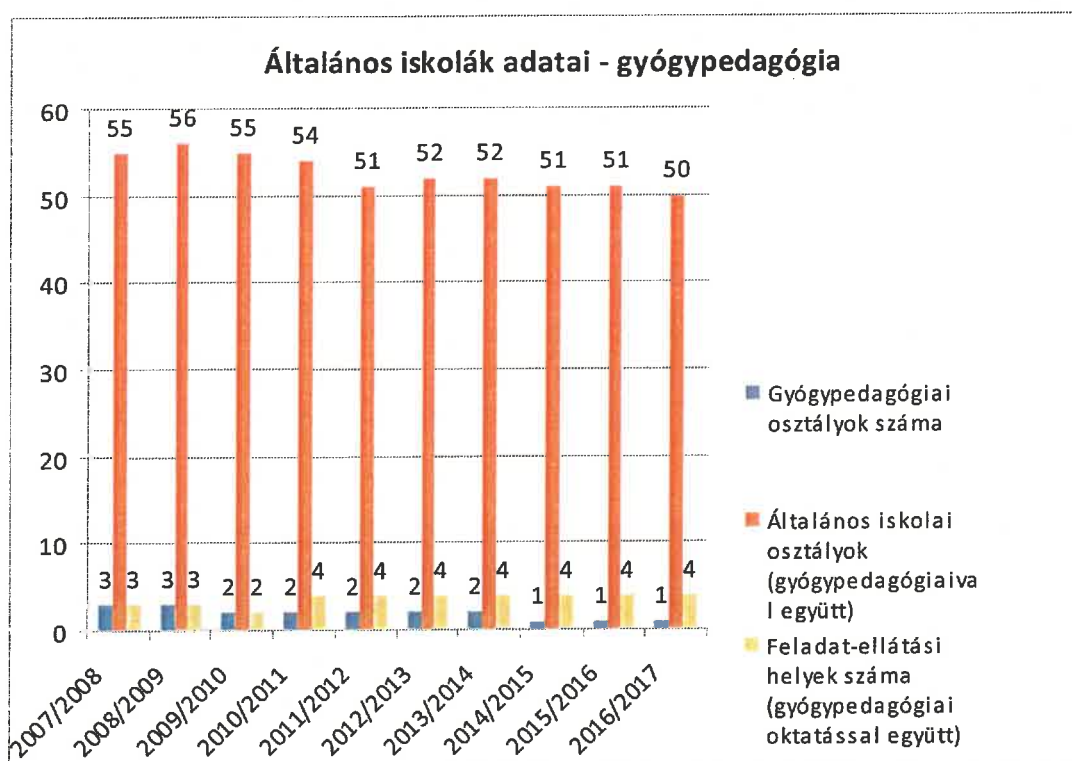

Az általános iskolás tanulók száma évről-évre csökken. A napközi ellátást igénybe vevők száma 2012/2013-as tanévre 46% alá esett. Ennek okai összetettek. Egyrészt összefügg azzal, hogy sok család esetében van olyan családtag, aki otthon tartózkodik és foglalkozhat a gyermekkel, másrészt a gyermekek délutáni elfoglaltságai nem teszik lehetővé a napközi igénybevételét (különórák, sport, versenyfelkészítők stb.).

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2007/2008	3	55	3
2008/2009	3	56	3
2009/2010	2	55	2
2010/2011	2	54	4
2011/2012	2	51	4
2012/2013	2	52	4
2013/2014	2	52	4
2014/2015	1	51	4
2015/2016	1	51	4
2016/2017	1	50	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolai osztályok száma 2010 óta jelentősen nem változott annak ellenére, hogy a gyerekszám csökken. Utóbbi egyenlőre csupán az osztályok átlagléttségének csökkenésében mutatkozik meg. Az oktatási intézmények elkötelezettek az integrált oktatás mellett, de azon sajátos nevelési igényű azon tanulók számára, akik integráltan nem oktathatóak 1-1 szegregált csoport működik mind az alsó, mind a felső tagozaton.

A 2014/2015 tanévtől a 1-4. osztályokban a SNI gyerekek integrált oktatása folyik, egy kis létszámú szegregált osztály az állami iskolában maradt meg az 5-8. osztályos gyerekek számára, akik nevelési igénye annyira eltér a normáltól, hogy elkülönített fejlesztésük indokolt.

Iskolai körzethatár

Hány körzet van a	1	db					
Iskolai körzetenkénti létszám és hh/hhh tanulók megoszlása	A körzet általános iskoláiba járó tanulók összlétszáma	A körzetbe járó hh tanulók létszáma	A körzetbe járó hh tanulók aránya a körzet tanulóihoz viszonyítva (%)	A körzetbe járó hhh tanulók létszáma	A körzetbe járó hhh tanulók aránya a körzet tanulóihoz viszonyítva (%)	A körzetbe járó hh tanulók létszáma a település hh tanulóihoz viszonyítva	A körzetbe járó hhh tanulók létszáma a település hhh tanulóihoz viszonyítva
	1113	81	8%	289	28,5%	na	na
Összesen	1113	81	8%	289	28,5%	na	na

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az iskolai körzethatár az állami iskola esetében Encs teljes közigazgatási területére kiterjed. Az egyházi iskola esetében ilyen nem került megállapításra, hiszen nem kötelezhető a tanulók fogadására.

Míg 2015-ben az állami iskola esetében a tanulók 60%-a hátrányos helyzetű és 26 % a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya, addig 2017-re a 2H tanulók számának drasztikus csökkenése egyrészt annak tudható be, hogy a közmunkaprogramok sokkal szélesebb körű foglalkoztatást biztosítanak a szülők részére, másrészt annak, hogy a jogosultsági feltételek lényegesen szigorodtak.

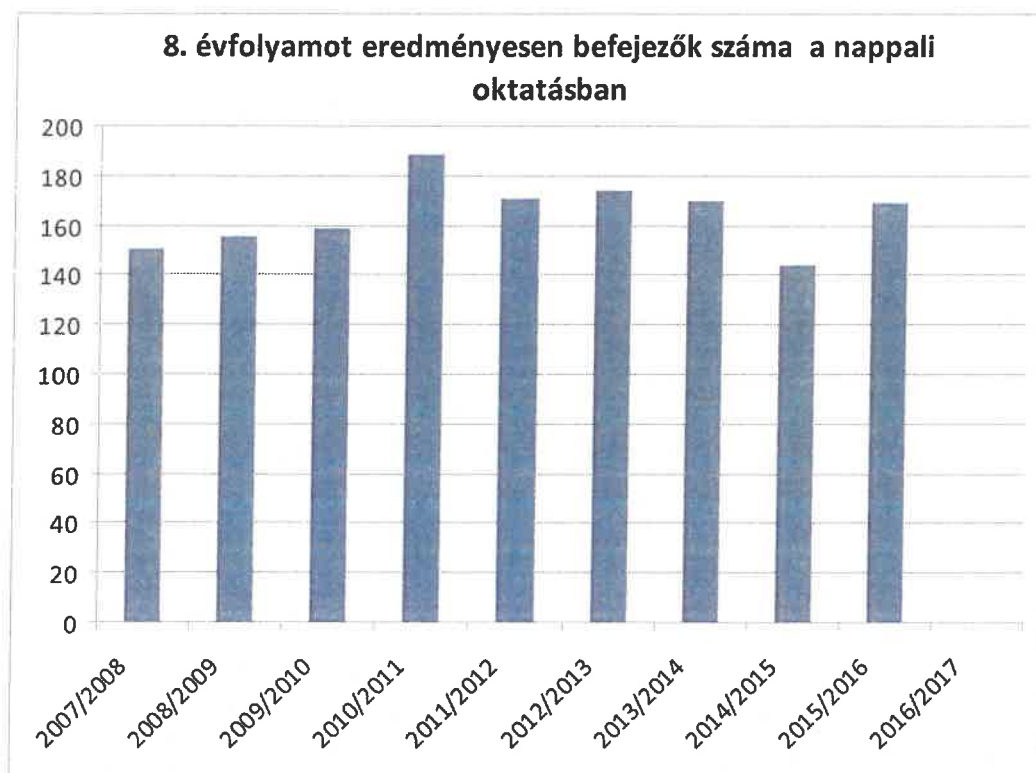
A hátrányos helyzet megállapítása már nem automatikus a védelembe vétel vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultság révén. A jogosultság fennállását a 4. pont bevezetőjében leírt feltételek együttes fennállása esetén a jegyző határozatban állapítja meg.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2007/2008	154
2008/2009	156
2009/2010	159

2010/2011	189
2011/2012	171
2012/2013	174
2013/2014	170
2014/2015	144
2015/2016	169
2016/2017	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A 8. évfolyamig eljutott tanulók elenyésző %-a nem tesz eleget – némely esetben a kötelező beiskolázási kor eléréséig sem - tanulmányi kötelezettségének.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az oktatási, nevelési intézmények esetében a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő feladatokat a Nevelési Tanácsadó látta és látja el. A Nevelési Tanácsadó 2012. december 31. napjáig az Óvoda, Egységes Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálat, Bölcsőde intézményegységeként látta el feladatait, melynek működtetését az Encsi Többcélú Kistérségi Társulás finanszírozta. 2013. január 01. napjától a Nevelési Tanácsadó a tankerületekhez tartozik és állami finanszírozás alá került.

A Nevelési Tanácsadó által a gyermekek részére helyben biztosított a gyógypedagógiai tanácsadás, a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, a nevelési tanácsadás, a logopédiai ellátás, a továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadás és a gyógytestnevelés.

A lakóhelyen történő feladatellátás időt, pénzt és energiát takarít meg a szülőknek és intézményeknek egyaránt.

A szakértői rehabilitációs bizottsági tevékenység a megyeszékhelyen érhető el.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés nincs jelen a köznevelésben, de a szegregáció a már ismertett okok miatt jelen van a Zrínyi Ilona Általános Iskola és AMI esetében mind a székhelyen, mind a tagintézményekben.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések

A városban jelenleg működő két általános iskola eredményei adatok hiányában nem összevethetőek.

A rendelkezésre álló adatok alapján az állapítható meg, hogy a gyermekek a gimnáziumi, majd az érettségire adó szakközépiskolai, végül a szakiskolai képzést részesítik előnyben. Sajnos a HH, illetve HHH tanulók legnagyobb arányban a szakiskolai képzésre jelentkeznek és közülük kerülnek ki azok is, akik nem tanulnak tovább. Utóbbi oka többnyire az, hogy már nem tankötelesek, illetve családot alapítanak.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Pozitív diszkrimináció alkalmazására nem kerül sor.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
közösségi színtér hiánya	szabadidő tartalmas eltöltése lehetőségének biztosítására alkalmas helyszín
napközbeni ellátás elérhetőségének hiánya	óvodai, bölcsődei férőhelyek bővítése
oktatási szegregáció	szegregáció szinten tartása, lehetőség szerinti csökkentése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest.

A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet, ami a rendelkezésre álló potenciálok parlagon hagyásával egyenértékű.

A nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek – a látszattal és a gyakran hangoztatott ideológiákkal szemben – nem lelki, nem is biológiai alapokon nyugszanak elsősorban, hanem politikai, hatalmi, gazdasági természetűek van.

A problémák megoldásához figyelniük kell és tekintettel kell lenniük a férfiak és nők eltérő helyzetére és szükségletére, és észre kell venniük speciális, éppen nemük miatt rájuk jellemző problémáikat.

A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Ahogy elvárásnak számít, hogy a családban a gyerekek körüli munkákat nagyjából a nők (anyák) végzik, akkor is, ha ezek a tevékenységek épp semmilyen biológiai funkcióhoz (szoptatás) nem köthetők, úgy a gyermekgondozás, nevelés, oktatás társadalmiasított feladatait, a kisdol- és gyermekgondozást (bölcsőde, óvoda), a nevelést-oktatást (iskola) is inkább – és az évtizedek során mindinkább – nők látják el.

A férfiak ezeken a területeken csak másodlagos, mellékes szerepet töltenek be – kivéve persze egy-egy még e körben is adódó vezető pozíciót (pl. iskolaigazgatók).

A foglalkozási, a tevékenységi és a családi szerepmegosztást horizontális szegregációnak hívjuk.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők gazdasági függése, kiszolgáltatottsága: egyszerre oka és következménye a munkaerőpiaci esélyegyenlőtlenségnek.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők és a férfiak már a pályaválasztáskor, s azután a munkaerőpiacon még inkább határozottan elkülönülnek egymástól. A foglalkozási szegregáció oka és következménye egyszerre a nemek

közötti bérszakadéknak, a foglalkozások presztízisében megjelenő lényeges különbségnek. Hozzájárul továbbá a sztereotípiákhoz: elősegíti, hogy úgy tűnjék fel, mintha valami biológiai ok miatt válnának ennyire külön a férfiak és a nők által ellátható feladatok.

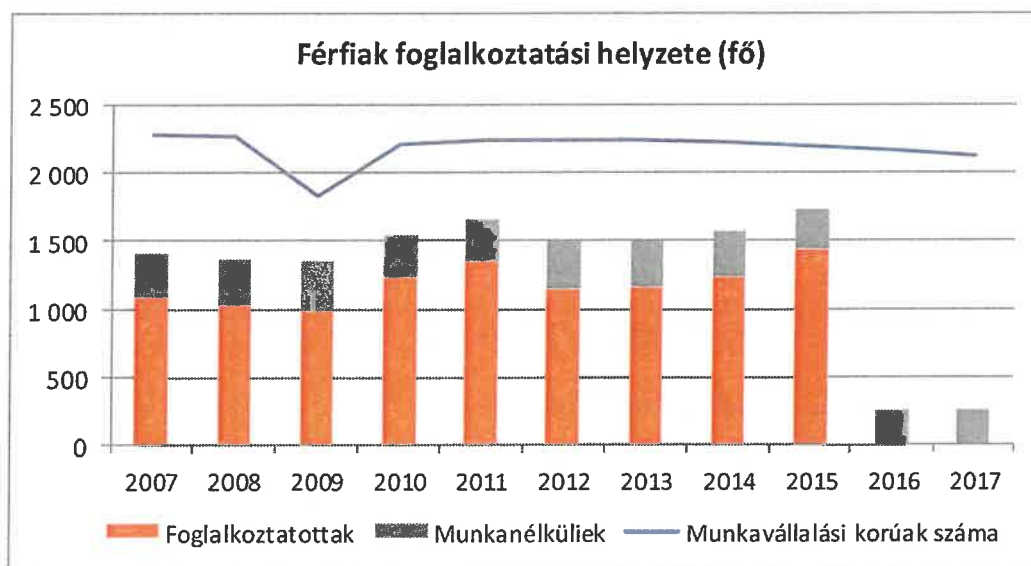
A városban található nőket is foglalkoztató munkahelyek elsősorban a közszférában és a szolgáltatási szektorban vannak.

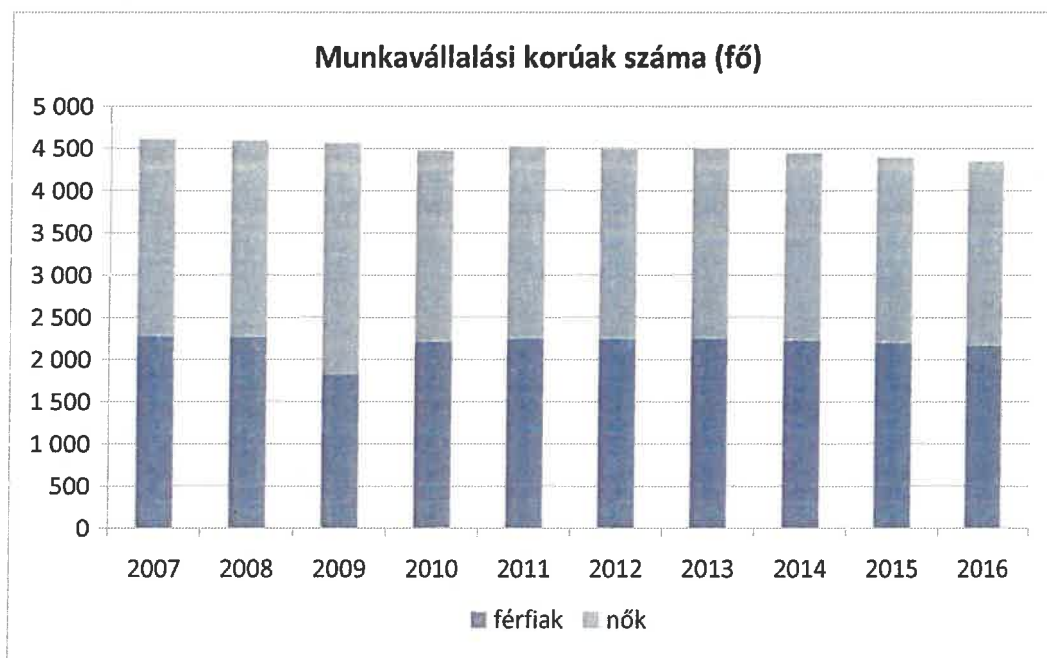
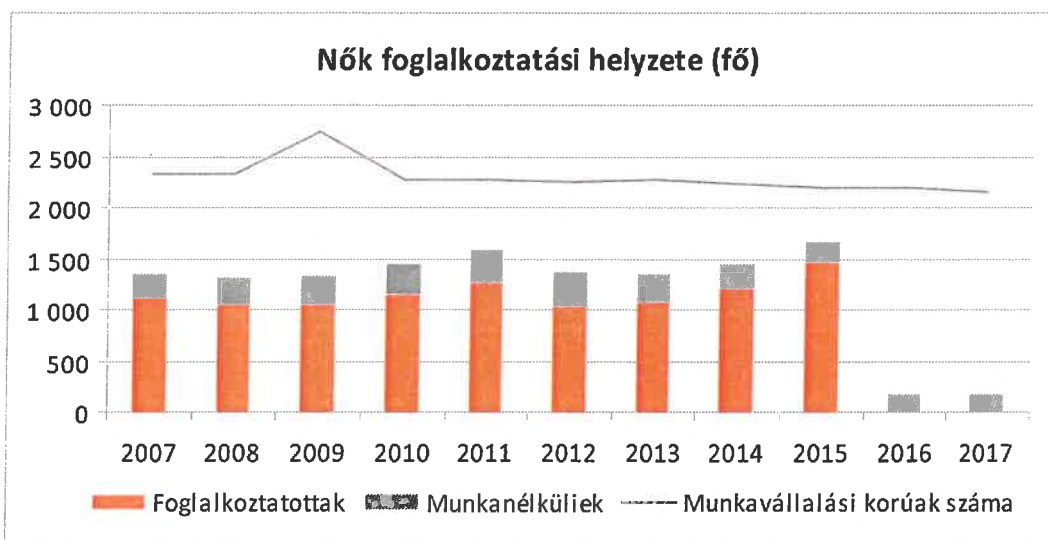
A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli nők főbb adatai nem állnak teljeskörűen rendelkezésre

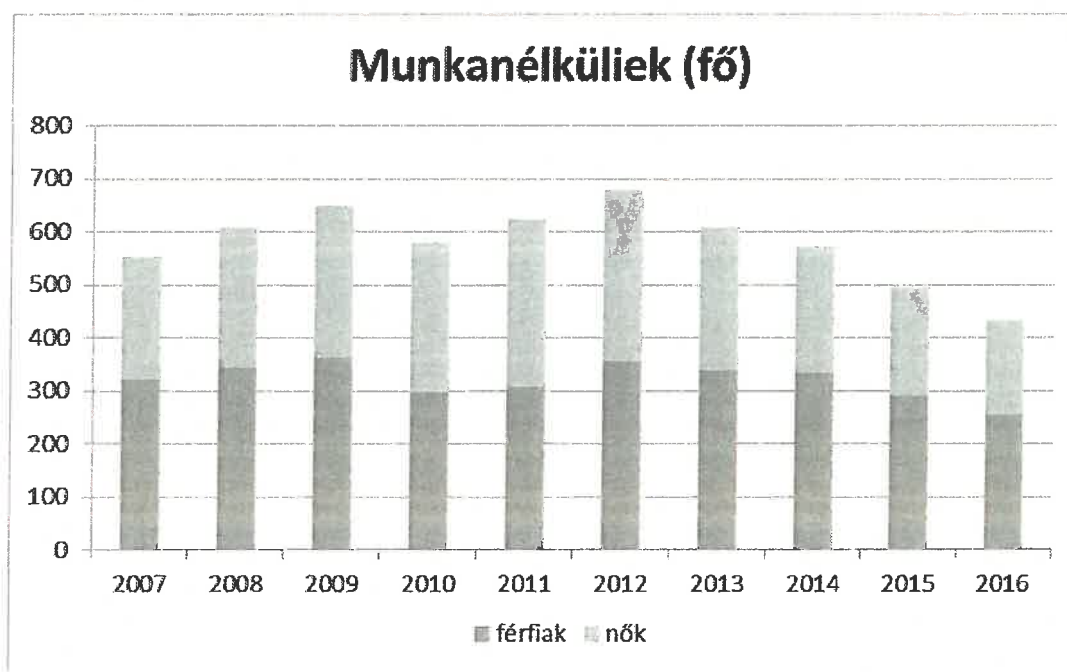
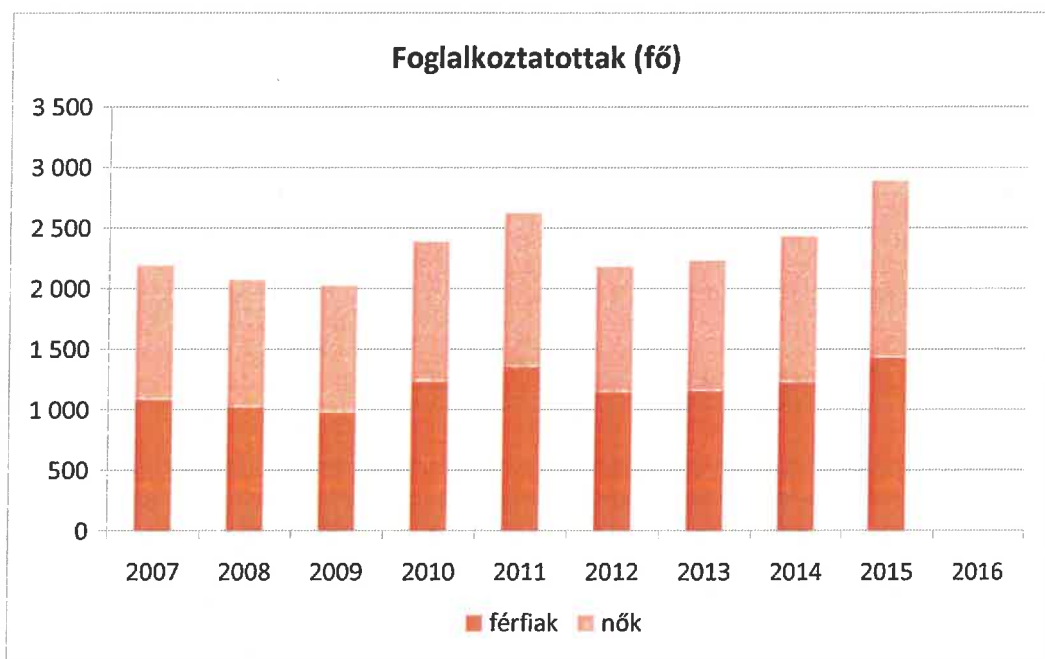
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2007	2 279	2 338	1 089	1 111	321	233
2008	2 270	2 332	1 027	1 054	344	265
2009	1 826	2 746	983	1 051	364	286
2010	2 210	2 276	1 238	1 160	298	282
2011	2 247	2 284	1 356	1 276	308	316
2012	2 244	2 257	1 147	1 044	356	322
2013	2 249	2 265	1 160	1 081	338	271
2014	2 225	2 229	1 230	1 211	334	238
2015	2 197	2 202	1 435	1 465	290	205
2016	2 166	2 189	na	na	254	178
2017	2 132	2 149	na	na	256	170

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A foglalkoztatási adatokat áttekintve láthatjuk, míg a munkavállalási korúak száma alig mozog, addig a foglalkoztatottak száma mozog. Itt is megmutatkozik az a megállapítás, mely szerint a férfiak voltak a gazdasági világválság vesztesei, foglalkoztatásuk csökkent. A nemek közötti foglalkoztatási különbségek jól megfigyelhetők. A férfiak esetében az átlagos munkavállalási korúak száma a 2007-2015.évi időszakot tekintve 2194 fő/év, a nők esetében 2325 fő/év. A foglalkoztatottak átlagos létszáma ugyanezen időszakban a férfiaknál 1185 fő/év, a nőknél 1161 fő/év. A munkanélküliek átlagos száma a férfiak esetében 328 fő/év, a nők esetében 269 fő/év. Bár a foglalkoztatottak száma a két nem viszonylatában viszonylag kiegyenlített, a munkavállalási korúak számának különbsége miatt azonban a férfiak vannak kedvezőbb helyzetben. Míg a férfiak esetében az átlag foglalkoztatási arány 54%, addig a nőknél ez mindössze 49,9%.

A nők munkavállalásának – a kivívott egyenjogúság ellenére - még mindig akadálya a családban betöltött szerep. A várandós és kisgyermekes anyák kevésbé alkalmas munkaerőnek minősülnek. A munkáltatók félnek a sok távollét lehetőségétől (beteg gyermek, idős hozzátartozó ápolása stb.).

A munkavállalási korúak és a foglalkoztatottak és munkanélküliek számát tekintve láthatjuk, hogy a férfiak esetében a munkavállalási korúak átlagosan 31%-a, a nők esetében pedig átlagosan 38,5% nem szerepel sem a foglalkoztatottak, sem a munkanélküliek csoportjában. Ezen személyek egy része egyéb szociális ellátásokat kap, egy részük pedig ellátás nélküli.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nemi szegregáció a foglalkoztatást segítő és képzési programokon, sőt a közoktatásban, szakképzésben, felsőoktatásban is jelen van mind a jelentkezők, mind az oktatók vonatkozásában. Az oktatók eloszlása a szakterületek, ill. vezetői szintek között merev nemi sztereotípiákat követ. Sőt a gyerekek, diákok részvétele egyes szakkörökön, különórákon, tanulmányi versenyeken, továbbtanulást előkészítő tanfolyamokon, felvételi jelentkezéskor is hasonlóképpen alakul.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsonyan iskolázott népesség adatait (3.2.5.tábla) áttekintve látható, hogy míg a legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők esetében a nők és férfiak aránya közel kiegyenlített, addig az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők esetében ez az arány közelít az 2:1. A munkanélküli adatokat áttekintve azonban újra csak az látszik, hogy a férfiak és nők aránya kiegyenlítődik. Ez egyrészt abból ered, hogy a nők a gyermekszülés és nevelés, ápolásra szoruló beteg családtagjaik révén ellátásokhoz jutnak (gyes, gyed, anyasági támogatás, ápolási díj), másrészt abból, hogy segédmunkásként, betanított munkásként nagyobb az elhelyezkedési lehetőségük a városban (zöldterület fenntartás, kertészet, takarítás, varrás stb.).

Tehát az alacsony iskolai végzettségű nők a férfiakhoz képest nem szenvednek hátrányt, de természetesen a magasabb végzettségű nők elhelyezkedési esélyei sokkal jobbak.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők és férfiak foglalkozási (horizontális) szegregációja, és az ún. „üvegplafon” (a vertikális szegregáció) az egyenlőtlen bérezést és általában a javakhoz, kompetenciákhoz és lehetőségekhez való egyenlőtlen hozzáférést eredményezi. A nők jellegzetesen az alacsonyabb fizetésű munkakörökbe szorulnak, illetve sok esetben ugyanazon munkáért sem kapják meg ugyanazon bért, mint a férfiak.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. Mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket, sőt, magukat a dolgozó vagy nem dolgozó férfiakat is, sokkal érzékenyebbek a munkahely távolságára, a megkövetelt fegyelemre stb.

A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) ki vannak szolgáltatva. Az óvodai életkor betöltése előtt, nagyon sok anyuka szeretne visszatérni a munka világába a, ezért a bölcsődei elhelyezés lehetősége nagyon fontos.

Településenként azonban eddig csak ott volt kötelező a bölcsőde nyitása, ahol a lakosság száma elérte a tízezer főt.

A nők munkavállalását segítő Encs Város Önkormányzata önként vállalt feladatként is működtette bölcsődei, illetve családi napközis csoportjait, ennek pénzügyi terheit felvállalva.

A bölcsődei ellátás biztosítása a jövőben azonban kötelező feladattá válik.

A gyermekek védelméről és a gyámmügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94.§. (3a) bekezdése a 10 ezer fő alatti önkormányzatok számára is bölcsődei ellátás biztosítási kötelezettséget ír elő abban az esetben, ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település – jogszabályban meghatározottak szerint megállapított – 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt. A települési önkormányzat gondoskodhat a gyermekek bölcsődei ellátásáról a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatások bármelyik formájának biztosításával, önállóan, társulásban vagy ellátási szerződés útján. A települési önkormányzatnak 2018. december 31-éig kell eleget tennie ezen kötelezésnek.

A gyermekek elhelyezésére szolgáló férőhelyek száma az elmúlt időszakban elegendőnek mutatkozott, a demográfiai adatok szerint már a közeljövőben bővítése szükséges, melynek megoldása érdekében az önkormányzatnak mindent meg kell tennie. Ez a probléma az óvoda függődi tagintézménye esetében már az idén jelentkezett és végleges megoldásra vár.

A gyermekintézmények esetében az intézményvezetők a reggeli, illetve a délutáni gyűjtőcsoport alkalmazásával igyekeznek segíteni a szülőket abban, hogy a munkakezdés előtt, illetve után legyen elegendő idejük a gyermekek korai elhelyezésére, illetve későbbi elvitelére. A gyakorlat azt mutatja, hogy a kisgyermekes nők a beszoktató évben a gyermekre való tekintettel nem szeretik ezt a szolgáltatást igénybe venni. Mindent megtesznek annak érdekében, hogy a gyermek a megszokott csoportba kezdjen és onnan kerüljön elvitelre.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A nők és férfiak politikai, gazdasági, valamint magánéletbeli egyenlősége szempontjából fontos, hogy a nők terveik, igényeik, képességeik ismeretében dönthessenek arról, hogy hány gyermeket akarnak szülni, mikor, s egymáshoz képest milyen időközökben. Ezeknek a tájékozott, felelős döntéseknek a hiányában sérült reprodukciós jogokról beszélünk.

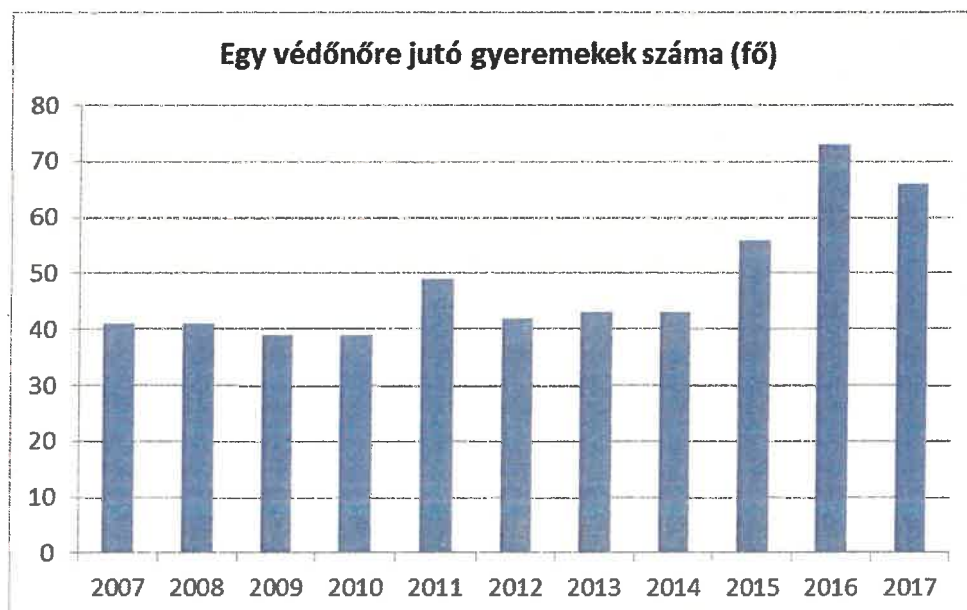
A nők – a családdal, gyermekneveléssel kapcsolatos egyoldalú terhelés miatt – munkavállalói karrierjük során hátrányt szenvednek, kevésbé alkalmas munkaerőnek minősülnek. A várandós és kisgyermekes anyák kizorulása figyelhető meg a munkahelyekről.

Több esetben előfordul fiatalkorú, még iskolában tanuló lányokkal, hogy gyermeket szülnek és kimaradnak az iskolából. A korai terhességek koraszüléshez, kis súlyú, éretlen, sérült újszülöttek születéséhez vezethetnek. A megelőzés felvilágosító munkával érhető el.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2007	7	284	41
2008	7	287	41
2009	7	273	39
2010	7	274	39
2011	5	247	49
2012	6	254	42
2013	6	260	43
2014	6	260	43
2015	5	279	56
2016	4	290	73
2017	5	329	66

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

A családtervezésben és az anya- és gyermekgondozás területén szakképzett védőnők segítik a város lakosságát. A település 5 védőnői körzetre van osztva. Az álláshelyek betöltöttek. A gyermekszámok lényegesen nem változtak az elmúlt években.

A gyermekek száma 2013-tól újra növekedési tendenciát mutat. 2017-ben 53%-kal több gyermek született, mint 2013-ban. Sajnos azonban ez az adat csak önmagában mutat szépen, mert a halálozások száma a településen a születések számát jóval meghaladja, a város népessége folyamatosan csökken.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A diszkrimináció eszközrendszerének egyik – legfontosabb, leghatásosabb – eleme a nők elleni erőszak.

Az erőszak maga is rendszer: a nőket a társadalom szinte minden színterén éri, s szinte minden nőt ilyen vagy olyan formában elér, életében többször is.

Az erőszak oly gyakori és szisztematikus jelenség, s oly fontos szerepet játszik a nők hátrányos helyzetének fenntartásában, hogy szembe kell néznünk a ténnyel: a nők elleni erőszak rendszere biztosítja a férfiak nőkhez képest előnyös társadalmi helyzetét. Azok a férfiak is részesülnek a más férfiak által az évszázadok során kiharcolt előnyökből, akik soha nem alkalmaznának erőszakot, s azokat a nőket is érik hátrányok, akik ellen történetesen még senki nem vetette be az erőszak fegyverét.

A nők elleni erőszak a férfiak és nők közötti egyenlőtlen hatalommegosztás fennmaradásának záloga.

A nők elleni erőszak rendszere, a magánszférától a közösségi terekig több szinten és többféle elemből épül össze, közülük nem is mindegyik esetében nyilvánvaló – még az erőszak közvetlen kárvallottjai számára sem – hogy erőszakról van szó. Főbb típusai: a párkapcsolati erőszak, az utcai, közterületi erőszak, a munkahelyi erőszak vagy szexuális zaklatás, a média erőszak, a prostitúció és az emberkereskedelem.

A nők elleni kapcsolati erőszakot – hibásan – többnyire családon belüli erőszak néven szokták emlegetni, ami azonban pontatlan elnevezés. Az az erőszak, amely nagy arányban sújtja a nőket (nemzetközi kutatások szerint akár 10%-ukat is) tipikusan (volt) férjüktől, (volt) élettársuktól, (volt) barátjuktól, alkalmi férfi-ismerősüktől éri őket. Előfordul természetesen a nővérét bántalmazó fivér, a lányát bántalmazó apa (nagyapa), az anyját bántalmazó fiú is, és sógorok, unokatestvérek, egyebek is gyakran feljogosítva érzik magukat a környezetükben élő nők, lányok bántalmazására. A kapcsolati erőszak kifejezést azért tartjuk jobbnak, mint a családon belüli erőszakot, mert ráirányítja a figyelmünket arra, hogy számításba kell vennünk a családi kapcsolaton kívüli kapcsolatokat (udvarló, volt társ) is.

A nők elleni kapcsolati erőszak áldozatainak ellátása sajátos feladat elé állítja a szakembereket, ugyanis az ügyfél helyzete is sajátos. A nők elleni (kapcsolati) erőszak különös helyzetbe hozza a sértetteket: más bűncselekmények tipikus áldozataihoz képest ők jobban függenek az elkövetőtől, kevésbé képesek átlátni, milyen helyzetben vannak, elszigeteltebbek, gyengébb a társadalmi támogatottságuk, és rosszabb az érdekérvényesítő képességük. A nők elleni erőszak áldozatainak szakszerű ellátása megköveteli a különféle (egészségügyi, szociális, igazságszolgáltatási stb.) szakemberek át- és továbbképzését annak érdekében, hogy ismereteik kiterjedjenek a nők elleni erőszak társadalmi, politikai, gazdasági, szociális és lélektani összefüggéseire is.

A gyerekeket már az óvodában lehet erőszak-felismerésre tanítani, és tudtukra adni, hová fordulhatnak segítségért. Az erőszak természetéről, ártalmairól, az erőszakmentes szexről, párkapcsolatról és kommunikációról már általános iskolában oktatni lehet (kellene) a gyerekeket. Ha szórványosan is, de már vannak programok a kortárs- erőszakkal, illetve a családon belül a gyermekekre irányuló erőszakkal kapcsolatban, de még nem nevelik a gyerekeket a párkapcsolati erőszak felismerésére és kivédésére, holott nagy szükségük lenne rá.

A nők (és a gyermekek) elleni szexuális erőszak döntő hányada- melynek a nemi erőszak-esetek a részhalmozát képezik - családi, ismeretségi kapcsolatokon belül történik, ennek egy része belenyúlik az előző rovatban tárgyaltakba (partnerkapcsolati erőszak). A nők (és gyermekek) azonban nem csak a partnerkapcsolatban (házasság, élettársi viszony, udvarlás, alkalmi kapcsolat – ill. ezek megszakításakor megtorlásként) szenvednek el szexuális erőszakot, hanem idegenektől, közterületeken, szolgáltató- és munkahelyen is. A szexuális erőszak ellen abban az esetben is meg kell tenni a legfontosabb megelőző és védő intézkedéseket, amikor ez a jelenség egyébként nem látszik túl elterjedtnek.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A városban ilyen szolgáltatások nem elérhetőek.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Ahogy a feladatkörök megosztásában, úgy a betöltött pozíciók elosztásában is éles különbségeket találunk nemek szerint.

Felső vezetők –különösen a politikai életben –általában férfiak. Azt az áthatolhatatlan akadályt, amely a nők és az érvényesülés különféle lehetőségei közé áll, köznyelven „üvegplafonnak” nevezzük. A jelenség hivatalos neve: vertikális szegregáció.

A városi önkormányzat képviselő-testületében a polgármester és nyolc képviselő között mindösszesen két nő van. Az önkormányzati fenntartású intézmények esetében az intézményvezetői feladatok - a Városi Művelődési Központ és Könyvtár kivételével – azonban női kézben vannak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémák nem jellemzők, ezért az önkormányzat tervei között nem szerepel ilyen irányú intézkedés, kezdeményezés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
családi és munkahelyi feladatokkal való túlterheltség	rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások bevezetése
anyagi kiszolgáltatottság, bérszakadék	bérek kiegyenlítése
gyermekelhelyezés nehézségei	több óvodai és bölcsődei férőhely létesítése
nemi sztereotípiák vezetői szinten	nők elismerése a közéletben

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A város népességének összetételében az idős korúak aránya, - az országos átlagnak megfelelően emelkedő tendenciát mutat. A nyugdíjban részesülők között igen magas az egyszemélyes háztartások száma. A lakosság összlétszámát viszonyítva elfogadhatónak mondható az időskorúak szociális segítése. A településen kettő bentlakásos Idősek Otthona is működik, melyek közül a városi fenntartásban álló szociális étkeztetést és házi segítségnyújtást is biztosít.

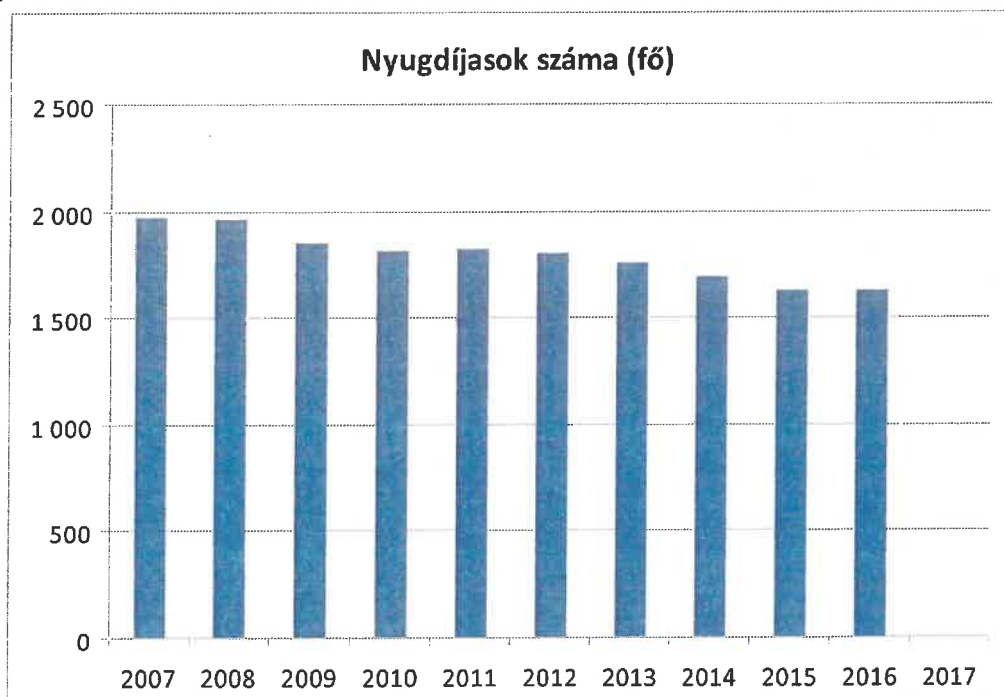
Az időskorúak társadalmi kapcsolatainak céljából három civil szervezet működik a városban, az Évgyűrűk Nyugdíjas Klub, a Fügödi Nyugdíjas Klub, valamint az Abaújdevecseri Nyugdíjas Klub. Mindhárom szervezet gondoskodik az idősök – elsősorban a szociokulturális jellegű - életkörülményeinek javításáról, melyhez az önkormányzat pénzügyi támogatást is nyújt.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2007	829	1 147	1 976
2008	818	1 151	1 969
2009	789	1 069	1 858
2010	781	1 038	1 819
2011	791	1 042	1 833
2012	758	1 054	1 812
2013	731	1 028	1 759
2014	694	1 002	1 696
2015	657	978	1 635
2016	644	988	1 632

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A város lakossága, mint korábban megállapítottuk demográfiai szempontból fiatalos szerkezetű.

A lakónépesség 29%-a részesül nyugdíjban, illetve nyugdíjszerű ellátásban. A nyugellátásban részesülők 57%-a nő. Ez abból adódik, hogy a nők átlagéletkora – az országos tendenciának megfelelően - magasabb, mint a férfiaké.

A nyugdíjban, illetve nyugdíjszerű ellátásban részesülőknek közel fele (átlagosan 48,5%-a) 64 év alatti személy. Ez az arány meglehetősen magas.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A munkanélküliségi ráta a térségben meghaladja az országos átlagot. A magas munkanélküli adatok kedvezőtlenek az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának előmozdítására.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az önkormányzati intézményekben nyugdíjas korúak továbbfoglalkoztatása igen ritka. Az új jogszabályi rendelkezések értelmében, a közszférában erre igen korlátozottak a lehetőségek. Az oktatási intézmények esetében, illetve az egészségügyben fordulhat elő, hogy a szakos ellátottság, illetve az egészségügyi ellátás folyamatosságának biztosítása érdekében egy-egy pedagógus, orvos, ápolónő a nyugellátása mellett is továbbfoglalkoztatásra kerül.

A városban az idősek élethosszig tartó tanulását segítő, illetve foglalkoztatásukat támogató program egy indul, amely az internetezés világába segített eligazodni a résztvevőknek.

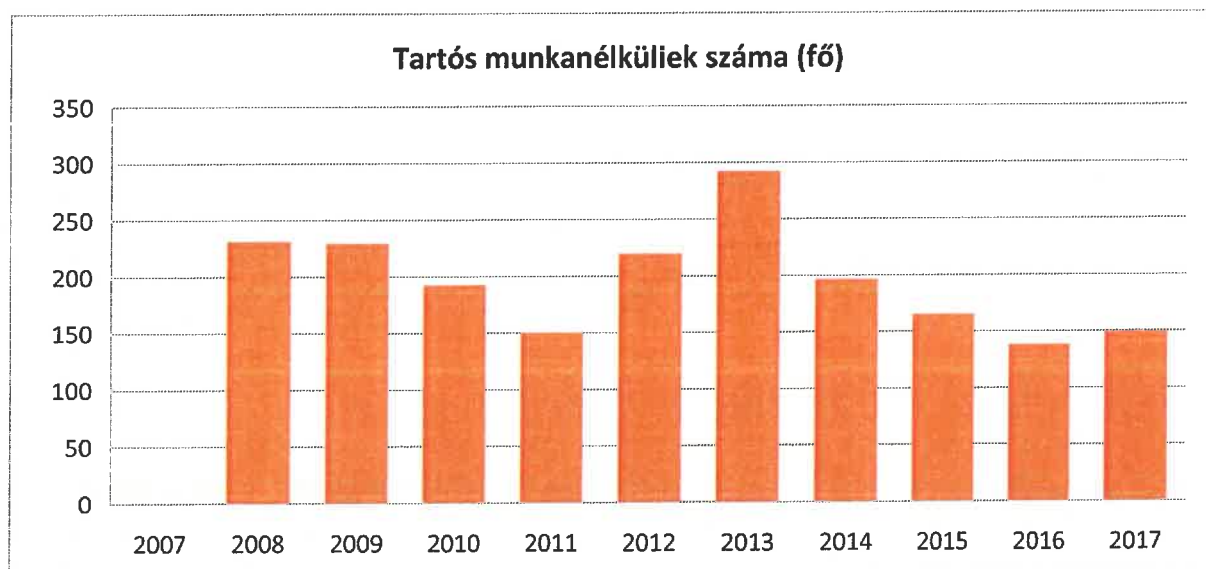
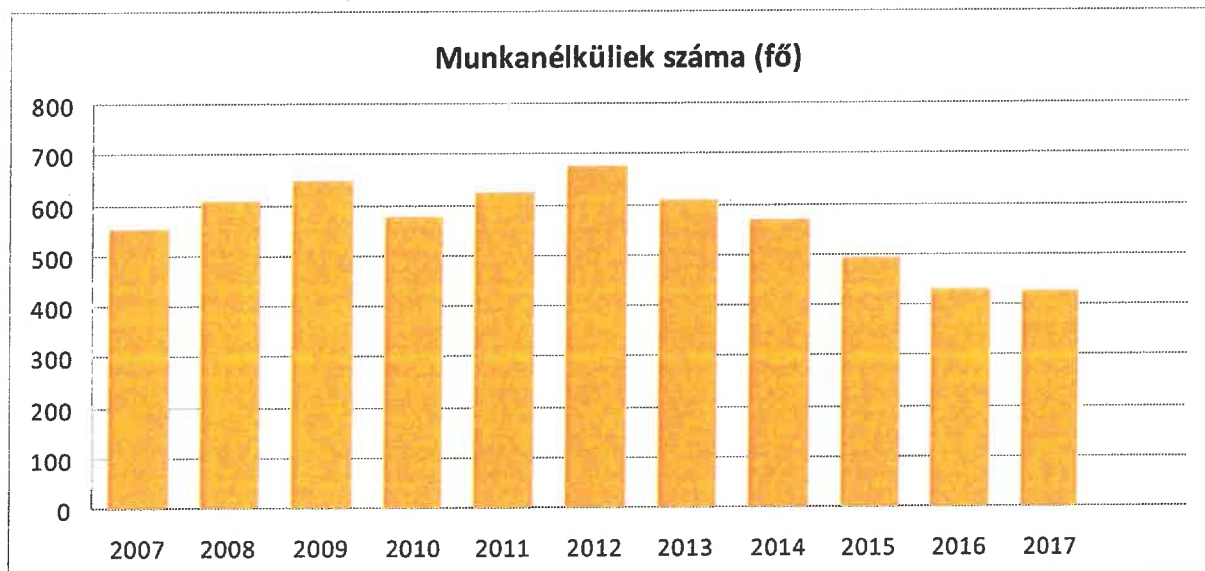
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2007	554	25	5%	na	na	0%
2008	609	28	5%	232	na	0%
2009	649	23	4%	230	na	0%
2010	580	29	5%	193	na	0%
2011	625	40	6%	151	na	0%
2012	677	56	8%	220	na	0%
2013	609	56	9%	293	na	0%
2014	572	58	10%	197		0%

2015	495	65	13%	166		0%
2016	432	56	13%	139		0%
2017	426	50	12%	150		0%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Hátrányos megkülönböztetésre nem kerül sor foglalkoztatási területen kor alapján.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés az idősek számára biztosított. Encs a térség közlekedési csomópontja.

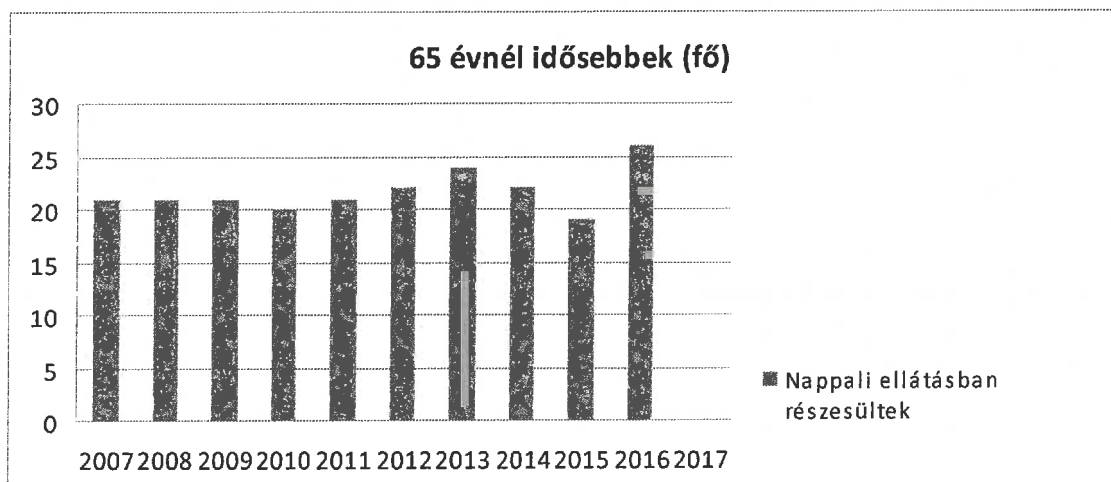
a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

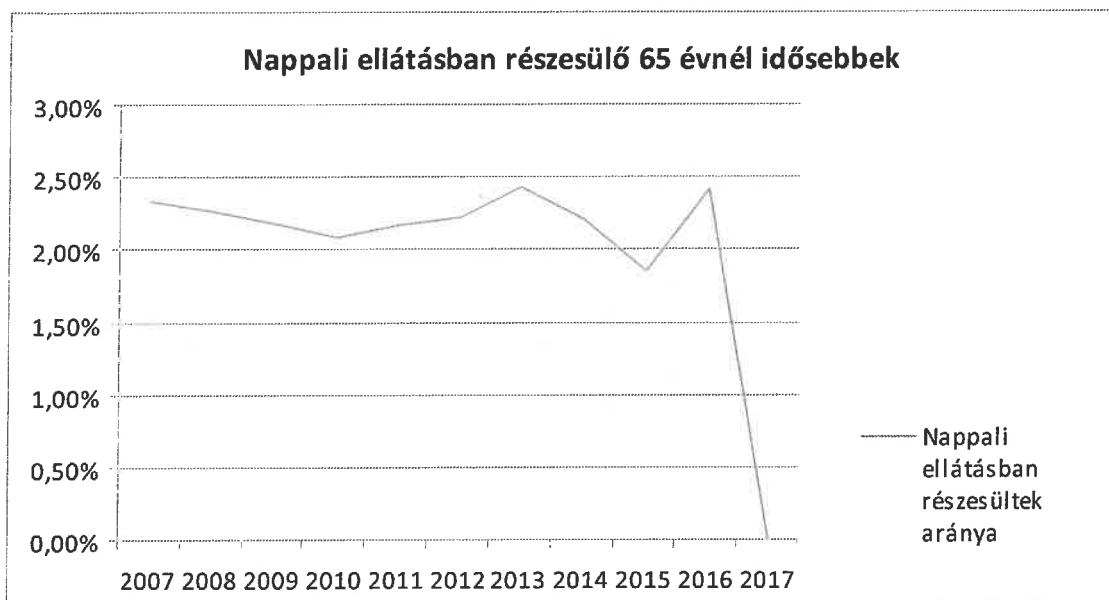
Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított, a helyben elérhető szakrendelések száma nagy. A kórházi szolgáltatások igénybevételére a közeli kisvárosban, Szikszón, illetve a megyeszékhelyen van a legközelebbi lehetőség.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2007	900	21	2,33%
2008	925	21	2,27%
2009	959	21	2,19%
2010	961	20	2,08%
2011	967	21	2,17%
2012	989	22	2,22%
2013	986	24	2,43%
2014	994	22	2,21%
2015	1 026	19	1,85%
2016	1 073	26	2,42%
2017			

Forrás: TelR, KSH Tstar

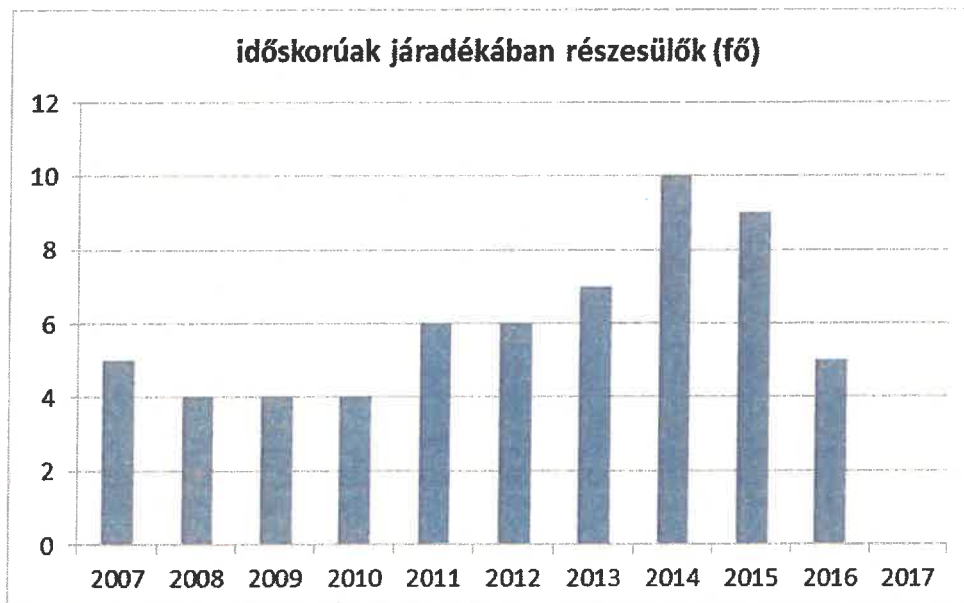

A 64 év feletti népesség alig 2%-a veszi igénybe a nappali ellátást. Ez egyrészt abból adódik, hogy a 64 év feletti lakosság többsége olyan hölgy, akik önmaguk ellátására képesek és a társaságot a szomszédokban meglik, másrészt abból, hogy a városban jól működő házi gondozói szolgálat van, illetve a jelzőrendszeres házi gondozás is elérhető.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2007	5
2008	4
2009	4
2010	4
2011	6
2012	6
2013	7
2014	10
2015	9
2016	5
2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. Encs esetében ezen jogosultak aránya nem éri el a nyugdíjkorú lakosság 1%-át sem.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2007	1	47 501	0	1
2008	1	104 076	0	1
2009	1	38 424	0	1
2010	1	38 569	0	1
2011	1	38 843	0	1
2012	1	39 378	0	1
2013	1	39 523	0	1
2014	1	38 584	0	1
2015	1	38 920	0	1
2016	1	38 525	0	1
2017	1			

Forrás: TEIR

Az idős emberek kulturális és közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított. A város szépkorú lakossága nagy érdeklődéssel van jelen a város kulturális rendezvényein, sőt maguk is aktív részesei annak. Minden évben rendszeresen részt vesznek a nyugdíjasok számára

rendezett szavaló és prózamondó versenyeken, ahol megyei szinten is rendszeresen szép eredményeket érnek el.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősök informatikai jártasságáról nem állnak rendelkezésre adatok, így azt sem lehet megbecsülni, hogy mennyire tudnak élni az info-kommunikációs lehetőségekkel.

Az Idősügyi Infokommunikációs Modellprogram hátrányos helyzetű térségekre történő kiterjesztéséről szóló 1056/2017. (II.7.) számú Kormányhatározat alapján Encs is részt vesz a Segítő Kezek Infokommunikációs Program végrehajtásában.

A program a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium keretében Jeneiné dr. Rubovszky Csilla miniszteri biztos irányítás alatt 63 települési központban 2017. március 1.- 2018. február 28. időszakban kerül lebonyolításra.

A költségeket országos közfoglalkoztatás keretében a budapesti Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. (Budapest) biztosítja.

Az országos program célja az idősök életminőségének javítása, a családtagok idősgondozásból eredő terheinek csökkentése, munkavállalásuk elősegítése, a szociális és egészségügyi ellátórendszer tehermentesítése.

További program elem a már működő jelzőrendszeres házi segítségnyújtás korszerűsítése és bővítése, mely során állapotmérő és vészjelző karperecek kerülnek kihelyezésre az idősökhöz.

A program keretében a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. szervezésében a városban és a hozzá csatlakozó 5 településen (Gibárt, Boldogkőváralja, Méra, Garadna, Abaújszántó) 105 számítógép kerül kiosztásra az 65 évesnél idősebb lakosság körében internet eléréssel, melyhez kapcsolódóan informatikai ismereteket átadó, számítógéphasználatot segítő oktatásra is sor kerül.

A résztvevők kiválasztása előzetes kérdőíves lekérdezés alapján, önkéntes válaszadással történt.

A segítő munkatársak - 21 fő munkavállaló (1 munkavezető, 16 időslátogató diszpécser, 4 informatikus) vesz részt a programban - a helyi szinten működő, encsi és boldogkőváraljai diszpécserközpontokból tartanak majd kapcsolatot a résztvevő idősökkel, valamint az infokommunikációs tudás elsajátításáért is ők felelnek.

A programra jelentkezők száma a kapott keretszámot jóval meghaladta. Az önkormányzat keresi annak lehetőségét, hogy a kapacitás hiányában kimaradók mielőbb hasonló lehetőséghez jussanak.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A városban és a településrészekben is működik nyugdíjas klub. A klubba azokat az idős polgárokat várják, akik társaságra és programokra vágynak.

A szociális ellátások között biztosított az önálló életvitelre még képes idősök számára a nappali ellátás, a házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Az idősök klubja sok színes programmal várja az érdeklődőket.

A klub a hajléktalan és elsősorban a saját otthonában élő, egészségi állapotuk, vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló személyek részére nyújt segítséget.

Az idős emberek számára a legfontosabb az izoláció, az elmagányosodás elkerülése, az önbecsülés megőrzése, a testi-lelki harmónia megteremtése.

A Gondozási Központ, mint integrált intézmény az idősek otthona lakói és az idősek klubja tagjai számára közösen szervezi programjait, rendezvényeit.

Az idősek klubjában eddig nem jellemző módon nem csak gondozási, ápolási munkát kell végezni a gondozónőnek. Egyre gyakrabban fordul elő, hogy olyan idős emberek veszik igénybe a szolgáltatást, akik idősotthoni elhelyezésre várnak, ez egyértelműen vonja maga után a négy órás gondozási szükségletet. A megnövekedett feladat a gondozónő feladatát megváltoztatja, nemcsak társas kapcsolatokra, alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére kerül sor.

A kirándulásokon részt vesznek a mozgásukban korlátozott, fogyatékkal élő ellátottak is.

Az időseink számára nagyon fontos a vallás gyakorlása, a hit nagymértékben segíti őket a nehézségek elviselésében.

Fontos számukra, hogy érezzék a törődést, az odafigyelést, csökkent képességeik ellenére is a színes programokon élményekkel gazdagodhassanak.

A Központ helyi adottságai miatt - mivel a két szolgáltatás egy épületben van – az állami, és egyházi ünnepeinket is közösen szervezik a klubtagoknak és az otthon lakóinak. Aki ma még a nappali ellátást veszi igénybe, később sok esetben az idősek otthonába költözik. Így könnyebben tudnak beilleszkedni, el tudják fogadni az ismerős környezetet.

Rendezvényeik: Újévi köszöntések, Farsang, Nőnap, 1848-49-es forradalom és szabadságharc, Húsvét, Anyák napja, szalonasütés és kerti parti, kirándulás, Új kenyér ünnepe, Születi multság, Idősek hónapja, Advent, Mikulás ünnepség, Karácsony.

Meghívott vendégeiknek saját készítésű ajándékokkal kedveskednek az ellátottak.

A nappali ellátás személyi és tárgyi feltételei a jogszabálynak, és az idős emberek igényeinek, szükségleteinek megfelelnek. A dolgozók igyekeznek minél otthonosabbá tenni, szépíteni a közösségi helyeket. A kellemes környezet kialakítása közös ügyük, fontos a higiénés előírások betartása.

Az Idősek Klubja ellátási körzete Encs közigazgatási területén élő személyekre terjed ki.

Az encsi idősek klubja szolgáltatását 2017-ben 27 fő ellátott vette igénybe 110 Ft/nap térítési díjért.

Az átlagéletkor az idősek klubjában 77 év.

Az önmaguk ellátására képtelen idős emberek elhelyezésére az Idősek Otthona nyújt korlátozott számú lehetőséget.

Az idősek otthonában elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek ápolását, gondozását végzik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel. Az idősek otthonában azok a 18. életévüket betöltött személyek is felvehetők, akik betegségük miatt nem tudnak önmagukról gondoskodni.

Az intézményi keretek között az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek legalább háromszori étkezésről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való

ellátásról, mentális gondozásáról, külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (teljes körű ellátás), ápolásáról és gondozásáról gondoskodnak.

Az ellátásban részesülő személlyel közvetlenül foglalkozó szakember folyamatosan figyelemmel kíséri és elősegíti az egyéni gondozási tervben meghatározottak érvényesülését. Az egyéni gondozási tervet kidolgozó fent említett munkacsoport évente - jelentős állapotváltozás esetén annak bekövetkeztekor - átfogóan értékeli az elért eredményeket, és ennek figyelembevételével módosítja az egyéni gondozási tervet.

Ennek segítségével, folyamatosan figyelemmel kísérik az ellátottak fizikai és lelki állapotát, szükség szerint meghatározva egyéni szükségleteiket.

Az idősek otthona szolgáltatás 28 fő férőhelyen vehető igénybe.

Gondozási díj: 2620Ft/fő/nap.

A bentlakást nyújtó idősek otthonában az átlagéletkor: 78 év.

A várakozók száma: 78 fő. Gondozási szükséglettel 69 fő rendelkezik.

Tárgyi feltételek részben felelnek meg a jogszabályi előírásoknak, mert a komplex akadálymentesítés nem biztosított. A mozgáskorlátozottak számára a szükséges akadálymentesítés megtörtént, de a kommunikációs akadálymentesítés még várat magára.

Személyi feltétel a jogszabályi előírásoknak megfelelő. A fluktuáció nem jellemző az idősek otthonában és ez az ellátottakra való tekintettel igen fontos, hiszen állandóságot jelent a kialakult bizalmi kapcsolatokban.

Sajnos ezen a területen is problémát jelent a szakemberek pótlása, a szakma presztízse alacsony.

A város minden évben együtt ünnepli szépkorú lakóival az idősek hónapját. A rendezvénysorozat igen népszerű.

Karácsony közeledtével pedig a Szeretet Napja elmaradhatatlan bensőséges ünnepe zárja az évet, mely során a város vezetése és a gyermekek köszöntik kulturális műsorral és szerény ajándécsomaggal az idős embereket.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
passzivitás, tevékeny időskor hiánya	élethosszig tanulást segítő programok, foglalkoztatás
romló egészségi állapot	prevenció, saját háztartásban ellátás lehetőségeinek bővítése
növekvő gondoskodási szükséglet	törődés, ellátási lehetőségek bővítése, férőhelybővítés
egyedüllét, elmagányosodás	Rendezvények szervezése, nyugdíjas klubok támogatása, családi kapcsolatok erősítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Az Európai Unióban közös feladat annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során – a fizikai és szellemi környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ügyek, közlekedés stb.) egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

A fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekint. Mint általában az esélyegyenlőség területén itt is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás.

Fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

AZ ÉRINTETTEK MEGNEVEZÉSE			
Állapot	Ajánlott kifejezés a jelző után mindig főnevet téve (pl. gyermek, ember, személy)	Elfogadható kifejezés	Diszkriminatív, sértő kifejezés
beszéd	beszédfogyatékos	beszédhibás	hallónéma
értelem	értelmi fogyatékos, tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott	értelmi sérült	hülye, elmebeteg, bolond, gyengeelméjű
hallás	siket, nagyothalló	hallássérült	süketnéma
látás	vak, gyengénlátó	látássérült	világtalan
mozgás	mozgáskorlátozott, mozgássérült		béna, nyomorék
több fogyatékossgal együtt	halmozottan sérült, halmozottan fogyatékos		béna, nyomorék, hülye, elmebeteg, bolond, gyengeelméjű
szervi	szervátültetett	transzplantált	beteg

A városban élő fogyatékos emberek létszámára és fogyatékoságuk mértékére statisztikai adat nem áll rendelkezésre, arra csak a fogyatékosági támogatás kapcsán lehet következtetni.

A veleszületett fogyatékkal élő személyeken túl, az egyes fogyatékosági csoportokban különböző mértékben kell számolni a betegségből, balesetből szerzett fogyatékoság miatt akadályozott személyekkel is.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak az aktív korúak. Foglalkoztatásuk és munkába állásuk jelenleg szinte lehetetlen.

A fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci elhelyezkedésének lehetőségei erősen korlátozottak, elsősorban rossz egészségi állapotuknak, másodsorban iskolai végzettségük alacsony mivolta miatt. A nem dolgozók számára az egyetlen jövedelemforrás az alacsony összegű öregségi nyugdíj, vagy járadék, segély.

Az önkormányzat az intézményein keresztül segítséget nyújt a lakókörnyezetükben élő fogyatékos személyek részére önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Az alapszolgáltatások teljes körű megvalósításával, az ellátások működtetésével jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a fogyatékos személyek, illetve családtagjaik mindennapi járulékokat életvitelükhöz segítséget kapjanak, és a még otthonukban gondozható személyeknek ne kelljen bentlakásos ellátást igénybe venni.

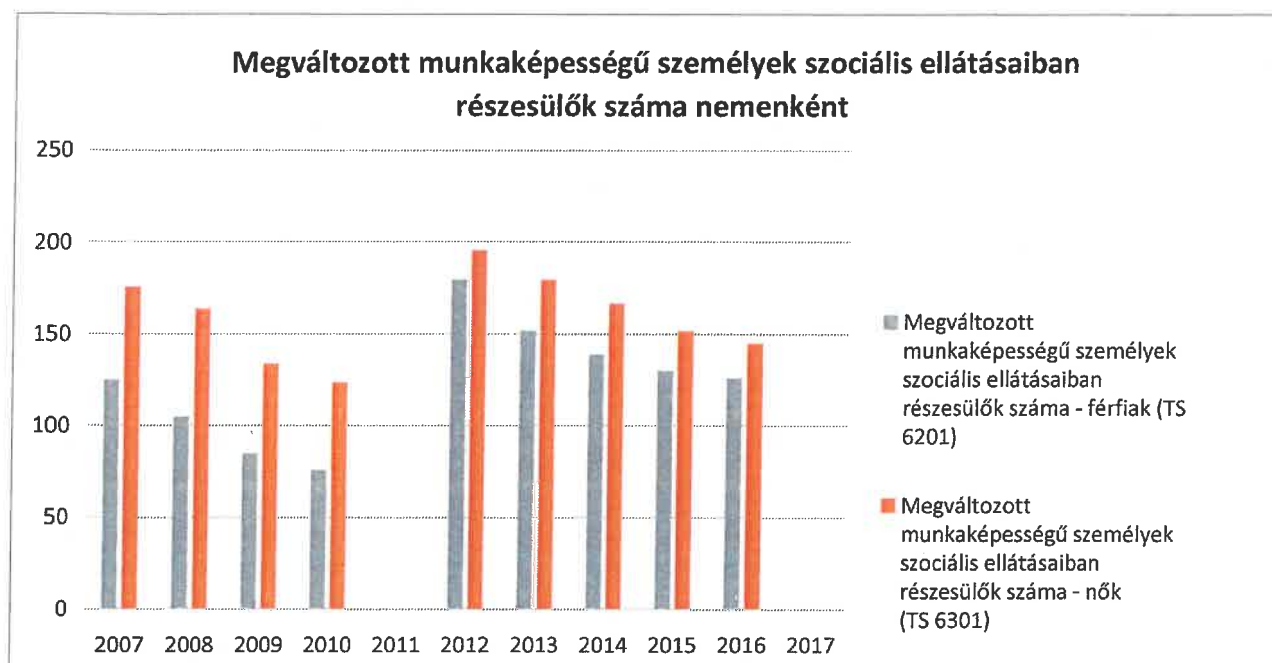
A tartós bentlakást, illetve átmenti elhelyezést nyújtó otthon a városban nincs.

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2007	125	176
2008	105	164
2009	85	134
2010	76	124
2011	na	na
2012	180	196
2013	152	180
2014	139	167
2015	130	152
2016	126	145
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2012. január elsejével a rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, a rendszeres szociális járadék, az átmeneti járadék, mint ellátástípusok megszűntek. Helyettük a megváltozott munkaképességű személyek részére új, egységes ellátások kerültek bevezetésre:

- a rehabilitációs ellátás: foglalkoztatásra, rehabilitációra javasolt személyek jövedelempótló ellátásaként és
- a rokkantsági ellátás: a foglalkoztatásra, rehabilitációra nem javasolt személyek jövedelempótló ellátásaként.

A rehabilitációs hatóság a komplex minősítés során megállapítja, hogy a megváltozott munkaképességű személy rehabilitálható-e és így rehabilitációs ellátásra lesz jogosult, vagy rehabilitációja nem javasolt, ezért részére rokkantsági ellátást állapítanak meg.

A komplex minősítés során az egyén fizikai, mentális, szociális jóllétének betegség, illetve sérülés után kialakult vagy veleszületett rendellenesség következtében fennálló tartós vagy végleges kedvezőtlen változásait veszik figyelembe.

Az átalakítás célja a foglalkoztatás elősegítése.

Az új rendszer nem a pénzbeli ellátások tartós igénybevételével, hanem - az állami gondoskodás lehetőségeitől való függőség megszüntetése mellett - a rehabilitáció előtérbe helyezésével, valamint jövedelempótló pénzbeli ellátások bevezetésével biztosítja az egyének kieső jövedelmének pótlását.

A megváltozott munkaképességű személyekről az önkormányzat részére nem áll rendelkezésre kimutatás. Az ellátásban részesülők száma nem ad teljes képet a lakosság munkaképességének állapotáról, mert sok esetben a konjunktív feltételek valamelyike hiányzik az ellátás megállapításához.

A lakónépesség százalékában nézve az ellátásban részesülő megváltozott munkaképességűek aránya 3-4% között mozog, az egészségkárosodottak szociális ellátásaiban részesülők pedig elenyésző részt (0,6-0,8% közötti) képeznek.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2007	0	0	0
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

A nappali ellátását a városban egyedülként az önkormányzati fenntartású PAX Hálózatfejlesztő-Gondozási Központ nyújt. Az igénybevevők között nem található fogyatékos személy annak ellenére, hogy ennek lehetősége adott.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékos emberek a munkavállalók egyik leghátrányosabb helyzetű csoportja.

Munkaerő-piaci helyzetük lényegesen rosszabb, mint a társadalom nem fogyatékos tagjaié. Összehasonlíthatatlanul nehezebben találnak tartós foglalkoztatást biztosító munkahelyet, illetve, ha valaki már gazdaságilag aktív korában válik fogyatékosná, nagyon kicsi az esélye, hogy korábbi munkahelyén tovább foglalkoztatják.

A munkaerőpiacon való részvétellel (normál vagy védett munkahelyen) pénzbeli és nem pénzbeli járandóságokhoz lehet hozzájutni, ami pozitív hatással van a résztvevők egészségére. Ezen túlmenően a munka elősegíti a személyiség fejlődését, meghatározott státuszt és elismertséget biztosít. Lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok kialakulását és a társadalomba való beilleszkedést. A dolgozó fogyatékos emberek fizetést kapnak, személyi jövedelemadót és társadalombiztosítás járulékot fizetnek, önálló életvitelre képesek.

A rehabilitációs foglalkoztatás konkrét gazdasági előnyt jelent a cégeknek, intézményeknek, mert így elkerüljük a rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettséget és munkaerőt nyernek, de a rehabilitációs foglalkoztatás alapvetően is egy előremutató gondolat, alternatíva.

A rehabilitációs hozzájárulás fizetésének kötelezettségére vonatkozó szabályok célja, hogy rákényszerítse a munkáltatókat, hogy minél nagyobb számban foglalkoztassanak megváltozott munkaképességű munkavállalókat.

A rehabilitációs hozzájárulásra vonatkozó szabályokat a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 22–24. §-ai tartalmazzák.

A szabályozás értelmében a munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát.

A rehabilitációs hozzájárulás mértéke a tárgyév első napján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alaphér kötelező legkisebb összegének kilencszerese/fő/év.

A városban a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei korlátozottak, de jelen vannak az önkormányzat intézményeiben és a civil szféra által működtetett gazdálkodó egységekben is. Így az önkormányzattól bérelt helyiségben működik az „Emberekért” Rehabilitációs Foglalkoztató Közhasznú Nonprofit Kft által üzemeltetett játékgyár, amely jelenleg 30 fő fogyatékkal élőknek ad munkalehetőséget.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs tudomás a foglalkoztatás területén alkalmazott hátrányos megkülönböztetésről.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az önálló életvitelt támogató helyi szolgáltatás a támogató szolgálat, melyet a PAX Hálózatfejlesztő- Gondozási Központ nyújt az igénylőknek.

A Támogató Szolgálat célját, feladatát egyértelműen megfogalmazza a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló az 1993. évi III. törvény, illetve a végrehajtásáról szóló 1/2000 SzCsM. Rendelet 39. §-a, melyek szerint:

a szolgáltatás célja és feladata a fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő ellátása, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

Három részre lehet bontani e feladatcsoportokat:

Szállító Szolgáltatás, Személyi segítség, Információnyújtás-tanácsadás.

A szállításokat egy 9 személyes Opel Vivaro és egy öt személyes Skoda Roomster személyautóval végzi a szolgálat, mely minden törvényi előírásnak megfelel.

Támogató Szolgálat tevékenysége Encs város, valamint Forró községek közigazgatási területén életvitelszerűen tartózkodó valamennyi fogyatékosági csoportba tartozó személy segítségére terjed ki.

Jelenleg 23 fő ellátottról gondoskodik a Szolgálat bizonyos rendszerességgel.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők számára külön pénzbeli és természetbeni ellátást és kedvezményeket nem nyújt Encs városa.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember - azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek - speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangostérkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

Az akadálymentesítés követelménye beépítésre került a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is, hogy a különböző közszolgáltatásokat nyújtó szervek vezetői szembesüljenek azzal, hogy az ő ügyfélkörükben is vannak, lehetnek fogyatékos emberek. A fentieken túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedtté váljon az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége.

Ugyancsak elengedhetetlen, hogy alapkövetelménnyé váljon az egyetemes tervezés módszere. Ennek lényege, hogy a használati tárgytól az épületeken át egészen a közszolgáltatásokig mindent úgy kell megtervezni, hogy az már a létrejöttékor, eleve megfeleljen az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek, s hogy ezért ne kelljen – jelentős idő, energia és pénz ráfordításával – utólag akadálymentesíteni.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában álló épületek komplex akadálymentesítése még várat magára. Az utólagos akadálymentesítésnek financiai akadályai vannak. A középületek felújítása során nehéz a valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember - azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek - speciális szükségleteinek figyelembevételét kielégítő változtatás véghezvitele.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatásokhoz, a kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetősége a fogyatékoság okától függően eltérő mértékű.

A közszolgáltatások info-kommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott. Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, amelynek keretében az ügyintézéshez szükséges egyes dokumentumok elérhetőek és letölthetőek. Az ASP rendszer bevezetésével az e-ügyintézés

lehetősége biztosított, de azzal rendszerint csak a jogszabály által erre kötelezett szervezetek és személyek élnek. A lakosság sok esetben ragaszkodik a személyes kapcsolatfelvételhez, illetve nincsenek meg a fizikai és tudásbeli lehetőségei az elektronikus ügyintézéshez.

Jeltolmács nincs a városban.

A lakóépületek akadálymentesítettségéről nem állnak rendelkezésre adatok, míg a szolgáltató épületeknek csak egy része akadálymentes.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Az önkormányzati intézmények, mint munkahelyek akadálymentesítése nagymértékben eltér.

A látás- és mozgássérültek számára sok esetben megfelelően akadálymentesített intézményeknek a hallássérültek- siketek- némák részére nyújtott szolgáltatások megfelelőségének biztosítása gondot jelentene.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A fogyatékos személyek közösségi közlekedése megoldott. A tömegközlekedést biztosító Volán és MÁV is rendszeresített olyan járműveket, melyek a kerekesszékes közlekedést is lehetővé teszik (járda, illetve peron szinttel azonos magasságú széles kocsiajtó).

A fő közlekedési csomópontban jelzőlámpa üzemel, mely hangjelzéssel is jelzi a zöldet. A város járdái és a parkok akadálymentesek.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Ilyen szolgáltatások igénybevételére helyben nincs lehetőség.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Pozitív diszkrimináció nem történt.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

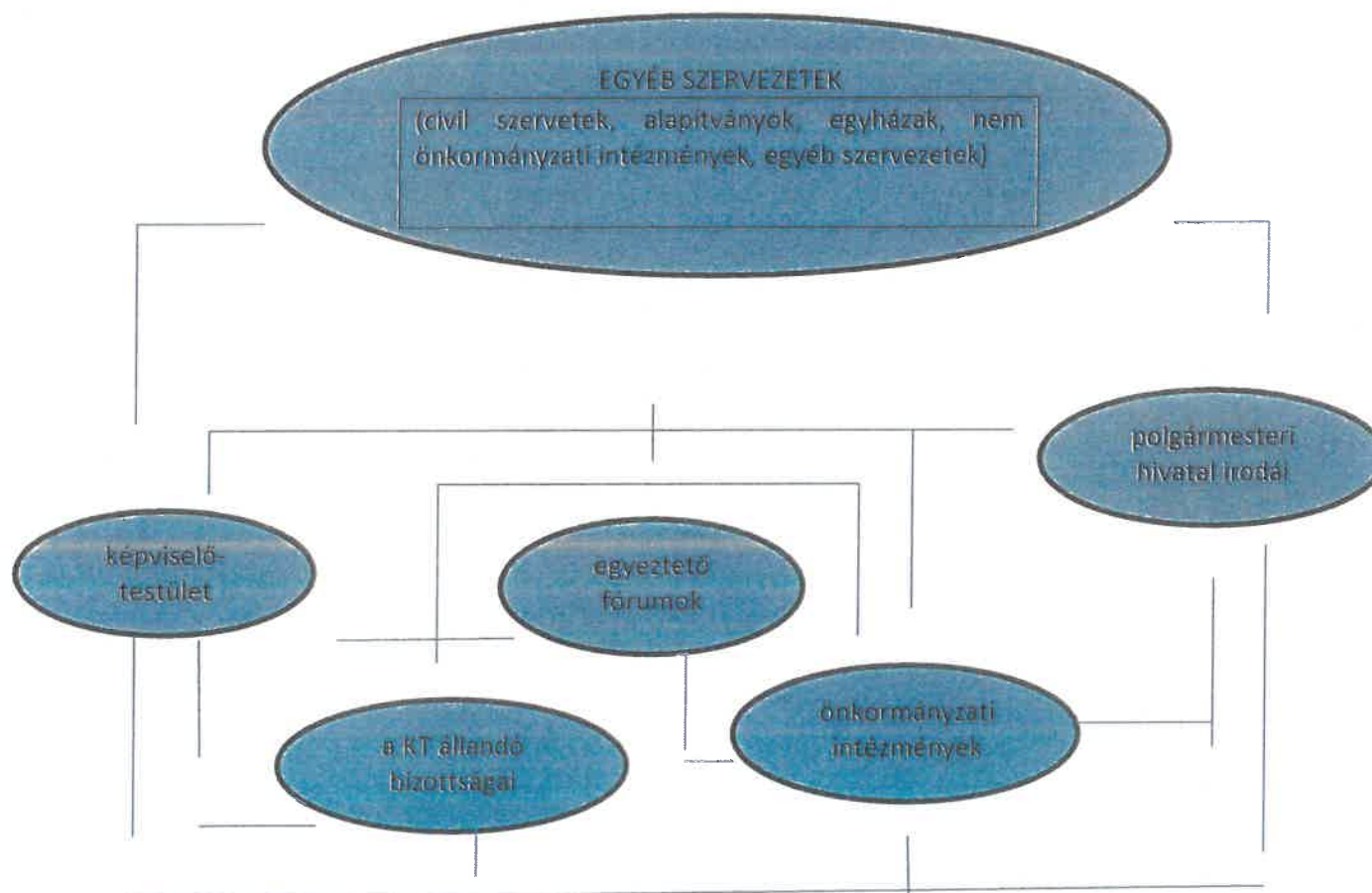
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Teljes körű akadálymentesítés hiánya	komplex akadálymentesítés megoldása
Empátia hiánya	Egyenértékűként kezelés, közös foglalkozások
Szabadidő eltöltésének lehetőségei korlátozottak	Szabadidős (sportolási, művelődési) lehetőségek biztosítása
Kommunikációs korlátok	Jeltolmácsok alkalmazása, képzése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Széles körű partnerségi kapcsolatok kerültek kialakításra a hivatalos intézményi szereplők, a civil- és érdekvédelmi szervezetek, illetve a helyi lakosság között. A partnerségi rendszer kialakításának célja, az volt, hogy a helyi lakosság aktívan vegyen részt az integrációt célzó programok kialakításában és megvalósításában, másrészt hogy a programok kidolgozásában és megvalósításában az érintett szervezetek között hatékony együttműködés alakuljon ki.

Encs Város Önkormányzata Képviselő-testülete és szervei döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a város nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, a társszerveivel, civil szerveződésekkel, egyházaival, önszerveződésekkel, társulásaival, egyesületeivel és alapítványaival közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Az alábbi ábra nem alá- és fölérendeltségi viszonyokat ábrázol, kizárólag azt szemlélteti, hogy az esélyegyenlőség ügye a társadalom milyen széles rétegeinek együttműködését, az intézmények, egyházak és civil szervezetek milyen összetett munkakapcsolat rendszerét kívánja meg.

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A városban nagyszámú civil szervezet működik, melyek jelenléte példaértékű a város életében. Számos városi rendezvényben vesznek ki részüket, illetve saját programokat és rendezvényeket szerveznek.

A teljesség igénye nélkül:

Encsi Városvédő és Szépítő Egyesület: környezetvédelmi tevékenység

Abaúji Területfejlesztési Önkormányzati Szövetség: érdekképviselő, egyéb

Hernád Medence Térségi Alapítvány: A Hernád medence falusi turizmusát és környezetvédelmét elősegítő, az egészséges életmódot, tájvédelmet előnyben részesítő kezdeményezések támogatása, szervezése, feltételek megteremtésében való részvétel. Azon kezdeményezések, projektek támogatása, amelyek a vidék turizmusával kapcsolatban elfogadott területfejlesztési tervben szerepelnek, különösen a Hernád-medence turizmusának, idegenforgalmának fellendítése érdekében, ennek során azon kezdeményezések, projektek elősegítése, amelyek az egészséges életmód megismerését, elsajátítását segítik, különös tekintettel az egészségmegőrző és rehabilitációs programokra. A falusi életter, a vízi és erdei környezet élővilágának megismertetése Abaúj térség környezetének megóvása érdekében. A Hernád folyó vizének, partmenti környezete tisztaságának és természeti adottságainak védelme. Abaúj térség települései jellegzetes arculatának megőrzése, falukép kialakítása, helyi kulturális, régészeti értékek feltárása, természeti értékek bemutatása, védelme, (védett növények, várak, földvárak, műemlékek) stb. Környezetbarát víziturizmus és üdülőkörnyezet megteremtésének elősegítése a Hernád-medence folyó- és állóvizein. Ismeretterjesztés, szaktanácsadás megszervezése, a helyi értékek kiadványokban, kiállításokon való megjelenítése.

Abaúj Térségi Gazdaság- és Vállalkozásfejlesztési Alapítvány: A régió összehangolt gazdaság- és vállalkozásfejlesztésének segítése, támogatása. Közös területfejlesztési programok kialakításának koordinálása. A fejlesztések megvalósításához szükséges pénzalapok kialakításának segítése. A térség kis- és középvállalkozásai létrehozásának támogatása jogi és szaktanácsadással. A térségen belüli települések gazdasági fejlődésének elősegítése és összehangolása. A környezetfejlesztés koordinálása. A térségi fejlesztési programok megvalósításának elősegítése szakember gárda kiközvetítésével. Az idegenforgalom és fejlesztésének támogatása és segítése. Az országon belüli és külföldi erőforrások térségbe vonzása és azok koordinált felhasználásának elősegítése. Információ biztosítása a térségen belül és kívül egyaránt a gazdaság valamennyi elemére. Szakmai konferenciák, tapasztalatcserék szervezése, gazdasági együttműködések szervezése különböző szinteken. Kapcsolattartás más térségi gazdaságfejlesztő szervezetekkel.

Az Abaúji Egészségügyért Alapítvány: Abaúj térség orvosainak továbbképzési támogatása. Hosszú betegségben szenvedő vagy elhunyt egészségügyi dolgozók családtagjainak támogatása. Abaúj térség egészségügyi dolgozóinak rehabilitációs és üdültetési támogatása. Orvosi műszer és orvosi géppark vásárlásának támogatása. A térség egészségügyi intézményeinek üzemeltetési támogatása. Betegségmegelőző programok szervezése, támogatása (szűrés, felvilágosítás, egészségnevelés). Fiatal egészségügyi dolgozók támogatása. Abaúj egészségügyi dolgozóinak egészségügyi költségeihez való hozzájárulás. Az egészségügy finanszírozásával, fejlesztésével kapcsolatos pályázati kiírások figyelemmel kísérése és pályázat szerkesztése. Más, hasonló célú alapítványok támogatása.

Az Abaúji Szakmunkástanulók Tanműhelyéért Alapítvány: Az intézmény tanulói gyakorlati képzése feltételeinek megteremtése, javítása, a felszereltség növelése, javítása a kőműves és géplakatos szakmában, a tanműhelyi képzés feltételeinek kialakítása a ruhakészítő és bútorasztalos szakmában, az üzemi, munkahelyi szakmai képzésben tantervi anyagként előírt, de a munkáltatóknál eszközök hiányában meg nem oldható, a gyakorlati képzés szempontjából fontos feladatok kiegészítő végzés keretében való feltételeinek megteremtése. Encs városában és vonzáskörzetében jelentkező szakirányú át- és továbbképzési feladatok tanműhelyi bázisának megteremtése.

Az Encsi Evangélikus Templomért Alapítvány: Szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, az Encsi Evangélikus Templom felépítése, fenntartása, parókia felépítése, lelkiélet biztosítása az encsi evangélikus hívők részére, kulturális rendezvények, vallási jellegű találkozók szervezése, szükségben lévő, hitben élő egyedülállók és idősök anyagi és lelki támogatása, a gondokkal küzdő, illetve családi háttér nélkül felnövekvő fiatalok erkölcsi és egészséges hitre és életmódra nevelése és anyagi támogatása.

Eklészia Encsi Református Gyülekezetért Közhasznú Alapítvány: református oktatás, hitbéli nevelés református gyermekek és ifjak részére, helyi népi kultúra felkutatása és ápolása, református oktatás, természeti hitéleti nevelés elősegítésére, református emlékhelyek gondozása, templom és gyülekezeti épületek karbantartása, felújítása, ilyen jellegű közösségek és szociális intézmények létesítése, működtetése, az ifjúság keresztény szellemben való nevelése, egyházi rendezvények szervezése és az egyházközség anyagi szükségleteinek támogatása, református egyház folyamatos és megfelelő szintű működési feltételeinek biztosítása, valamint az ehhez szükséges eszközök karbantartása és korszerűsítése, ifjúsági táborok és összejövetelek segítése, azok anyagi feltételeinek megteremtése, biztosítja a folyamatos hitoktatás feltételeit és eszközeit, a gyülekezet vonzáskörzetében élő hátrányos helyzetű családok gyermekeinek üdültetése, táboroztatása, ökumenikus szellemű gyülekezeti-városközösséget építő programok támogatása, az egyházközség testvér gyülekezeti kapcsolatainak előmozdítása, különös tekintettel a határainkon túl élő magyar gyülekezetekkel történő kapcsolattartásra, szociális tevékenység, családsegítés, valamint az időskorúak támogatása, gyermek- és ifjúságvédelem, a

gyermek- és ifjúság érdekképviselése, integrált hitoktatás elősegítése, fejlesztése. Az alapítvány közhasznú tevékenysége: szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, kulturális tevékenység, kulturális örökség megóvása, műemlékvédelem, gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekképviselés, hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység.

Abaúji Honismereti és Helytörténeti Egyesület: 1. Abaúj helytörténeti, kulturális, történelmi, irodalmi, néprajzi és zenei értékeinek felkutatása, meglévő gyűjteményének gondozása, publikációja, más kutatók munkájának segítése. 2. Abaúj területén működő helytörténészek, honismereti körök, egyéb társadalmi és kulturális hagyományokat őrző és fenntartó közösségek, valamint önkormányzatok művelődési, közoktatási intézményeinek együttműködését elősegíteni, kapcsolatteremtés egyházakkal, egyéb civil szervezetekkel. 3. A honismereti munkában résztvevők szakmaiságának erősítése ismert szakemberek bevonásával, konferenciák, tanácskozások szervezésével, szakmai, anyagi támogatásával. 4. Az egyesület kezdeményezi és támogatja Abaúj településeinek helyi irodalmi, történelmi, népművészeti kimagasló személyiségeinek felkutatását, emléktáblák, történelmi emlékhelyek számontartását, az ezzel kapcsolatos helyi hagyományteremtés kialakulását. 5. Segíti a népi kultúra művelőinek megismertetését célzó kiállítások, bemutatók rendezését, önmaga is kezdeményez ilyeneket. 6. Kezdeményezi helytörténeti kutatások eredményeinek közzétételét. Részt vesz ilyen jellegű kiadványok szerkesztésében, megjelentetésében, és kész együttműködni mindazon szervezetekkel, amelyek hasonló célú tevékenységet folytatnak a honismeret területén. 7. A fenti feladatok érdekében megjelenteti időszakos kiadványát, az Abaúji Hírharang című periodikát. 8. Az egyesület ezen feladatok megvalósítása érdekében szoros kapcsolat teremtését kezdeményezi a tudományos tevékenységet folytató intézményekkel (könyvtár, múzeum, levéltár stb.) 9. A honismereti tevékenység regionális és országos programjait népszerűsíti, együttműködik a Honismereti Szövetséggel és a többi megyei egyesülettel. 10. Az egyesület szorgalmazza a külföldi kapcsolatok megteremtését, a szomszédos és rokonnépek kultúrájának megismerését, megismertetését. E kapcsolatokban kiemelkedő szerepet szán a határainkon túl élő magyarsággal való intenzív együttműködésnek, a bennünket összekötő eszmei, kulturális hagyományok további erősítésének. 11. Az egyesület feladatai eredményes megvalósítása érdekében kiadványt jelentethet meg, illetve honismereti kiadványok megjelenését támogathatja.

Abaúji Polgáriért Alapítvány: A keresztény polgári lét értékeinek ápolása, Abaúj térség oktatási és kulturális életének támogatása, a terület civil szervezeteivel karöltve az Abaúj hagyományok kutatása, megőrzése.

Abaúji Református Ifjúságért Alapítvány: Oktatás, természeti-hitélet nevelés a református gyermekek részére, jósvafői református oktatási központ, erdei iskola létrehozása és működtetése, református emlékhelyek, emlékek, műemlék templomok

gondozása, ezek megismertetése, a helyi népi kultúra felkutatása és ápolása, oktatási és hitéleti nevelés érdekében szálláshely biztosítása.

Lutheránus Misszió Abaújtért Alapítvány: - Szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, - az Encsi Evangélikus Templom felépítése, fenntartása, - parókia felépítése - lelkiélet biztosítása az encsi evangélikus hívők részére, kulturális rendezvények, vallási jellegű találkozók szervezése, - szükségben lévő, hitben élő egyedülállók és idősök anyagi és lelki támogatása, - a gondokkal küzdő, illetve családi háttér nélkül felnövekvő fiatalok erkölcsi és egészséges hitre és életmódra nevelése és anyagi támogatása. - Az egyházi fenntartású óvodák támogatása, ezen belül étkeztetési támogatás, az óvodák játékokkal való ellátása, játszóterek építése, bértámogatás az óvodai dolgozók részére, - ifjúsági programok szervezése lebonyolítására, teljes költségének fedezése, evangelizáció szervezése, lebonyolítása, - halmozottan hátrányos helyzetű családok segítése és támogatása, - kulturális és egyházközségi programok szervezése, lebonyolítása, - roma misszió létrehozása, támogatása és fenntartása, - médiatevékenység folytatása.

Abaújdevecseri Polgárőr Egyesület: ember- és állampolgári jogok védelme, közrend és közbiztonság védelme, önkéntes tűzoltás, mentés, katasztrófa-elhárítás, közhasznú szervezetek számára biztosított- csak közhasznú szervezetek által igénybe vehető -szolgáltatások.

Encsi Gondozási Központért Alapítvány: Az Encsi Gondozási Központ által ellátásban részesülő idős emberek életvitele szebbé, jobbá tételének támogatása, szociális és egészségügyi ellátásuk segítése, kulturális és művelődési igényeinek kielégítéséhez hozzájárulás.

Az Encsi Váci Mihály Gimnázium Diákjaiért Alapítvány: A Váci Mihály Gimnázium oktatási feltételeinek folyamatos javítása, a tanulók támogatása, ösztöndíj, szociális segély, tanulmányi versenyeken, iskolai, iskolán kívüli pályázatokon elért teljesítmények ösztönzése. Külföldi szakmai gyakorlatokhoz hozzájárulás. Az intézmény programjában megfogalmazott szakmai, pedagógiai, szervezési és technikai tevékenységek finanszírozása.

Encs Városi Polgárőr Egyesület: Az egyesület alapvetően a bűnmegelőzés társadalmi kereteinek szélesítésére kíván lehetőséget teremteni. A működési területén található közösségi és magántulajdonban lévő tulajdon fokozott védelme, az ezeket károsító jogsértések megelőzése, a bűnalkalmak csökkentése. A közbiztonság erősítése útján a lakosság biztonságérzetének növelése, nyugalmanak biztosítása. A közösségi kapcsolatok erősítése. A lakosság és a bűnüldöző szervek közti bizalom, és együttműködés kialakítása, fenntartása.

Encsi Diáksport Egyesület: Az Encsi Zrínyi Ilona Általános Iskola nevelő-oktató munkájával összhangban az egyesület tagjainak rendszeres helyi, intézményen belüli, intézmények közötti és szakszövetségek által kiírt, játék-, turisztikai-, versengési-, és versenylehetőségek tervezése és szervezése, valamint az állami, társadalmi szervek támogatásának, a diáksport-egyesület, jogi és anyagi lehetőségeinek felhasználásával biztosítani a rendszeres testgyakorlás tanórán kívüli feltételeit. Cél a rendszeres sportolás, testedzés, versenyzés biztosítása, sportkapcsolatok

létesítése és fenntartása, a sporttal való nevelés, a társadalmi öntevékenység és a közösségi élet alakítása, különösen tervezni, szervezni és összehangolni a tanulók órán kívüli testnevelését, sportolását.

Encsi Önvédelmi és Fitness Nonprofit Egyesület: Az egészséges életmód előtérbe helyezése. Az emberek alapvető önvédelmi, harcművészeti oktatása. A mozgás örömeinek megismertetése bármely korosztállyal. Közösségi és csapatépítő sportfoglalkozások megvalósítása. Az ép testben ép lélek filozófia népszerűsítése.

Fügödi Romák Független Szervezete: Az encsi kistérségben élő halmozottan hátrányos helyzetű emberek érdekképviselése és a munka világába történő vissza kapcsolása. A célcsoportba tartozó emberek gyermekei támogatása úgy, mint oktatás és felkészítés a tanulásra főiskolai és egyetemi szinten. Adományozás és támogatás. A térségben az emberek érdekképviselétének ellátása. Küzdelem az alkoholizmus és a drogok ellen. A gyermekek céltudatos nevelése. Karitatív szolgálat végzése. A telepeken élő embereknek mentálhigiéniai segítséget nyújtunk. Járőrszolgálat létrehozása. Környezetvédelmi és egyézségügyi prevenciók tevékenységet ellátása.

Encs Városi Sport Klub: sporttevékenység

Abaúji Gyermekfoci Encsi Alapítvány: A Borsod-Abaúji labdarúgást szerető gyermekek nevelésének segítése, szakszerű és normatív oktatásuknak a kialakítása. Segítségnyújtás a felfelé áramlások lehetőségeinek kereséséhez.

Encs Város Fejlesztéséért Közalapítvány: infrastruktúra fejlesztés - épített és természeti környezet védelme - Encs Város zöld területeinek karbantartása (kiemelten temetőgondozás, parkgondozás, parképítés, játszóterek kialakítása) - a település köztisztaságról való gondoskodás

Encs Város Kultúrájáért és Sportjáért Közalapítvány: Az Encsi Városi Televízió működtetése, Az "Encsi Hírek" című helyi lap szerkesztése, terjesztése, Encs városban és vonzáskörzetében élők hiteles tájékoztatása a várost és az abaúji régiót érintő sport- és egyéb eseményekről, elektronikus és írott sajtó útján.

Abaúj Tűzvédelméért Alapítvány: Abaúj térségének tűz megelőzési propaganda munkájának segítése, az önkéntes tűzoltóságok támogatása és felszereltségük javítása. Az Encsi Tűzoltóparancsnokság új tűzoltó technikákkal való ellátása.

Abaúj Bűnmegelőzésért Alapítvány: Az Encsi Rendőrkapitányság illetékességi területén a bűnmegelőzési tevékenység hatékonyságának, színvonalának emelése.

Abaúj LEADER Egyesület: Abaúj és az Észak-magyarországi régió felzárkóztatásának elősegítése az Európai Unió fejlesztéséhez, kiemelten az egyesületet létrehozó helyi közösséget alkotó térség önkormányzatainak, vállalkozásainak és civil szervezeteinek fejlesztése.

Abaúj és az Észak-magyarországi régió, kiemelten az egyesületet létrehozó helyi közösséget alkotó települések, értékeinek, hagyományainak védelme, településeinek fejlesztése és a gazdasági élet élénkítésének szervezése.

A térségben történő előremutató változások támogatása a gazdasági tevékenységnek nem mezőgazdasági tevékenységek felé történő diverzifikálása és a nem mezőgazdasági ágazatok fejlesztése, a foglalkoztatás elősegítése, az alapszolgáltatások javítása, beleértve az információs és kommunikációs technológiákhoz való helyi hozzáférést, és a vidéki területeket vonzóbbá tevő beruházások végrehajtása révén a gazdasági és társadalmi visszaesés és vidék elnéptelenedése felé mutató tendenciák visszafordítása érdekében.

Minden Nap Ajándék Alapítvány: A májat és az epét érintő fejlődési rendellenességgel született, vagy ezen szerveket érintő szerzett betegségben, továbbá a veleszületett vagy szerzett más szervi fejlődési rendellenességben szenvedő gyermekek gyógykezeléseinek támogatása, gyógyszereik finanszírozása, a családjaik életminőségének a javítása, az orvosi eljárásokat kiegészítve minél több gyermeknek segíteni abban, hogy a kórházban töltött időt testileg és lelkileg könnyebben átvészeljék. Arra törekedni, hogy a gyógykezelés idején is a lehető legjobb életminőség legyen biztosítva a betegséggel küzdő gyermekeknek.

Magyarországi Roma Parlament Encsi Tagszervezete: A roma származású emberek, illetve a szociálisan rászoruló egyének jogainak és társadalmi érdekeinek képviselése, sikeres közéleti szerepvállalásuk elősegítése. A cigányság általános társadalmi felemelkedésének elősegítése.

Magyar Vöröskereszt Encsi Szervezete: Az élet és egészség védelme, az emberi személyiség tiszteletben tartása, az emberi szenvedés, a szociális gondok enyhítése, a betegségek megelőzése, a fegyveres konfliktusok, katasztrófák áldozatainak megsegítése, a Genfi Egyezményekből adódó feladatokban való közreműködés, a nemzetközi humanitárius jog, a Vöröskereszt alapelveinek terjesztése, a társadalmi szolidaritásra nevelés.

Encs Város Szociális Helyzetének Javításáért Közalapítvány: A ráutalt személyek természetbeni ellátása érdekében ingyenes földhasználat és talajelőkészítés biztosítása. Szaporítóanyagok biztosítása. Állattartás támogatása.

Évgyűrűk Nyugdíjas Klub

Abaújdevecseri Nyugdíjas Klub

Fügedi Nyugdíjas Klub

Kertbátárok Köre

Baba-Mama Klub

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat együttműködése jó. Sok területen keresik a partneri kapcsolatot és támogatják együtt a térség és a város fejlődését.

Az önkormányzat és a történelmi egyházak kapcsolata kimagasló. A város valamennyi felekezeti templomépítését segítette az építési telek ingyenes biztosításával. A római katolikus egyház 2012/2013-as tanévtől átvette a városi fenntartásban lévő egyik iskolaépületet és ott indított általános iskolai és művészeti oktatási képzést mindazon gyermekek számára, akik a felvételüket kérték.

A képviselő-testület a város költségvetésében minden évben elkülönít egy alapot, melyből támogatást nyújt a város történelmi egyházainak és civil szervezetinek, így bizonyítva azt, hogy tevékenységüket, melyet a város és térség felemelkedéséért tesznek, elismeri.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A térségi központi feladatokat ellátó városi önkormányzat az abaúji településekkel szorosan együttműködve folytatja tevékenységét az élet számos területén.

Továbbra is ellátja feladatát 34 társult önkormányzat szabad akaratából a többcélú kistérségi társulás.

A hulladékgazdálkodás számos szegmense szintén társulási formában működik, melyben Encs, mint gesztor 58 települési önkormányzatot fog össze négy kistérség területéről.

A szociális alapfeladatok között 2016. január 01-től ismét felmerült az igény a szerződéses ellátások biztosítására a családsegítés és gyermekjóléti szolgálat terén, melyet igénybe vevő önkormányzatok száma kettő (Méra, Fulókercs községek).

Tíz települési önkormányzat részvételével alakult meg az Encsi területfejlesztési Önkormányzati Társulás, mely felvállalta a térségi területfejlesztési feladatok koordinálását.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Encs városban roma nemzeti önkormányzat működik. Bár pénzügyi kereteik az előző ciklusban tevékenykedő kisebbségi önkormányzat hibájából (pályázati elszámolási gondok) jelentősen leszűkültek, mindent megtesznek annak érdekében, hogy a roma származású, illetve mélyszegénységben élő gyermekeket és családjaikat támogassák. Tiszteletdíjukról lemondtak. Ápolják hagyományaikat, melynek keretében roma hagyományőrző ünnepség, és mikulás és karácsony került megrendezésre az elmúlt évek során. Elnyert pályázati támogatásból lehetőségük nyílt a mélyszegénységben élő gyermekek nyári táboroztatására, akadálymentes honlap készítésére és a roma érdekvédelem és integráció témakörében számos szakmai konferencia és tanácskozás szervezésére, mely a térségi nemzetiségi önkormányzatokat is összefogta.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városi civil szervezetek hatékonyan kapcsolódnak be a város életébe. Évente több alkalommal kerül sor közreműködésükkel segélycsomagok osztására. Ezek tartalma változó: élelmiszer, ruhanemű, vetőmag. Mindent megtesznek annak érdekében, hogy a mélyszegénységben és szegregátumokban élők életkörülményeit javítsák, az idősek és fogyatékosok társadalmi

elfogadottságát a megérdemelt szintre emeljék. Tevékenységük nélkül a város esélyegyenlőséggel kapcsolatos lehetőségei jelentősen szűkülnének.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A város profitorientált szereplői a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában nem olyan látványosan, és szűkebb körben, mint a civil szervezetek, de részt vállálnak. Támogatják a városi rendezvények szervezését, a civil szervezetek működését. Önmaguk által működtetett közforgalom számára nyitva álló helyiségeket igyekeznek akadálymentesíteni, szolgáltatásaikat mindenki számára elérhetővé tenni.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A települési esélyegyenlőségi program készítése az egyes célcsoportokkal foglalkozó munkacsoportok (a nemzetiségi önkormányzat és civil partnerek) tevőleges bevonásával történt. Az adattáblák kitöltése alapján létrejött helyzetelemzés alapozza meg az intézkedési tervet.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Encs Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel biztosítva, hogy az Intézkedési Tervben vállalt feladatok maradéktalanul megvalósuljanak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	munkavállalás nehézségei a szakképzetlenség miatt	hiányszakmák oktatása, a szakmai gyakorlat megszerzési lehetőségének biztosítása
	anyagi kiszolgáltatottság	megélhetési lehetőségek körének széleskörű népszerűsítése
	többgenerációs munkanélküliség, a munkára szocializálódás hiánya	közmunkaprogram folytatása, munkahelyteremtő beruházások támogatása, ipari park fejlesztése
	rossz lakhatási - és életkörülmények	szociális bérlakás-program folytatása
Gyermekek	közösségi színtér hiánya	szabadidő tartalmas eltöltése lehetőségének biztosítására alkalmas helyszín
	napközbeni ellátás elérhetőségének hiánya	óvodai, bölcsődei férőhelyek bővítése
	oktatási szegregáció	szegregáció szinten tartása, lehetőség szerinti csökkentése
Idősek	passzivitás, tevékeny időskor hiánya	élethosszig tanulást segítő programok, foglalkoztatás
	romló egészségi állapot	prevenció, saját háztartásban ellátás lehetőségeinek bővítése
	növekvő gondoskodási szükséglet	törődés, ellátási lehetőségek bővítése, férőhelybővítés
	egyedüllét, elmagányosodás	rendezvények szervezése, nyugdíjas klubok támogatása, családi kapcsolatok erősítése
Nők	családi és munkahelyi feladatokkal való túlterheltség	rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások bevezetése
	anyagi kiszolgáltatottság, bérszakadék	bérek kiegyenlítése
	gyermekelhelyezés nehézségei	több óvodai és bölcsődei férőhely létesítése
	nemi sztereotípiák vezetői szinten	nők elismerése a közéletben
Fogyatékkal élők	teljes körű akadálymentesítés hiánya	komplex akadálymentesítés megoldása
	empátia hiánya	egyenértékűként kezelés, közös foglalkozások
	szabadidő eltöltésének lehetőségei korlátozottak	szabadidős (sportolási, művelődési) lehetőségek biztosítása
	kommunikációs korlátok	jeltolmácsok alkalmazása, képzése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	M1. munkavállalás nehézségei a szakképzetlenség miatt (hiányszakmák oktatása, a szakmai gyakorlat megszerzési lehetőségének biztosítása)	tankerület, civil szervezetek, for-profit szervezetek, önkormányzat Felelős: polgármester
	M2. anyagi kiszolgáltatottság (megélhetési lehetőségek körének széleskörű népszerűsítése)	B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya, Önkormányzat Felelős: Műszaki irodavezető, Igazgatási irodavezető
	M3. többgenerációs munkanélküliség, a munkára szocializálódás hiánya (közmunka-program folytatása, munkahelyteremtő beruházások támogatása, ipari park fejlesztése)	Önkormányzat, B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya Felelős: Polgármester, Műszaki irodavezető
	M4. rossz lakhatási - és életkörülmények (szociális bérlakás-program folytatása)	Önkormányzat Felelős: Polgármester, Műszaki Irodavezető
Gyermekek	GY1. Közösségi színtér hiánya (szabadidő tartalmas eltöltése lehetőségének biztosítására alkalmas helyszín)	civil szervezetek, Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Önkormányzat Felelős: polgármester, intézményvezető
	GY2. napközbeni ellátás elérhetőségének hiánya (óvodai, bölcsődei férőhelyek bővítése)	Tankerületi Igazgatóság, oktatási intézmények Felelős: humánágazati szakreferens
	GY3. oktatási szegregáció (szegregáció szinten tartása, lehetőség szerinti csökkentése)	Oktatási intézmények, Tankerület Felelős: humánágazati szakreferens
Idősek	Id1. passzivitás, tevékeny idős kor hiánya (élethosszig tanulást segítő programok, foglalkoztatás)	civil szervezetek, for-profit szervezetek, Művelődési Központ és Könyvtár, PAX Hálózatfejlesztő - Gondozási Központ Felelős: igazgatási irodavezető, gondozási központ vezető, művelődési központ intézményvezetője
	Id2. romló egészségi állapot (prevenció, saját háztartásban ellátás lehetőségeinek bővítése)	egészségügyi szolgáltatók, önkormányzat, PAX Hálózatfejlesztő - Gondozási Központ Felelős: polgármester, TEK vezető, gondozási központ vezető
	Id3. növekvő gondoskodási szükséglet (törődés, ellátási lehetőségek bővítése, férőhelybővítés)	Önkormányzat, PAX Hálózatfejlesztő - Gondozási Központ Felelős: polgármester, gondozási központ vezető
	Id4. egyedüllét, elmagányosodás (rendezvények szervezése, nyugdíjas klubok támogatása, családi kapcsolatok erősítése)	PAX Hálózatfejlesztő - Gondozási Központ, Önkormányzat Felelős: gondozási központ vezető, polgármester
Nők	N1. családi és munkahelyi feladatokkal való túlterheltség (rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások bevezetése)	Önkormányzati intézmények, for-profit szervezetek Felelős: polgármester, intézményvezetők, cégvezetők

	N2. anyagi kiszolgáltatottság, bérszakadék (bérek kiegyenlítése)	Önkormányzati intézmények, for-profit szervezetek Felelős: polgármester, intézményvezetők, cégvezetők
	N3. gyermekelhelyezés nehézségei (több óvodai és bölcsődei férőhely létesítése)	Önkormányzat Felelős: polgármester
	N4. nemi sztereotípiák vezetői szinten (nők elismerése a közéletben)	Önkormányzati intézmények, for-profit szervezetek Felelős: polgármester, intézményvezetők, cégvezetők
Fogyatékkal élők	F1. teljes körű akadálymentesítés hiánya (komplex akadálymentesítés megoldása)	Intézményvezetők Felelős: polgármester
	F2. empátia hiánya (egyenértékűként kezelés, közös foglalkozások)	Oktatási intézmények, egészségügyi szolgáltatók, PAX Hálózatfejlesztő-Gondozási Központ Felelős: igazgatási irodavezető, intézményvezetők
	F3. szabadidő eltöltésének lehetőségei korlátozottak (szabadidős lehetőségek biztosítása)	Városi Sportközpont, Városi Művelődési Központ és Könyvtár Felelős: intézményvezetők
	F4. kommunikációs korlátok (jeltolmácsa alkalmazása, képzése)	Képző intézmény, önkormányzati intézmények Felelős: polgármester

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenrangú tagjai a közösségnek, dolgoznak és fizetésből élnek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményei javuljanak, biztos megélhetésük útján a felnövekedő generációk már ne ismerjék a nélkülözés semmilyen formáját.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését, melynek feltételeit helyben kell biztosítani.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek segítésére, kiemelt figyelmet fordítva a közös programokra, a tolerancia és a törődés fontosságára.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a boldog családi életet, a gyermeknevelés és a családfenntartás összeegyeztethetőségének biztosítását, a társadalmi megbecsülést.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők egyenértékűként kezelésére, mindennapjaik segítésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	A LESZAKADT TÁRSADALMI RÉTEGEK FELEMELKEDÉSE
	M1. munkavállalás nehézségeinek szűkítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A romák és mélyszegénységben élők a szakképzetlenség miatt munkavállalási nehézségekkel küzdenek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A hatékonyabb munkaerő piaci megjelenés érdekében hiányszakmák oktatása, szakmai gyakorlat megszerzési lehetőségének biztosítása. Rövidtávon: 2019. december 31. hiányszakmák körének feltárása Középtávon: 2021. december 31. egyeztetés a képzési lehetőségekről Hosszú távon: 2023. december 31 képzések indítása, szakmai gyakorlatszerzés lehetőségének biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- hiányszakmák körének feltárása érdekében álláshirdetések figyelemmel kísérése - a feltárt hiányszakmák vonatkozásában a személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állásának vizsgálata - lehetőségek fennállása esetén a képzések elindítása, szakmai gyakorlatszerzés lehetőségének biztosítása
Résztvevők és felelős	Tankerület, civil szervezetek, for-profit szervezetek, önkormányzat Felelős: polgármester
Partnerek	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: társadalmi integrálódás megindulása Középtávon: a közösség tagjainak elégedettsége nő Hosszú távon: a leszakadt társadalmi rétegek felemelkedése Megfelelő pénzügyi háttérrel - a célok hosszú távon fenntarthatók és elérhetőek.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Aktivitás hiánya. Sok esetben nem látják be a tanulás fontosságát. Mindezt meggyőzéssel ki lehet küszöbölni.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges erőforrások egyrészt az önkormányzat saját forrásai, a pénzügyi források állami támogatásra irányuló pályázat, adományok útján biztosítható.

Intézkedés címe:	A LESZAKADT TÁRSADALMI RÉTEGEK FELEMELKEDÉSE
	M2. anyagi kiszolgáltatottság
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A romák és mélyszegénységben élők nem rendelkeznek kellő információval a megélhetési lehetőségekről, nem jutnak el hozzájuk a térségben felmerülő munkaerő-piaci igények.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A munkavállalási lehetőségek széleskörű és több csatornán át történő ismertetése. Rövidtávon: 2019. december 31. a lakossághoz eljutó széleskörű hirdetési lehetőségek kihasználása Középtávon: 2021. december 31. a munkaerőpiaci igények begyűjtése és közzététele révén széleskörű munkalehetőség biztosítása Hosszú távon: 2023. december 31 bevezetés a munka világába, az anyagi biztonság elérése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- szórólapok, figyelemfelhívó plakátok érintettekhez eljuttatása - város honlapján az önkormányzathoz beérkező hirdetések megjelentetése
Résztvevők és felelős	helyi önkormányzat, Encs Városgazda Nonprofit Közhasznú Kft., önkormányzati intézmények, for-profit szervezetek Felelős: Műszaki irodavezető, humánágazati referens
Partnerek	B-A-Z Megyei Kormányhivatal Encsi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, munkaközvetítő szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: beérkező hirdetések száma, Középtávon: munkalehetőségek hirdetése útján a foglalkoztatottság emelkedése Hosszú távon: a foglalkoztatott munkavállalási korúak számának emelkedése, a munkanélküliség csökkentése, a biztos anyagi megélhetés elérése Megfelelő motiváció esetén a célok hosszú távon fenntarthatóak és elérhetőek.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Feketemunka elterjedtsége, munkavégzés iránti szocializáció hiánya, passzivitás. Ezeket a gazdaság kifehérítésével, meggyőzéssel és anyagi megbecsüléssel ki lehet küszöbölni.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges erőforrások az önkormányzat, illetve a munkaerőt kereső szervezetek saját forrásai.

	A LESZAKADT TÁRSADALMI RÉTEGEK FELEMELKEDÉSE
Intézkedés címe:	M3. többgenerációs munkanélküliség felszámolása, a munkára szocializálódás elősegítése (közmunka-program folytatása, munkahelyteremtő beruházások támogatása, ipari park fejlesztése)
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A romák és mélyszegénységben élők esetében több generáció nőtt fel úgy, hogy nem látta maga előtt követendő példaként a rendszeres munkába járást a szülők, családtagok részéről.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A társadalmi integráció érdekében munkalehetőségek biztosítása helyben. Rövidtávon: 2019. december 31. közmunka-program folytatása Középtávon: 2021. december 31. munkahelyteremtő beruházások támogatása Hosszú távon: 2023. december 31. ipari park fejlesztése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- pályázat benyújtása a közmunka-program folytatására - önkormányzati támogatás nyújtása a munkahelyteremtő beruházásokhoz - ipari park területe tulajdonjogának megszerzésére tárgyalások kezdeményezése, területvásárlásra és fejlesztésre pályázatok benyújtása
Résztvevők és felelős	Helyi önkormányzat, Ipari park területének tulajdonosai Felelős: polgármester
Partnerek	For profit szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása – a pénzügyi forrásoknak megfelelően – folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: eredményes közmunka-program pályázat benyújtása Középtávon: helyi vállalkozások, munkahelyek számának emelkedése Hosszú távon: munkára szocializálódás, a célcsoport munkába lépő munkavállaló korú tagjai számának emelkedése Megfelelő gazdasági körülmények között a célok hosszú távon fenntarthatók és elérhetőek.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Előítéletek. Aktivitás hiánya. Antiszociális viselkedési normák követése. Sok esetben nem látják be, hogy a megfelelő életkörülmények biztosításához szükséges a munkavállalás. Mindezt meggyőzéssel ki lehet küszöbölni.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források biztosíthatják.

Intézkedés címe:	A LESZAKADT TÁRSADALMI RÉTEGEK FELEMELKEDÉSE M4. Lakhatási és életkörülmények javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A romák és mélyszegénységben élők esetében a rossz lakhatási és életkörülmények kihatnak az egészségi állapotra, csökkentve a várható élettartamot.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A romák és mélyszegénységben élők lakhatási körülményeinek javítása. Rövidtávon: 2019. december 31. a célcsoport lakhatási körülményeinek felmérése Középtávon: 2021. december 31. szociális bérlakásprogram folytatása állami támogatással Hosszú távon: 2023. december 31. lakáskörülmények javulása, az átlagéletkor emelkedése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- önkéntes kérdőíves felmérés - pályázat benyújtása - sikeres pályázat esetén bérlakások építése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat Felelős: polgármester
Partnerek	Polgármesteri Hivatal, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása – a pénzügyi forrásoknak megfelelően – folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: a visszajuttatott kérdőívek száma Középtávon: sikeres pályázat benyújtása Hosszú távon: bérlakások kiadása szociálisan rászorult igénylőknek átlagéletkor emelkedése A célok hosszú távon fenntarthatóak és elérhetőek.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az önkéntes adatszolgáltatás vonatkozásában passzivitás a bizalmatlanság miatt. Meggyőzéssel kiküszöbölhető. Pályázat eredménytelensége. A pénzügyi források biztosítása érdekében adományok gyűjtése.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források, adományok biztosíthatják.

Intézkedés címe:	SEGÍTSÉGNYÚJTÁS AZ IDŐSEK SZÁMÁRA Id.1. társadalmi segítségnyújtás az idős emberek tevékeny mindennapjaihoz
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős emberek fizikai és lelki állapota sokszor vezet passzivitáshoz, a tevékeny időskor hiányához.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az élethosszig tanulást segítő programok, és foglalkoztatás révén a társadalom hasznos tagja érzését felkelti és fenntartani az idős emberekben. Rövidtávon: 2019. december 31. idősek bevonása a városi rendezvények szervezésébe, lebonyolításába, a szereplés lehetőségének biztosítása Középtávon: 2021. december 31. kiállítások rendezése a rendelkezésre bocsátott alkotásokból, irodalmi művek megjelenésének biztosítása Hosszú távon: 2023. december 31. empatikus, együttműködő közösség létrehozása, mely a mindennapok természetes részévé válik
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- a meglévő civil szervezetek révén az idős emberek bevonása a város mindennapjaiba - önképző körök szervezése, a megszületett munkák megjelenésének biztosítása - aktív együttműködés a nevelési-oktatási intézményekkel, önkormányzati intézményekkel
Résztevők és felelős	civil szervezetek, Városi Művelődési Központ és Könyvtár Felelős: humánágazati szakreferens
Partnerek	oktatási intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: közösségi szereplést vállaló idős emberek számának emelkedése Középtávon: önképző körök alakulása, tagok számának emelkedése Hosszú távon: az elszigetelődés, passzivitás megszüntetése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Félelem a nyilvánosságtól, a bizalom hiánya. Félelem az idegenektől. Ezen akadályok kedvességgel, türelemmel, odafigyeléssel megszüntethetők.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához humánerőforrás szükséges.

Intézkedés címe:	SEGÍTSÉGNYÚJTÁS AZ IDŐSEK SZÁMÁRA Id.2. romló egészségi állapot javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős emberek mozgási korlátozottsága, rossz fizikai állapota sokszor vezet kiszolgáltatottsághoz, egyedülléthez, elmagányosodáshoz, az egészségi állapot romlásához.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idős emberek egészségi állapotának javítása, a minőségi élethez szükséges mindennapok elérése. Rövidtávon: 2019. december 31. prevenció Középtávon: 2021. december 31. rehabilitációs programok szervezése Hosszú távon: 2023. december 31. emelkedő átlagéletkor, élethosszig tartó minőségi mindennapok
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- állapotfelmérés - prevenciós tanácsadás - rehabilitációs programok tartása
Résztevők és felelős	egészségügyi szolgáltatók, házigondozók Felelős: a TEK és a PAX Hálózatfejlesztő-Gondozási Központ és az EFI iroda vezetője
Partnerek	civil szervezetek, Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: állapotfelmérések elkészülése Középtávon: a prevenciós, illetve rehabilitációs programokon résztvevők száma Hosszú távon: Időskori aktivitás emelkedése A megfelelő szakmai segítséggel és koordinációval a célok hosszú távon elérhetőek és fenntarthatóak.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Beletörődés, elzárkózás. Meggyőzéssel megoldhatóak.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához humánerőforrás és pénzforrás szükséges.

Intézkedés címe:	SEGÍTSÉGNYÚJTÁS AZ IDŐSEK SZÁMÁRA
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Id.3. növekvő gondoskodási szükséglet biztosítása
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Törődés, ellátási lehetőségek és ellátási férőhelyek bővítés mind az alap-, mind a szakellátásban. Rövidtávon: 2019. december 31. gondozási szükségletek felmérése Középtávon: 2021. december 31. lehetséges fejlesztési lehetőségek felállítása Hosszú távon: 2023. december 31. férőhelyek bővítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- gondozási szükségletek megállapítása - a fejlesztési lehetőségek feltárása és a megvalósításhoz szükséges erőforrások megteremtése - a megnövekedett gondozási szükségletek kielégítése
Résztevők és felelős	PAX Hálózatfejlesztő – Gondozási Központ, Önkormányzat Felelős: intézményvezető, polgármester
Partnerek	civil szervezetek, egyházak
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan- a pénzügyi lehetőségek függvényében - kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: nyilvántartások felvezetése Középtávon: alap- és szakellátás igényeknek megfelelő fejlesztése Hosszú távon: A gondozási szükségletek kielégítése, az életminőség javítása. A civil szféra és az önkormányzat hatékony együttműködéssel a célok hosszú távon elérhetőek és fenntarthatók.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az idős emberek zárkózottsága, a szükségletek szégyenérzet miatti eltitkolása. Ezek társadalmi odafigyeléssel megszüntethetők.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához pénzügyi fedezet mellett humánerőforrás is szükséges.

Intézkedés címe:	SEGÍTSÉGNYÚJTÁS AZ IDŐSEK SZÁMÁRA Id.4. egyedüllét, elmagányosodás megakadályozása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős emberek egyedülléte, elmagányosodása sokszor vezet az pszichikai állapotuk romlásához.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Emberi kapcsolatok javítása, családi kapcsolatok erősítése. Rövidtávon: 2019. december 31. a társadalmi elfogadottság érzésének általánosság tétele Középtávon: 2021. december 31. emberi kapcsolatok javítása Hosszú távon: 2023. december 31. a törődés, a másik embernek fontosság és a hasznosságérzés visszahozatala a mindennapokba, a családi kötelék erősítése, szükség esetén helyettesítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- beszélgetés, magány oldása - rendezvények szervezése - nyugdíjas klubok támogatása
Résztevők és felelős	házi gondozók, Városi Művelődési Központ és Könyvtár Felelős: intézményvezetők
Partnerek	Nyugdíjas Klubok
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: a résztvevők pszichés állapotának javulása Középtávon: rendezvények száma és látogatottsága Hosszú távon: Életminőség javulása, átlagéletkor emelkedése. A célok kevés ráfordítással hosszú távon elérhetőek és fenntarthatók.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közömbösség, empátia hiánya. Mindez csökkenthető azzal, ha az embereket emlékeztetjük arra, hogy maguk is kerülhetnek hasonló helyzetbe és állapotba.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához főként humánerőforrás szükséges.

	CSALÁDFENNTARTÁS TÁMOGATÁSA, NŐK VÉDELME
Intézkedés címe:	N1. Családbarát munkahelyek létesítése N3. A gyermekelhelyezés lehetőségeinek biztosítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekvállalás után a nők nehezen tudnak visszailleszkedni a munka világába, melynek oka egyrészt a munkahelyek megszűnése, átalakulása az ellátás alatt, másrészt a megváltozott családi helyzet a született gyermek miatt, továbbá a gyermek elhelyezésének nehézségei.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Családbarát foglalkoztatási lehetőségek (rugalmas munkaidő, részmunkaidő, egyműszakos munkarend, távmunkavégzés) szorgalmazása, a bölcsődei és óvodai férőhelyek bővítése. Rövidtávon: 2019. december 31. óvodai férőhelyek igényekhez igazítása Középtávon: 2021. december 31. bölcsődei férőhelyek igényekhez igazítása Hosszú távon: 2023. december 31. családbarát munkahelyek kialakításának ösztönzése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- gyermekelhelyezés lehetőségének bővítése - a gyermekfelügyeletet ellátó intézmények rugalmas nyitvatartásának megszervezése - rugalmas munkaidő és részmunkaidős foglalkoztatás, valamint a távmunkavégzés bevezetésének szorgalmazása az önkormányzati intézményeknél
Résztvevők és felelős	Encsi Csoda-Vár Óvoda és Bölcsőde, Mini Bölcsődék, Önkormányzat Felelős: intézményvezető, polgármester
Partnerek	for profit szervezetek, önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása – a pénzügyi forrásoknak megfelelően – folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: nők munkavállalói arányának emelkedése gyermek elhelyezési igények kielégítésének ideje Középtávon: születések számának emelkedése Hosszú távon: családbarát munkahelyek létrejötte gyermekelhelyezést biztosító férőhelyek számának emelkedése A program kellő gazdasági körülmények között fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A többműszakos munkarend és a kötött munkaidő a gyermekelhelyezési nehézségek esetén gátolja a nők munkába állását. A családbarát munkahelyek és a bölcsődei, óvodai férőhelyek bővítése segíthetnek az elhelyezkedésben.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források.

Intézkedés címe:	CSALÁDFENNTARTÁS TÁMOGATÁSA, NŐK VÉDELME N2. Anyagi biztonság megteremtése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők anyagi kiszolgáltatottságát eredményezik a társadalmilag elfogadott nemek közötti sztereotípiák és az azonos munkáért kapott kevesebb bér (bérszakadék).
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A nők anyagi kiszolgáltatottságának megszüntetése, amely a kiegyensúlyozott családi élethez szükséges feltételek egyike. Rövidtávon: 2019. december 31. figyelemfelhívás a problémakörre Középtávon: 2021. december 31. az elfogadott sztereotípiák felszámolása Hosszú távon: 2023. december 31. a férfiak és nők közötti bérszakadék csökkentése, megszüntetése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- a nők érdekérvényesítő tevékenységének támogatása, érdekérvényesítési technikák és lehetőségek ismertetése - azonos munkáért azonos bér elv meghirdetése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat Felelős: polgármester
Partnerek	civil szervezetek, önkormányzati intézmények, for profit szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: részvevők száma Középtávon: csatlakozó munkáltatók száma Hosszú távon: érintett munkavállalók száma A program kellő gazdasági körülmények között fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Félelem a munkahely elvesztésétől, mely a munkáltató partnersége esetén a munkavállaló és a munkáltató együttműködésével csökkenthető, illetve megszüntethető.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához pénzügyi források rendelkezésre állása szükséges.

Intézkedés címe:	CSALÁDFENNTARTÁS TÁMOGATÁSA, NŐK VÉDELME N4. A nők méltó elismerése a közéletben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők a nemi sztereotípiák miatt vezetői szinten társadalmilag kevésbé elismert tagjai a közösségnek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A női vezetők közösségi helytállásának méltó elismerése. Rövidtávon: 2019. december 31. segítségnyújtás a biztos családi háttér kialakításához Középtávon: 2021. december 31. a nők vezetői szerepvállalásának széleskörű támogatása a közösségi és politikai életben Hosszú távon: 2023. december 31. a vezetői feladatokat ellátó nők méltó társadalmi elismerése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- vezetőképzési lehetőségek biztosítása - gyermekelhelyezés lehetőségének bővítése - nyári gyermekfelügyelet megoldása - bérszakadék felszámolása
Résztvevők és felelős	Önkormányzati intézmények Felelős: intézményvezetők, polgármester
Partnerek	civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: a nőknek közéleti aktivitásának emelkedése Középtávon: Vezetői tiszttel betöltő nők számának emelkedése Hosszú távon: A nők társadalmi megbecsülése A program kellő gazdasági körülmények között fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az elismerés hiánya, a bizonyítási kényszer. Képzések, átképzések, továbbképzések és a gyermekelhelyezés segíthetnek az időigényes közösségi vezetői szerepvállalást.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához főként humánerőforrás szükséges.

Intézkedés címe:	AKADÁLYOK NÉLKÜLI ÉLET BIZTOSÍTÁSA F1. teljeskörű akadálymentesítés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az akadálymentesítés hiánya a fogyatékkal élők közösségi életének akadály.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A város intézményeinek szolgáltatása mindenki számára elérhetővé váljon. Rövidtávon: 2019.12.31. a közintézmények akadálymentesítettségi hiányosságainak felmérése Középtávon: 2021.12.31. tervek, dokumentumok elkészíttetése, pályázatok figyelése Hosszú távon: 2023.12.31. kivitelezés, komplex akadálymentesítés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- hiányosságok feltárása - lehetőségek számbavétele - források megteremtése, pályázatfigyelés - megvalósítás
Résztvevők és felelős	Önkormányzati közintézmények Felelős: polgármester, intézményvezetők
Partnerek	Helyi vállalkozók, önkéntesek, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása – a pénzügyi forrásoknak megfelelően – folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: Feltárt hiányosságok száma Középtávon: akadálymentes középületek száma Hosszú távon: kirekesztettség csökkenése, társadalmi elfogadás Az érintettek motiválásával, a közös hang megtalálásával, megfelelő gazdasági körülmények között, a célok hosszú távon különösebb – az akadálymentesítéshez szükséges pénzügyi fedezeten kívüli – anyagi ráfordítás nélkül fenntarthatók.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi források hiánya. Empátia hiánya, a fogyatékkal élők elfogadásának, egyenértékűként kezelésének hiánya. A források adományok, pályázati források kihasználásával biztosíthatók. A társadalmi csoportok egymáshoz való viszonya felvilágosítással, meggyőzéssel javítható.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források.

	ÚJ KÖZÖSSÉGI TEREK KIALAKÍTÁSA
Intézkedés címe:	F2. empátia ébresztése, a fogyatékkal élők egyenértékűként kezelése F3. szabadidős lehetőségek biztosítása a fogyatékkal élők részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Empátia hiányában a fogyatékkal élőket kevésbé értékes emberként kezelik. Ehhez hozzájárul a tudatlanság is, amely a találkozások elenyésző számából is fakad. Többcélú közösségi tér hiányában nincs a településen a fiatalok, idős korúak, fogyatékkal élők részére egyaránt megfelelő közösségi élet gyakorlására alkalmas tér, amely az ismerkedés, a kapcsolatépítés tere lehetne.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A kapcsolatépítés lehetőségének biztosítása, az antiszociális viselkedés megakadályozása. Rövidtávon: 2019.12.31. az elfogadás erősítése Középtávon: 2021.12.31. az együtt hasznosan eltöltött szabadidő lehetőségének biztosítása Hosszú távon: 2023.12.31. együtt érző, empatikus közösség kialakulása által a társadalmi problémák csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- lehetőségek számbavétele - források megteremtése, pályázatfigyelés - megvalósítás
Résztvevők és felelős	Önkormányzat Felelős: polgármester
Partnerek	Helyi vállalkozók, önkéntesek, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása – a pénzügyi forrásoknak megfelelően – folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: Szabadidős programokban résztvevő fogyatékkal élők számának emelkedése Fiatalok, időskorúak és fogyatékkal élők számára egyaránt vonzó közösségi programok számának emelkedése Középtávon: a fogyatékkal élő lakosság aktív részvétele a közösségi életben, Hosszú távon: lakossági elégedettség, új közösségek alakulása, kirekesztettség csökkenése, társadalmi elfogadás Az érintettek motiválásával, a közös hang megtalálásával, megfelelő gazdasági körülmények között, a célok hosszú távon – a közösségi tér kialakításához szükséges pénzügyi fedezeten kívüli – anyagi ráfordítás nélkül fenntarthatók.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi források hiánya. Empátia hiánya. A források adományok, pályázati források kihasználásával biztosíthatók. A társadalmi csoportok egymáshoz való viszonya felvilágosítással javítható.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források.

Intézkedés címe:	KOMMUNIKÁCIÓS KORLÁTOK FELSZÁMOLÁSA F4. jeltolmács foglalkoztatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kommunikációs korlátok megléte a fogyatékkal élők közösségi életének akadálya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fogyatékkal élők a közösség teljes értékű tagjainak érezzék magukat korlátaik ellenére. Rövidtávon: 2019.12.31. kommunikációs korlátok felmérése Középtávon: 2021.12.31. Jeltolmács képzés igénybevétele Hosszú távon:2023.12.31. jeltolmács foglalkoztatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- források megteremtése - képzés igénybevétele
Résztevők és felelős	Önkormányzati közintézmények Felelős: polgármester
Partnerek	civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása – a pénzügyi forrásoknak megfelelően – folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: a fogyatékkal élők nyilvántartása Középtávon: kommunikációs korlátok megszűnése Hosszú távon: kirekesztettség csökkenése, társadalmi elfogadás A közös hang megtalálásával, megfelelő gazdasági körülmények között, a célok hosszú távon anyagi ráfordítás nélkül fenntarthatók.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Empátia hiánya. A képzéshez szükséges források adományok, pályázati források kihasználásával biztosíthatók.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források.

Intézkedés címe:	TELJES ÉRTÉKŰ, A TÁRSADALOM HASZNOS TAGJAIKÉNT ÉLŐ FELNŐTTEK KIALAKULÁSÁNAK SEGÍTÉSE GY1. ifjúsági közösségi terek létesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs a városban olyan mindenki számára nyitott közösségi tér, ahol a gyermekek hasznosan és tartalmasan tölthetnék el szabadidejüket a kockázati tényezők (drog, alkohol, cigaretta) kizárásával.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Annak biztosítása, hogy a gyermek és fiatalkorú lakosság tagjai a gyermekkorban rájuk leselkedő kockázati tényezők kizárásával, a közösségi együttélés szabályainak elsajátításával a társadalom hasznos tagjaivá válhassanak. Rövidtávon: 2019.12.31. csellengő fiatalok számának csökkenése Középtávon: 2021.12.31. a közösségi együttélés szabályainak elsajátítása az együtt hasznosan eltöltött szabadidő lehetőségének biztosítása útján Hosszú távon: 2023.12.31. együtt érző, empatikus közösség által a társadalmi problémák csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- lehetőségek számbavétele - források megteremtése, pályázatfigyelés - megvalósítás
Résztvevők és felelős	oktatási intézmények, önkormányzati intézmények Felelős: polgármester, intézményvezetők
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása – a pénzügyi forrásoknak megfelelően – folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: közösségi programok számának emelkedése, közösségi programokon résztvevők számának emelkedése Középtávon: magatartási problémával küzdő gyermekek számának csökkenése Hosszú távon: lakossági elégedettség (szülők, tanulók, pedagógusok), antiszociális viselkedési normák visszaszorulása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi források hiánya. Adományok gyűjtésével orvosolható.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források lehetnek egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források, harmadrészt adományok.

Intézkedés címe:	TELJES ÉRTÉKŰ, A TÁRSADALOM HASZNOS TAGJAIKÉNT ÉLŐ FELNŐTTEK KIALAKULÁSÁNAK SEGÍTÉSE GY2. gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A korai szocializáció és a szellemi javak hiánya a normális felnőtt közösségi életnek akadálya, antiszociális viselkedéshez vezető tényezők.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Annak biztosítása, hogy a gyermekkorú lakosság tagjai korai szocializáció és a szellemi javak elsajátítása révén a társadalom hasznos tagjaivá válhassanak. Rövidtávon: 2019.12.31. óvodai férőhelyek bővítése Középtávon: 2021.12.31. bölcsődei férőhelyek bővítése Hosszú távon: 2023.12.31. a holtig tartó tanulás elvének érvényesítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- források megteremtése - megvalósítás
Résztevők és felelős	önkormányzati intézmények Felelős: polgármester, intézményvezető
Partnerek	civil szervezetek, egyházak
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása – a pénzügyi forrásoknak megfelelően – folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: férőhelyet igénylő gyermekek száma, Középtávon: antiszociális viselkedés csökkenése Hosszú távon: társadalmi elégedettség A program a források biztosítása esetén hosszútávon fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi források hiánya.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források.

Intézkedés címe:	TELJES ÉRTÉKŰ, A TÁRSADALOM HASZNOS TAGJAIKÉNT ÉLŐ FELNŐTTEK KIALAKULÁSÁNAK SEGÍTÉSE GY3. szegregáció szinten tartása, csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szegregáció az alkalmazkodás, a másik elfogadásának, így a normális felnőtt közösségi életnek akadály, antiszociális viselkedéshez vezető tényező.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Annak biztosítása, hogy a gyermek és fiatalkorú lakosság tagjai az integráció révén már gyermekkorban megtanulják az alkalmazkodás szükségességét és a másik elfogadását, így válva a társadalom hasznos tagjaivá. Rövidtávon: 2019.12.31. a szegregáció okainak feltárása Középtávon: 2021.12.31. a szegregáció csökkentése Hosszú távon: 2023.12.31. az integrált oktatás és nevelés minél szélesebb körű biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- lehetőségek számbavétele - előnyök és hátrányok mérlegelése - megvalósítás
Résztvevők és felelős	oktatási intézmények, önkormányzati intézmények Felelős: polgármester, intézményvezetők, Tankerület
Partnerek	civil szervezetek, egyházak
Határidő(k) pontokba szedve	A program feladatainak végrehajtása folyamatosan kerül megvalósításra.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: a szegregált nevelésben, oktatásban részt vevő gyerekek számának csökkenése Középtávon: integráltan oktatott gyermekek számának emelkedése Hosszú távon: testileg és lelkileg ép, alkalmazkodó és elfogadó fiatal felnőtt lakosság kialakulása A program megfelelő gazdasági körülmények között hosszú távon fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Integráció ellenzése, társadalmi elégedetlenség. Csökkentésük meggyőzéssel lehetséges.
Szükséges erőforrások	A program megvalósításához szükséges források egyrészt az önkormányzat saját forrásai, másrészt pályázat útján elnyerhető források.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	munkavállalási nehézségek szűlítése	A munkaerő-piaci integráció gátolt.	A hatékonyabb munkaerőpiaci megjelenés érdekében hiányszakmák oktatása, szakmai gyakorlat megszerzési lehetőségeinek biztosítása.	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	- hiányszakmák körének feltárása érdekében álláshirdetések figyelemmel kísérése - a feltárt hiányszakmák vonatkozásában a személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állásának vizsgálata - lehetőségek fennállása esetén a képzések elindítása, szakmai gyakorlat-szerzés lehetőségeinek biztosítása	polgármester	2023.12.31.	képzési adatok, foglalkoztatási adatok	pénzügyi fedezet, szakemberek, terem-bérlés	Rövid és hosszú távon egyaránt hasznos, csökkenti a feszültségeket. Hosszú távon emeli a társadalmi elfogadottságot.
2-3	anyagi kiszolgáltatottság csökkentése, munkára szocializálódás elősegítése	A romák és mélyszegénységben élők nem rendelkeznek kellő információval a megélhetési lehetőségekről, nem jutnak el hozzájuk a térségben felmerülő munkaerő-piaci igények.	A célcsoport munkavállalásra motiválása, a társadalmi és munkaerő-piaci integráció elősegítése. A munkavállalási lehetőségek széleskörű és több csatornán történő ismertetése.		munkaerő-toborzás, a munkáltatói igények közvetítése a potenciális munkavállalók felé, közmunkaprogram folytatása, munkahelyteremtő beruházások támogatása, ipari park fejlesztése	Műszaki Irodavezető, Igazgatási Irodavezető, Polgármester	2023.12.31.	önkormányzati adatok	humán erőforrás, pénzügyi fedezet	Hosszú távon elérhető a célcsoport motiválása, a pozitív példák alapján a munkavállalási kedv növekedése.

4	rossz lakhatási és életkörülmények javítása	A romák és mélyszegénységben élők esetében a rossz lakhatási és életkörülmények kihatnak az egészségi állapotra, csökkentve a várható élettartamot.	A romák és mélyszegénységben élők lakhatási körülményeinek javítása, ezáltal egészségi állapotának és várható élettartamának javítása.		Sikeres pályázat esetén a szociális bérlakás-program folytatása.	polgármester	2023.12.31.	bérlások száma beköltözők száma	pénzügyi fedezet, humánerőforrás	Hosszú távon a szegregátumok megszűnéséhez vezethet és növelheti a társadalmi integrációt. A javuló életkörülmények javuló egészségi állapotot és emelkedő átlagéletkort jelenhetnek.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Ifjúsági közösségi terek létesítése	Közösségi színtér biztosításával közösségi szocializáció.	A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, az együttműködési, alkalmazkodási készség és az elfogadás erősítése. Annak biztosítása, hogy a gyermek és fiatalok lakosság tagjai a gyermekkorban rájuk leselkedő kockázati tényezők kizárásával, a közösségi együttélés szabályainak elsajátításával a társadalom hasznos tagjaivá válhassanak.		Minden fiatal számára nyitott közösségi tér, ifjúsági klubok, szabadidős sportolási lehetőségek biztosítása.	polgármester, Művelődési Központ intézményvezetője	2023.12.31.	magatartási problémával küzdő gyermekek számának csökkenése, lakossági elégedettség (szülők, tanulók, pedagógusok), antiszociális viselkedési formák csökkenése	pénzügyi fedezet	Hosszú távon hasznosulhat az alkalmazkodási készség kialakulása, mely a közösségi szocializáció alapja.
2	napközbeni ellátás biztosításával korai szocializáció	A korai szocializáció és a szellemi javak hiánya a normális felnőtt közösségi életnek akadály, antiszociális viselkedéshez vezető tényezők.	Annak biztosítása, hogy a gyermekkorú lakosság tagjai korai szocializáció és a szellemi javak elsajátítása révén a társadalom hasznos tagjaivá válhassanak.		Óvodai, bölcsődei férőhelyek bővítése.	humánagazgati szakreferens	2023.12.31.	férőhelyek száma, antiszociális viselkedés csökkenése, társadalmi elégedettség növekedése	pénzügyi fedezet, tárgyi feltételek biztosítása, pedagógusok, szakemberek	Hosszú távon hasznosulhat a gyermekek életében a megszerzett motiváció és tudás.

3	szegregáció szinten tartása, megszüntetése	A szegregáció az alkalmazkodás, a másik elfogadásának, így a normális felnőtt közösségi életnek akadályát, antiszociális viselkedéshez vezető tényező.	Annak biztosítása, hogy a gyermek és fiatalok lakosság tagjai az integráció révén már gyermekkorban megtanulják az alkalmazkodás szükségességét és a másik elfogadását, így válva a társadalom hasznos tagjaivá.		-lehetőségek számbavétele - előnyök és hátrányok mérlegelése - megvalósítás	humánagazati szakreferens	2023.12.31.	oktatási intézményi adatok: a szegregált nevelésben, oktatásban részt vevő gyerekek számának csökkenése, integráltan oktatott gyermekek számának emelkedése	oktatási intézményi adatok: a szegregált nevelésben, oktatásban részt vevő gyerekek számának csökkenése, integráltan oktatott gyermekek számának emelkedése	Hosszú távon testileg és lelkileg ép, alkalmazkodó és egymást elfogadó fiatal felnőtt lakosság kialakulása.
III. A nők esélyegyenlősége										
1. és 3.	A munkavilágba visszatérés elősegítése.	Gyermekválalás után a nők nehezen tudnak visszailleszkedni a munka világába, melynek oka egyrészt a munkahelyek megszűnése, átalakulása az ellátás alatt, másrészt a megváltozott családi helyzet a született gyermek miatt, továbbá a gyermek elhelyezéseinek nehézségei.	Családbarát foglalkoztatási lehetőségek (rugalmas munkaidő, részmunkaidő, egyműszakos munkarend, távmunkavégzés) szorgalmazása, a bölcsődei és óvodai férőhelyek bővítése.		- gyermekelhelyezés lehetőségeinek bővítése - a gyermekfelügyeletet ellátó intézmények rugalmas nyitvatartásának megszervezése - rugalmas munkaidő és részmunkaidős foglalkoztatás, valamint a távmunkavégzés bevezetésének szorgalmazása az önkormányzati intézményeknél	polgármester, önkormányzati intézmények vezetői	2023.12.31.	nők munkavállalói arányának emelkedése, gyermek elhelyezési igények kielégítése, családbarát munkahelyek létrejötte, gyermekelhelyezést biztosító férőhelyek számának emelkedése	szakemberek, pedagógusok, termek, pénzügyi fedezet, pályázatok	A családbarát munkahelyek és a bölcsődei, óvodai férőhelyek bővítése megfelelő gazdasági körülmények között végrehajtható és hosszú távon fenntartható.

2	Anyagi biztonság megteremtése.	A nők anyagi kiszolgáltatottságát eredményezik a társadalom elfogadott nemek közötti sztereotípiák és az azonos munkáért kapott kevesebb bér (bérszakadék).	A nők anyagi kiszolgáltatottságának megszüntetése, amely a kiegyensúlyozott családi élethez szükséges feltételek egyike. Az anyagi elismerés azonosításával a nők társadalmi helyzetének javítása, a helyes önértékelés kialakítása.		figyelemfelhívás a problémákra, az elfogadott sztereotípiák felszámolása, bérek köznevelési, kiegyenlítődése	polgármester, intézményvezetők	2018.12.31.	résztvevők száma, csatlakozó munkáltatók száma, érintett munkavállalók száma	pénzügyi források	A program kellő gazdasági körülmények között fenntartható.
4	A nők méltó elismerése a közéletben.	A nők a nemi sztereotípiák miatt vezetői szinten társadalomilag kevésbé elismert tagjai a közösségnek. Fontos, hogy a nők a társadalmi élet különféle szegmenseiben kivégység résztvevői feladatokról.	A női vezetők közösségi helytállásának méltó elismerése. A nők vegyenek részt a város életében, rendezvényein, önkéntes munkákban, helyi politikában és érezzék, hogy a közösség fontos tagjai.		- vezetőképzési lehetőségek biztosítása - gyermekelhelyezés lehetőségének bővítése - nyári gyermekfelügyelet megoldása - bérszakadék felszámolása	polgármester, intézményvezetők	2023.12.31.	- vezetőképzések számának alakulása - gyermekelhelyezési férőhelyek számának alakulása - bérszakadék megszüntetése	pénzügyi források, szakemberek, termékek	Hosszú távú eredményeként nők társadalmi megbecsülése nő, a nők érezhetik, hogy szükség van rájuk és a társadalom hasznos, megbecsült tagjai. A program kellő gazdasági körülmények között fenntartható.
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Társadalmi segítségnyújtás az idősek emberek tevékeny mindennapjaihoz.	Az idősek emberek fizikai és lelki állapota sokszor vezet passzivitáshoz, a tevékeny idős emberek hiányához.	Az élethosszig tanulást segítő programok, és foglalkoztatás révén a társadalom hasznos tagja érzését felkelti és fenntartani az idősek emberekben.		- a meglévő civil szervezetek révén az idősek emberek bevonása a város mindennapjaiba - önképző körök szervezése, a megszületett munkák megjelenésének biztosítása - aktív együttműködés a nevelési-oktatási intézményekkel, önkormányzati intézményekkel	igazgatási irodavezető, intézményvezetők	2023.12.31.	- közösségi szereplést vállaló idősek emberek számának emelkedése, - önképző körök alakulása, tagok számának emelkedése, - az elszigetelődés, passzivitás megszüntetése	terembérlet, szakemberek	Hosszú távon empatikus, együttműködő közösség jöhet létre mely a mindennapok természetese részévé válik.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1.	teljeskörű akadály- mentesítés	Az akadálymentesítés hiánya a fogyatékkal élők közösségi életének akadálya.	A középületek, nevelési oktatási intézmények, közterületek fogyatékkal élők részére is használatosává tétele. A város intézményeinek szolgáltatása mindenki számára elérhetővé váljon.		intézmények, közterületek átalakítása	polgármester	2023.12.31.	önkormányzati adatok	pályázati források	Hosszú távon biztosítja azt, hogy a fogyatékosokkal élők a közösség teljes értékű tagjainak érezzék magukat.
2.	egyenértékűség biztosítása, a közösségben az empátia erősítése	Empátia hiányában a fogyatékkal élőket kevésbé értékés emberként kezelik. Ehhez hozzájárul a tudatlanság is, amely a találkozások elenyésző számából is látható. Többcélú közösségi tér hiányában nincs a településen a fiatalok, idősek korúak, fogyatékkal élők részére egyaránt megfelelő közösségi élet gyakorlására alkalmas tér, amely az ismerkedés, a kapcsolatépítés tere lehetne.	Fontos, hogy a fogyatékos embereket a társadalom hasznos tagjaiként kezeljük és ők maguk is úgy érezzék, hogy szükség van rájuk és a közösség elfogadja őket		közös rendezvények, társadalmi párbeszéd indítása, felvilágosítás Részvétel biztosítása a város életében, rendezvényeken, közös, az elfogadást segítő rendezvények szervezése.	igazgatási irodavezető, intézményveze tők	2023.12.31.	- Szabadidős programokban résztvevő fogyatékkal élők számának emelkedése -Fiatalok, időskorúak és fogyatékkal élők számára egyaránt vonzó közösségi programok számának emelkedése a -fogyatékkal élő lakosság aktív részvétele a közösségi életben	terembérlet, szakemberek, pénzügyi fedezet	Rövid távon a fogyatékos emberek érezhetik, hogy korlátaik ellenére a közösség elfogadott tagjai. Hosszú távon elfogadott tevékenységük a közösség javát szolgálja. Az érintettek motiválásával, a közös hang megtalálásával, megfelelő gazdasági körülmények között, a célok hosszú távon – a közösségi tér kialakításához szükséges pénzügyi fedezeten kívüli – anyagai ráfordítás nélkül fenntarthatók.

3	szabadidős tevékenységek lehetőségének széleskörűvé tétele	a fogyatékos emberek számára a szabadidő hasznos elöltésének lehetőségei erősen korlátozottak	szabadidős (sportolási, művelődési, szórakozási) lehetőségek biztosítása	rendezvények szervezése, intézmények megfelelő átalakítása pályázati forrásból	intézményevezők	2023.12.31.	önkormányzati adatok	szakemberek, terembérlet, önkéntesek, pályázati támogatás	Hosszú távon a fogyatékos emberek számára biztosított hasznos időtöltés lehetősége közelebb hozza egymáshoz a közösség tagjait, csökkenti az elszigetelődést, a kirekesztődés érzését.
4	kommunikációs korlátok felszámolása	A kommunikációs korlátok megléte a fogyatékkal élők közösségi életének akadálya.	A fogyatékkal élők a közösség teljes értékű tagjainak érzék magukat korlátaik ellenére.	jeltolmácsok alkalmazása, képzése	polgármester	2023.12.31.	önkormányzati adatok	szakember, pénzügyi forrás	Hosszú távon a fogyatékkal élők szélesebb körű megértését és társadalmi integrációját eredményezi.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről dr. Szántó Marianna jegyző felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

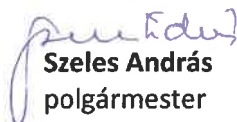
I. Encs város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Encs Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 19. / 2018. (X.19.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

1. sz. melléklet –Esélyegyenlőségi Fórum meghívója, jegyzőkönyve, jelenléti íve

Encs, 2018. október 19.

Szeles András
polgármester

dr. Szántó Marianna
jegyző

Encs Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Magyar Vöröskereszt Encsi tagszervezete:

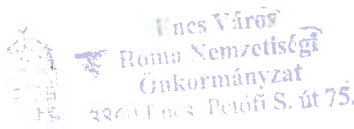
Encs, 2018. október 19.

Magyar Vöröskereszt
Abaúj Területi Szervezete
Encs
3860 Encs, Petőfi u. 20-22.

Partner aláírás

Encs Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata:

Encs, 2018. október 19.

Partner aláírás

Encsi Polgárőr Egyesület:

Encs, 2018. október 19.

Partner aláírás

Abaújdevecseri Polgárőr Egyesület

Encs, 2018. október 19.

Partner aláírása

Váci Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium

Encs, 2018. október 19.

Partner aláírás

Zrínyi Ilona Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola:

Encs, 2018. október 19.

Partner aláírás

Szent László Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola:

Encs, 2018. október 19.

Partner aláírás